

Skraćena verzija EMRR-a

Uvod u skraćenu verziju EMRR-a

Dobrodošli u skraćenu verziju EMRR-a!

Europskom mrežom za ruralni razvoj (EMRR) povezuju se dionici u ruralnom razvoju diljem Europske unije (EU). Otkrijte kako je EMRR pridonio učinkovitoj provedbi Programa ruralnog razvoja država članica stvaranjem i razmjenom znanja te olakšavanjem razmjene informacija i suradnje u cijeloj ruralnoj Europi. Za početak kliknite ovu dugmad kako biste preuzeli naš kratak uvod u EMRR u PDF formatu [[PDF](#) [en](#) [fr](#) [de](#) [it](#) [es](#) [pl](#) [el](#) [nl](#) [pt](#) [hu](#) [fi](#) [ro](#) [cs](#) [bg](#) [da](#) [et](#) [lt](#) [lv](#) [mt](#) [sk](#) [sl](#) [sv](#) [hr](#)]. Više pojedinosti o ciljevima EMRR-a te njegovim dionicima i korisnicima, strukturi, kontaktnim točkama za EMRR, pravnoj osnovi za EMRR kao i važne dokumente možete naći [na internetu](#). Ovaj vam priručnik omogućuje detaljan uvid u rad EMRR-a i u njemu se upućuje na dodatne informacije na *web*-mjestu EMRR-a. Svrha je priručnika pružiti sveobuhvatan pregled aktivnosti EMRR-a u području ruralnog razvoja i olakšati vam rad s EMRR-om. Uključili smo poveznice na *web*-stranice s dodatnim informacijama za svaku temu kako biste sve što vas zanima mogli detaljnije istražiti na internetu. *Web*-mjesto EMRR-a dostupno je na sljedećim jezicima: engleskom, francuskom, njemačkom, talijanskom, španjolskom i poljskom. Dostupna je skraćena verzija na grčkom, portugalskom, rumunjskom, nizozemskom, mađarskom, finskom, češkom i bugarskom. Napominjemo da ima nekoliko poveznica na vanjska *web*-mesta koja mogu biti na engleskom ili drugim jezicima.

Ovaj je dokument namijenjen dionicima na čijem materinjem jeziku *web*-mjesto EMRR-a nije dostupno. Važno je napomenuti da u njemu nije ponovljen cijeli sadržaj *web*-mjesto – cilj je dati sažetke svih odjeljaka *web*-mjesto te omogućiti različita „mjesto za ulaz“ u izvore na internetu. Prema tome, **dokument je strukturiran na isti način kao i *web*-mjesto EMRR-a i u njemu se odražava sadržaj na dan 31. prosinca 2013.**

- ! U većini ovog dokumenta daje se pregled politike RR-a i povezanih aktivnosti EMRR-a u **programskom razdoblju 2007. – 2013.**
- ! Ako vas poglavito **zanima sljedeće programsko razdoblje (2014. – 2020.)**, preskočite odmah na [ovaj odjeljak](#).

U dokumentu koristimo određene funkcije za lakšu navigaciju:

- [PDF - Na internetu su dostupne dodatne informacije za navedenu državu.
- [Zelenom bojom](#) označena je unutarnja poveznica u dokumentu.
- [Narančastom bojom](#) označena je poveznica na *web*-mjesto EMRR-a.
- [Plavom bojom](#) označena je poveznica na vanjsko *web*-mjesto.

Nadamo se da će vam ovaj dokument biti koristan.

Sadržaj

1. Politika na djelu

1.1. Pregled politike ruralnog razvoja

1.1.1. Nacionalne strategije

1.1.2. Nacionalni i regionalni programi

1.1.3. Osi i mjere

1.1.4. Provedba programa

1.2. Politika ruralnog razvoja u brojkama

1.2.1. Tematske podatkovne tablice

1.2.2. Podatkovne tablice za PRR

1.2.3. Podatkovne tablice o mjerama

1.2.4. Tablice pokazatelja za praćenje PRR-a

1.3. Baza podataka projekata PRR-a

1.4. Unaprjeđenje provedbe

1.4.1. Tipologije i usmjerenost

1.4.2. Poljoprivreda i ruralno gospodarstvo

1.4.3. Pružanje javnih dobara

1.4.4. Provedbeni mehanizmi

1.4.5. LEADER

1.5. ZPP na putu ka 2020.

1.5.1. Ruralni razvoj u razdoblju 2014.–2020.

- Pregled politike u razdoblju 2014. – 2020.
 - Prioriteti ruralnog razvoja
 - Prijenosi znanja
 - Konkurentnost
 - Lanac opskrbe hranom
 - Ekosustavi
 - Učinkovitost resursa
 - Socijalna uključenost
- Zakonodavstvo i smjernice
- Planiranje PRR-a
- Provedba PRR-a
- Zaključci iz razdoblja 2007.– 2013..
 - Programiranje i provedba
 - Prijenos znanja i inovacije
 - Ruralno poduzetništvo
 - Financijski instrumenti
 - Lanac opskrbe hranom
 - Okoliš i klimatske promjene
 - Socijalna uključenost
 - Lokalni razvoj predvođen zajednicom (CLLD), LEADER i transnacionalna suradnja (TNC)
 - Umrežavanje ruralnog razvoja
 - Praćenje i evaluacija
- Praćenje i evaluacija
- Umrežavanje ruralnog razvoja
- Lokalni razvoj predvođen zajednicom

- [Države kandidatkinje i potencijalne države kandidatkinje](#)

[1.6. Komuniciranje o ruralnom razvoju](#)

[2. Država](#)

[3. Teme](#)

- [3.1. Poljoprivreda](#)
- [3.2. Okoliš](#)
- [3.3. Javna dobra](#)
- [3.4. Poduzetništvo](#)
- [3.5. Mladi i mladi poljoprivrednici](#)
- [3.6. Šumarstvo](#)
- [3.7. IKT](#)
- [3.8. Veze između ruralnih i urbanih područja](#)
- [3.9. Socijalni aspekti](#)
- [3.10. Prijenos znanja i inovacije](#)

[4. LEADER](#)

- [4.1. Alat za LEADER](#)
- [4.2. Baza podataka LAG-ova](#)
- [4.3. Analize LEADER-a](#)
- [4.4. Knjižnice LEADER-a](#)
- [4.5. Događanja u okviru LEADER-a](#)
- [4.6. Transnacionalna suradnja \(TNC\)](#)

[5. Mreže i umrežavanje](#)

- [5.1. Podaci o NRM-u](#)
- [5.2. Klasteri NRM-a](#)
- [5.3. Organizacije EU-a](#)
- [5.4. FARNET](#)
- [5.5. Europska evaluacijska mreža](#)
- [5.6. Komplet alata za samoocjenjivanje NRM-a](#)
- [5.7. Dodana vrijednost umrežavanja](#)
- [5.8. Komplet alata za NRM](#)

[6. Publikacije i mediji](#)

- [6.1. Revija ruralnog razvoja EU-a](#)
- [6.2. Časopis EMRR-a](#)
- [6.3. Brošure za projekte EPFRR-a](#)
- [6.4. Tematske publikacije](#)
- [6.5. Medijska galerija](#)

[7. Događanja i sastanci](#)

[8. Kontakti](#)

1. Politika na djelu

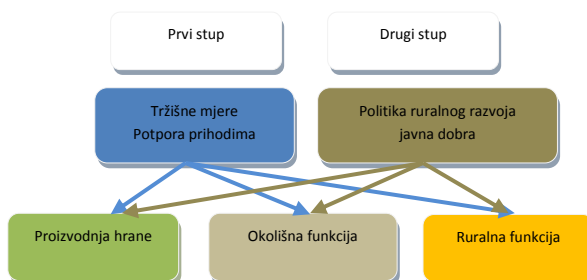
Ruralna područja u 27 država članica Europske unije vrlo su važno područje politike jer čine 90 % njihovog državnog područja i u njima živi više od polovice stanovništva. *Politikom na djelu* poziva vas se da istražite što politika ruralnog razvoja znači u praksi s obzirom na razinu europske, nacionalne ili regionalne politike, kojima se pruža potpora iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR). U sljedećim odjeljcima možete, primjerice, naći informacije o Programima ruralnog razvoja (PRR), statističke podatke o napretku u njihovoj provedbi, veliko broj projekata PRR-a i naučiti o analitičkim aktivnostima EMRR-a u vezi s unaprjeđenjem provedbe politike:

- [Pregled politike ruralnog razvoja](#)
- [Politika ruralnog razvoja u brojkama](#)
- [Baza podataka projekata PRR-a](#)
- [Unaprjeđenje provedbe](#)
- [ZPP na putu ka 2020.](#)
- [Komuniciranje o ruralnom razvoju](#)

1.1. Pregled politike ruralnog razvoja

Budući da više od polovice stanovništva EU-a živi izvan gradova i ruralna područja čine 90 % državnog područja 27 država članica - ruralni razvoj vrlo je važno područje politike. Poljoprivreda i šumarstvo od ključne su važnosti za upravljanje prirodnim resursima u ruralnim područjima EU-a te predstavljaju platformu za gospodarsku diversifikaciju u ruralnim zajednicama.

Glavni ciljevi **Zajedničke poljoprivredne politike EU-a (ZPP)** tijekom godina ostali su isti, ali naknadne reforme dovele su do promjena u instrumentima koji se koriste. Izvorno su elementi politike ruralnog razvoja bili uključeni u ZPP. Provedba zasebne i posebne politike ruralnog razvoja EU-a započela je u 2000. kada je ZPP reorganiziran u dva stupa. Prvi stup ZPP-a odnosi se na izravna plaćanja i tržišne mjere, a drugi stup obuhvaća višegodišnje programe ruralnog razvoja (PRR). Dva stupa međusobno se nadopunjuju u ostvarivanju općih ciljeva ZPP-a.

Povezani podaci:

- [Pregled politike ruralnog razvoja za razdoblje 2007.- 2013.](#)
- Politika ruralnog razvoja za razdoblje 2007. – 2013. [[PDF](#) [en](#)]

Politika ruralnog razvoja EU-a revidirana je kao rezultat postupka revizije ZPP-a poznatog pod nazivom „**Zdravstveni pregled**” poljoprivredne i ruralne politike EU-a. To je dovelo do uvođenja

serije promjena u politike koje su vođe EU-a dogovorile u 2008. Zdravstveni pregled predstavljao je priliku za osiguranje prilagodbe politika kako bi se bolje zadovoljili različiti novi izazovi i prilike koji utječu na ruralnu Europu, kao što su klimatske promjene i rastuća potražnja za obnovljivom energijom. Kliknite [ovdje](#) ako želite pročitati više o Zdravstvenom pregledu ZPP-a.

Povezane informacije:

- Ako želite pogledati knjižicu Komisije na temu „Politika ruralnog razvoja EU-a: Suočavanje s izazovima” kliknite [ovdje](#) [[PDF](#) [en](#)].
- Tablica s podacima „Pregled zdravstvenog pregleda ZPP-a i Europskog plana za gospodarski oporavak” - Izmjene PRR-ova” [[PDF](#) [en](#)]

Okvir politike EU-a za ruralni razvoj podijeljen je na četiri razine, odnosno: i. Europske strateške smjernice; ii. Nacionalne strategije; iii. Nacionalni ili regionalni programi; i iv. Os i interventna mjera. Ova struktura predstavlja zajednički referentni okvir za planiranje i programiranje pojedinih država članica na temelju Strateških smjernica EU-a. Cilj je da, u okviru zajedničkih smjernica EU-a, države članice i, ako je primjenjivo, regije, oblikuju strateške prioritete za ruralni razvoj, razviju programe i odaberu mjere koje odgovaraju posebnim potrebama i izazovima ruralnog razvoja u njihovom području.

Pristupite detaljnijim informacijama na raznim razinama putem sljedećih poveznica:

- [Strateškim smjernicama EU-a za ruralni razvoj](#) utvrđeni su prioriteti EU-a za razdoblje 2007. – 2013. u okviru tri glavna cilja.
- [Nacionalnim strateškim planovima za ruralni razvoj](#) odražavaju se prioriteti EU-a prema situaciji u predmetnoj državi članici.
- [Nacionalnim ili regionalnim programima ruralnog razvoja](#) odražavaju se operativni prioriteti.
- [Program za provedbu, praćenje i evaluaciju](#), praćenje i evaluacija na temelju okvira EU-a.

Dodatne informacije možete naći na *web*-mjestu EMRR-a pod [Često postavljana pitanja](#) o uređivanju ruralnog razvoja.

Politika ruralnog razvoja strateški je pristup u kojem se definiraju prioriteti EU-a za ruralni razvoj. U veljači 2006. Vijeće je donijelo [Strateške smjernice EU-a za ruralni razvoj](#). U strateškim smjernicama opisan je naglasak politike ruralnog razvoja u tri ključna područja, odnosno: poljoprivredno-prehrambeno gospodarstvo, okoliš i šire ruralno gospodarstvo i stanovništvo. Smjernice predstavljaju osnovu na temelju koje države članice pripremaju svoje nacionalne strateške planove za ruralni razvoj za razdoblje 2007. – 2013. Više o [nacionalnim strateškim planovima](#) možete pronaći u nastavku. Nacionalne strategije zatim služe kao osnova za same programe ruralnog razvoja, koji se razvijaju oko četiri tematske interventne osi. Više o nacionalnim i regionalnim planovima pročitajte [ovdje](#).

1.1.1. Nacionalne strategije

Svaka država članica pripremila je vlastiti **Nacionalni strateški plan (NSP)** za ruralni razvoj na temelju Strateških smjernica EU-a u kojem se u potpunosti uzimaju u obzir posebne okolnosti i potrebe u toj državi. Za više informacija o strategijama pojedinih država članica [pogledajte našu interaktivnu kartu](#) i odaberite državu koja vas zanima.

Svrha je nacionalnih strateških planova služiti kao referentni alat za programiranje. Strategije se provode putem programa ruralnog razvoja za cijelu državu ili, u nekim državama članicama, za svaku upravnu regiju.

Nacionalnim strategijama pomaže se:

- utvrditi područja u kojima korištenje potpora EU-a za ruralni razvoj stvara najveću dodanu vrijednost;
- stvoriti poveznice s glavnim prioritetima EU-a, uključujući one predviđene u Lisabonskoj agendi (strategiji za rast i radna mjesta) i agendi iz Göteborga (ciljevi održivosti);
- osigurati usklađenost s drugim politikama EU-a, posebno u područjima gospodarske kohezije i okoliša;
- u provedbi nove tržišno orijentirane zajedničke poljoprivredne politike (ZPP) i potrebnog restrukturiranja u starim i novim državama članicama.

Nacionalni strateški planovi uključuju:

- procjenu gospodarske, socijalne te okolišne situacije i mogućnosti za razvoj,.
- strategiju koja je odabrana za zajedničko djelovanje EU-a i odnosne države članice, koja pokazuje usklađenost odabira sa strateškim smjernicama EU-a,
- tematske i teritorijalne prioritete za ruralni razvoj po svakoj osi uključujući glavne kvantificirane ciljeve i odgovarajuće pokazatelje praćenja i ocjenjivanja,
- popis programa ruralnog razvoja kojima se provodi nacionalni strateški plan i okvirna dodijeljena sredstva iz EPFRR-a za svaki program,
- sredstva za osiguranje koordinacije s drugim instrumentima zajedničke poljoprivredne politike i, ako je primjenjivo, proračun za ostvarivanje ciljeva konvergencije.
- opis rješenja i proračuna za uspostavu nacionalne ruralne mreže u državi članici.

1.1.2. Nacionalni i regionalni programi

Svaka država članica provodi ruralnu razvoju politiku za razdoblje 2007. – 2013. putem svog Programa ruralnog razvoja (PRR). Država članica može imati jedinstveni program za čitav svoj teritorij ili niz regionalnih programa. PRR-ovi su u skladu sa [Strateškim smjernicama EU-a](#) i s [Nacionalnim strateškim planom](#) svake države članice. Za više informacija o programima ruralnog razvoja pojedinih država članica [posjetite našu interaktivnu kartu](#) i odaberite državu koja vas zanima.

Bez obzira ima li država članica jedinstven program ili više regionalnih programa, svaki program ruralnog razvoja uključuje:

- analizu stanja u ruralnim područjima u smislu prednosti i nedostataka te strategiju koja je odabrana kao odgovor,
- objašnjenje odabranih prioriteta uzimajući u obzir strateške smjernice EU-a i nacionalni strateški plan kao i očekivani učinak,
- informacije o osima i predloženim mjerama za svaku os i njihov opis uključujući specifične provjerljive ciljeve i pokazatelje, koji omogućuju mjerenje napretka, učinkovitosti i uspješnosti programa,
- plan financiranja, uključujući pojedinosti o ukupnom doprinosu iz EPFRR-a i odgovarajućem javnom financiranju na nacionalnoj/regionalnoj razini za svaku godinu i za cijelo programsko razdoblje za svaku os + okvirnu raspodjelu početnih iznosa mjera,
- informacije o nadopunjavanju s mjerama koje financiraju drugi instrumenti zajedničke poljoprivredne politike, kohezijska politika kao i instrument potpore Zajednice za ribarstvo,

- pojedivosti mehanizama za provedbu programa, uključujući određivanje nadležnih tijela i sažeti opis struktura za upravljanje i kontrolu,
- opis sustava praćenja i evaluacije kao i sastav odbora za praćenje,
- pojedivosti planova kojima se osigurava objava programa.

Okvir za politiku ruralnog razvoja nudi „izbornik” od 41 mjere. Države članice iz tog izbornika biraju one mjere koje najbolje odgovaraju potrebama njihovih ruralnih područja. One se zatim uključuju u njihove nacionalne ili regionalne programe. Doprinos EU-a financiranju mjera ovisi o samoj mjeri i o posebnim izborima na razini programa. Za više podataka o mjerama PRR-a, vidi [Uredbu Vijeća \(EZ\) br. 1698/2005 od 20. rujna 2005.](#) (potpora ruralnom razvoju iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR)).

Za više pojedivosti o pojedinim mjerama po osi kliknite sljedeće poveznice:

- [Prva os - Jačanje konkurentnosti poljoprivrednog i šumarskog sektora](#)
- [Druga os - Poboljšanje okoliša i krajolika](#)
- [Treća os - Kvaliteta života u ruralnim područjima i diversifikacija ruralnog gospodarstva](#)
- [Četvrta os - LEADER](#)

Za pojedivosti o provedbenim pravilima, [kliknite ovdje](#) (Uredba Komisije (EZ) br. 1974/2006 od 15. prosinca 2006.).

1.1.3. Osi i mjere

Kako bi se osigurala uravnotežena strategija, potrebna su minimalna financijska sredstva za svaku tematsku os. Predloženi minimalni postoci sredstava za financiranja od 10 %, 25 % i 10 % za osi 1, 2 i 3 zaštitna su mjera kako bi se osiguralo da svaki program odražava barem tri glavna cilja politike, ali postoci su dovoljno niski kako bi se državama članicama ili regijama ostavila fleksibilnost (55 % financiranja EU-a) u cilju isticanja osi politike koju žele u njihovoj situaciji i s obzirom na potrebe. Za os LEADER osigurava se najmanje 5 % (2,5 % za nove države članice) sredstava EU-a za svaki program. Izdaci EU-a odnose se na tri osi politike.

Politikom se predviđa niz alata (mjera) među kojima sve države članice mogu odabrati i za koje mogu primiti financijsku potporu EU-a za provedbu integriranih programa ruralnog razvoja. Svaka os provodi se putem ovog izbornika mjera.

Prva os: jačati konkurentnost poljoprivrednog i šumarskog sektora uključujući, niz mjera usmjerenih na ljudski i fizički kapital u sektorima poljoprivrede, prehrane i šumarstva, (promicanje prenošenja znanja i inovacije), te kvalitetnu proizvodnju. Za pregled svih mjera iz Prve osi [klikni ovdje](#).

Druga os: poboljšati okoliš i krajolik predviđanjem mjera zaštite i poboljšanja prirodnih resursa, te očuvanjem sustava poljodjelstva i šumarstva visoke prirodne vrijednosti, te kulturnih krajolika u ruralnim područjima Europe. Za pregled svih mjera Druge osi [klikni ovdje](#).

Treća os: poboljšati kvalitetu života u ruralnim područjima i diversifikaciju ruralnog gospodarstva nudeći potporu razvoju lokalne infrastrukture i ljudskog kapitala u ruralnim područjima, poboljšati uvjete za rast i stvaranje radnih mjesta u svim sektorima i diversifikacija gospodarskih aktivnosti. Za pregled svih mjera Treće osi [klikni ovdje](#).

Četvrta os: na temelju iskustva koncepta [LEADER](#) uvode se mogućnosti za inovativno upravljanje putem lokalnih pristupa ruralnom razvoju odozdo prema gore. Za pregled svih mjera Četvrte osi [kliknite ovdje](#).

1.1.4. Provedba programa

Za provedbu programa ruralnog razvoja (PRR) u prvom su redu nadležna Upravljačka tijela država članica (UT). Neke države članice imaju jedan PRR, a druge više regionalnih PRR-ova. Svi su PRR-ovi oblikovani oko četiri osi i izbornika mjera. Više o osima i mjerama možete pročitati u [ovom odjeljku](#).

Pristup korisnika sredstvima dodijeljenim za pojedine mjere u svim se slučajevima utvrđuje na temelju kriterija prihvatljivosti. Na primjer, mjesto i/ili veličina poljoprivrednog gospodarstva, korištenje zemljišta itd. Za mnoge mjere utvrđeni su i kriteriji za odabir. Primjena kriterija prihvatljivosti i odabira važan je element koji omogućuje usmjeravanje sredstava EPFRR-a u cilju zadovoljavanja ciljeva PRR-ova. U većini slučajeva mogući korisnici podnose zahtjev za financiranje u vezi s jednom ili više posebnih mjera. Ti se zahtjevi zatim ocjenjuju i, ako su uspješni, korisnici dobivaju potporu EPFRR-a, u skladu s uvjetima sporazuma s mjerodavnim nadležnim tijelom. Točni mehanizmi provedbe koji se primjenjuju razlikuju se među državama članicama i među mjerama.

Analitičke aktivnosti EFRR-a usmjerene su na bolje razumijevanje provedbe PRR-ova u cilju ostvarivanja poboljšanja:

- za više informacija o pojedinim temama pogledajte [tematski odjeljak](#).
- za više informacija o horizontalnim pitanjima i temama povezanim s provedbom pogledajte odjeljak o [unaprjeđenju provedbe](#).

Zajedničkim okvirom za praćenje i evaluaciju (ZOPE) osigurava se jedinstven okvir za praćenje i evaluaciju svih intervencija u području ruralnog razvoja za programsko razdoblje 2007. – 2013. Zajedničkim okvirom za praćenje i evaluaciju uspostavlja se osnova za unaprjeđenje provedbe programa osiguravajući odgovornost programa i omogućujući evaluaciju ostvarenja utvrđenih ciljeva. Zajednički okvir za praćenje i evaluaciju definiran je u nizu dokumenata koje je izradila Komisija i koje su dogovorile države članice. Više informacija o ZOPE-u možete pronaći [ovdje](#).

U svakoj državi članici Upravljačko tijelo i Odbor za praćenje prate svaki PRR na temelju financijskih pokazatelja i pokazatelja izlaznih vrijednosti i rezultata. Svako Upravljačko tijelo šalje Komisiji do 30. lipnja Godišnje izvješće o napretku u provedbi Programa.

Godišnja izvješća o napretku sadržavaju:

- tablicu u kojoj je prikazana financijska provedba Programa i za svaku mjeru se navodi izjava o sredstvima isplaćenim korisnicima tijekom kalendarske godine;
- tablice za praćenje koje uključuju kvantitativne podatke na temelju uobičajenih izlaznih vrijednosti i pokazatelja rezultata.

Komisija bilježi sve podatke o praćenju u Informacijski sustav za ruralni razvoj (RDIS).

EMRR-om se omogućuje provjera pokazatelja za praćenje i izrađuju informativne tablice iz kojih se vidi kratak pregled napretka u provedbi u svakoj državi članici i PRR i za većinu pojedinih mjera. Za više informacija o napretku provedbe PRR-a [klikni ovdje](#).

Dodatne informacije:

- [Financijski i fizički pokazatelji na razini EU27 i DČ](#)

- [Pokazatelji izlaznih rezultata na razini EU27](#)

Za više informacija o ocjenjivanju PRR-ova i ZOPE-u općenito, vidi [web-mjesto Europska mreža za evaluaciju](#).

1.2. Politika ruralnog razvoja u brojkama

U svjetlu [Strateških smjernica EU-a](#) za razdoblje 2007. – 2013., 27 država članica EU-a razvilo je vlastite nacionalne strategije ruralnog razvoja na temelju analize vlastitih potreba. Nacionalnim/regionalnim programima ruralnog razvoja za razdoblje 2007. – 2013. ostvaruju se nacionalni strateški ciljevi putem provedbe mjera koje se sufinanciraju iz EPFRR-a. Upravljačko tijelo svakog PRR-a, zajedno s Odborom za praćenje, prati napredak i postignuća programa putem financijskih pokazatelja i pokazatelja izlaznih vrijednosti i rezultata u vezi s mjerama, u skladu s definicijom u [Zajedničkom okviru za praćenje i evaluaciju](#). Ti se pokazatelji koriste kao alati za ocjenjivanje stupnja ostvarenja očekivanih ciljeva na razini pojedine mjere i cijelog programa.

Svake godine u okviru EMRR-a pripremaju se sažete informativne tablice o napretku PRR-ova na razini EU-a koje se temelje na podacima o praćenju PRR-ova koji su dostavljeni Komisiji. Kratki pregledi brzi su referentni alati iz kojih se vidi stanje provedbe politike ruralnog razvoja EU-a, ističu veze između resursa i ishoda i zainteresiranim korisnicima omogućuje se informirani uvid u programe. Podaci se dostavljaju za svih 27 država članica EU-a i obuhvaćaju 88 nacionalnih i regionalnih programa.

Možete također preuzeti letak s Politikom ruralnog razvoja u brojkama. [[PDF](#) [en](#) [fr](#) [de](#) [it](#) [es](#) [pl](#)]

Više pojedinosti o financijskim podacima i podacima o pokazateljima rezultata dostupno je u posebnim [tablicama s pokazateljima za praćenje PRR-a](#).

1.2.1. Tematske podatkovne tablice

Zahvaljujući ovom nizu podatkovnih tablica dobiva se jasna slika intervencija u okviru politike ruralnog razvoja po temi, s naglaskom na veze između prioriteta politika, provedbenih mjera i stvarnih rezultata na terenu. Tematskim podatkovnim tablicama sažeto se prikazuje konceptualni okvir u pozadini intervencije politike (prioriteti utvrđeni na razini EU-a i njihovo prenošenje u djelovanja) i opisuju se alati (mjere) za provedbu tih prioriteta. U njima se navode i mogući korisnici, ciljne skupine i područja; daju se informacije u ukupnim dodijeljenim proračunskim sredstvima i rashodima na razini EU27; navode se ostvarene izlazne vrijednosti. I konačno, uključuju posebne primjere tih intervencija putem opisa projekata koji proizlaze iz baze podataka projekata PRR-ova EMRR-as [Baza podataka projekata PRR-e](#).

- Tematska podatkovna tablica br.1 - Promicanje prijenosa znanja i ulaganja u ljudski kapital [[PDF](#) [en](#)]
- Tematska podatkovna tablica br.2 - Ulaganja u fizički kapital i modernizaciju [[PDF](#) [en](#)]
- Tematska podatkovna tablica br.3 - Promicanje poljoprivredne proizvodnje u okviru priznate oznake kvalitete/ standard [[PDF](#) [en](#)]
- Tematska podatkovna tablica br.4 - Podržavanje poljoprivrednih gospodarstava u novim državama članicama pri ulasku na tržište [[PDF](#) [en](#)]

- Tematska podatkovna tablica br.5 - Očuvanje prirodnih resursa EU-a i krajolika poljoprivrednih gospodarstava [[PDF en](#)]
- Tematska podatkovna tablica br.6 - Podržavanje šumarstva [[PDF en](#)]
- Tematska podatkovna tablica br.7 - Poticanje diversifikacije ruralnog gospodarstva [[PDF en](#)]
- Tematska podatkovna tablica br.8 - Poboljšanje kvalitete života u ruralnim područjima [[PDF en](#)]

Detaljne informacije o financijskim podacima i podacima pokazatelja izlaznih vrijednosti mogu se pronaći na posebnim [tablicama pokazatelja za praćenje PRR-a](#).

1.2.2. Podatkovne tablice PRR-a

Podatkovne tablice o napretku u provedbi PRR-ova predstavljaju „kratki pregled” ostvarenog napretka u svakom od programa ruralnog razvoja koji se provode diljem EU-a jer sadrže ažurne podatke o: financijskoj provedbi programa (ukupni javni rashodi); ukupan ostvareni napredak u provedbi PRR-a u smislu izlaznih vrijednosti (sažeti podaci o najvažnijim mjerama) i usporedbu s ciljevima za razdoblje 2007. – 2013. Podaci se dostavljaju na nacionalnoj i regionalnoj razini. Dostupan je i sažetak za EU27. Sve dokumente možete naći [ovdje](#).

1.2.3. Podatkovne tablice o mjerama

U ovom odjeljku navedeni su podaci o stanju mjera PRR-ova u EU27. U podatkovnim tablicama prikazani su podaci o ostvarenom napretku na razini mjere na temelju ostvarenih fizičkih izlaznih vrijednosti (najnoviji dostupni ažurirani podaci) i usporedbe s ciljevima utvrđenim za cijelo programsko razdoblje 2007. – 2013.:

Os	Mjera	Podatkovne tablice o mjerama
Prva os	111 – Aktivnosti strukovnog osposobljavanja i informiranja	[PDF en]
	112 – Pomoć mladim poljoprivrednicima	[PDF en]
	113 – Rani odlazak u mirovinu	[PDF en]
	114 – Korištenje savjetodavnim uslugama	[PDF en]
	115 – Uspostava službi za upravljanje, pomoć i savjetovanje	Podaci nisu dostupni
	121 – Modernizacija poljoprivrednih gospodarstava	[PDF en]
	122 – Povećanje gospodarske vrijednosti šuma	[PDF en]
	123 – Dodavanje vrijednosti poljoprivrednim i šumarskim proizvodima	[PDF en]
	124 – Suradnja za razvoj novih proizvoda, procesa i tehnologija u poljoprivrednom i prehrambenom sektoru i u šumarskom sektoru	[PDF en]
	125 – Infrastruktura povezana s razvojem i prilagodbom poljoprivrede i šumarstva	[PDF en]
	126 – Obnova potencijala za poljoprivrednu proizvodnju	Podaci nisu dostupni
	131 – Zadovoljavanje standarda utvrđenih na temelju zakonodavstva EU-a	Podaci nisu dostupni
	132 – Sudjelovanje poljoprivrednika u programima za kvalitetu hrane	[PDF en]
	133 – Informativne i promidžbene aktivnosti	Podaci nisu dostupni

	141 – Poluodrživa poljoprivreda	Podaci nisu dostupni
	142 – Skupine proizvođača	Podaci nisu dostupni
	143 – Pružanje usluga savjetovanja i proširenja za poljoprivredna gospodarstva	Podaci nisu dostupni
	144 – Gospodarstva u postupku restrukturiranja zbog reforme ustrojstva zajedničkog tržišta	Podaci nisu dostupni
Druga os	211 – Plaćanja naknade za prirodni hendikep poljoprivrednicima u planinskim područjima	[PDF en]
	212 – Plaćanja poljoprivrednicima u područjima s hendikepima koja nisu planinska područja	[PDF en]
	213 – Plaćanja u okviru Nature 2000 i plaćanja u vezi s Direktivom 2000/60/EZ	[PDF en]
	214 – Plaćanja za agrokoliš	[PDF en]
	215 – Plaćanja za dobrobit životinja	[PDF en]
	216 – Neproduktivna ulaganja	[PDF en]
	221 – Prvo pošumljivanje poljoprivrednog zemljišta	[PDF en]
	222 – Prvo uspostavljanje poljoprivredno-šumarskih sustava na poljoprivrednom zemljištu	Podaci nisu dostupni
	223 – Prvo pošumljivanje nepoljoprivrednog zemljišta	[PDF en]
	224 – Plaćanja povezana s mrežom Natura 2000	[PDF en]
	225 – Plaćanja povezana sa šumarsko-okolišnim područjima	[PDF en]
	226 – Obnova šumskog potencijala i uvođenje preventivnih aktivnosti	[PDF en]
	227 – Neproduktivna ulaganja	[PDF en]
Treća os	311 – Diversifikacija u nepoljoprivredne djelatnosti	[PDF en]
	312 – Potpora za osnivanje i razvoj poduzeća	[PDF en]
	313 – Poticanje turističkih aktivnosti	[PDF en]
	321 – Osnovne usluge za gospodarstvo i ruralno stanovništvo	[PDF en]
	322 – Obnova i razvoj sela	[PDF en]
	323 – Očuvanje i unaprjeđenje ruralnog nasljeđa	[PDF en]
	331 – Osposobljavanje i informiranje	Podaci nisu dostupni
	341 – Mjera stjecanja vještina i oživljavanja u cilju pripremanja i provedbe lokalne razvojne strategije	Podaci nisu dostupni
Četvrta os	Četvrta os – Broj Lokalnih akcijskih skupina	[PDF en]
	Četvrta os – Broj projekata i korisnika	[PDF en]
	421 – Provedba projekata suradnje	[PDF en]
	431 – Vođenje LAG-ova, stjecanje vještina, oživljavanje	[PDF en]

1.2.4. Tablice pokazatelja PRR-ova

U svakoj državi članici Upravljačko tijelo i Odbor za praćenje prate svaki program ruralnog razvoja (PRR) putem financijskih pokazatelja i pokazatelja izlaznih vrijednosti i rezultata. Svako Upravljačko tijelo šalje Komisiji, do 30. lipnja, Godišnje izvješće o napretku u provedbi Programa za prethodnu

kalendarsku godinu. Komisija bilježi sve podatke o praćenju u Informacijski sustav za ruralni razvoj (RDIS). RMRR pridonosi provjeri pokazatelja za praćenje i pripremi sažetih pregleda o stanju provedbe PRR-ova na razini EU27. Dijagrami se nalaze [na internetu](#).

Na temelju podataka koje su priopćila Upravljačka tijela u godišnjim izvješćima o napretku, pripremljene su sažete tablice popraćene dijagramima u cilju prikazivanja napretka u provedbi programa ruralnog razvoja EU-a putem **financijskih i fizičkih pokazatelja** (drugim riječima, pokazatelja izlaznih vrijednosti). Preuzmite sažetke za EU27: javni rashodi PRR-a [[PDF](#) ^{en}] i Izlazne vrijednosti [[PDF](#) ^{en}].

Financijske podatke – uključujući ukupne javne rashode i doprinos EPFRR-a - prikupile su države članice te su objedinjeni na razini EU27 u cilju prikaza napretka izdataka PRR-ova po osi i mjeri tijekom godina. Navedena je i usporedba s ukupnim sredstvima dodijeljenim za cijelo programsko razdoblje 2007. – 2013. (ukupan proračun nakon Zdravstvenog pregleda ZPP-a). Financijske podatke izravno priprema i dostavlja GU AGRI.

Objedinjavanje na razini države članice i na europskoj razini obavlja se i za pokazatelje izlaznih vrijednosti (po osi i mjerama). Usporedbom s ciljevima izlaznih vrijednosti za 2007. – 2013. dobiva se faza provedbe programa. Za više pojedinosti o pokazateljima izlaznih vrijednosti po – uključujući raščlambu po DČ – vidi posebno [web-mjesto](#). Za potpun popis pokazatelja izlaznih vrijednosti i povezanih planova, vidi Prilog 3. [Zajedničkog okvira za praćenje i evaluaciju](#).

1.3. Baza podataka projekata PRR-a

Iz ove se [baze podataka](#) vidi kako Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (EPFRR) koriste u praksi ruralni „poduzetnici” diljem EU-a. U njoj su sadržani detaljni podaci o projektima ruralnog razvoja, od vrsta financiranih projekata do načina pristupa sredstvima. Ona uključuje projekte iz svake države EU-a i obuhvaća sve osi PRR-a. Kako biste vidjeli podatke o vrsti projekta koji vas zanima, samo pretražite tablicu baze podataka. Dostupno je više od 570 projekata koji se mogu pretraživati po mjeri PRR-a, ključnoj riječi i PRR-u, TNC-u i drugim kriterijima.

1.4. Unaprjeđenje provedbe

Unaprjeđenje provedbe politike ruralnog razvoja EU-a u središtu je misije EMRR-a. Jedan od glavnih načina kojim se to može učiniti jest provedbom analize čiji je cilj:

- povećati razumijevanje funkcioniranja politike u praksi,
- procijeniti što dobro funkcionira i što se može poboljšati i
- dati uvid za donošenje odluka u državama članicama i na europskoj razini.

Analitičke aktivnosti EMRR-a provode se putem niza različitih sredstava. Ona uključuju:

- tematske radne skupine
- fokusne skupine Koordinacijskog odbora EMRR-a i pododbor LEADER-a
- zajedničke tematske inicijative NRM-a
- radne dokumente pripremljene posebno za tematska događanja EMRR-a
- redovite analitičke aktivnosti u vezi s provedbom PRR-a.

Analizirane teme mogu se općenito podijeliti u tri skupine

1. Horizontalne teme u vezi s općim pitanjima provedbe. O njima se govori u nastavku.
 - [Ruralne tipologije i usmjerenost](#)
 - [Veze između poljoprivrede i šireg ruralnog gospodarstva](#)
 - [Javna dobra i usluge u poljoprivredi](#)
 - [Mehanizmi za provedbu politike ruralnog razvoja EU-a](#)
2. Tematika. Više informacija dostupno je u ovom [odjeljku](#).
3. PRR-ovi i njihove mjere. Informacije su dostupne [ovdje](#).

Nalazi analitičkih i tematskih aktivnosti EMRR-ova dostupni su putem posebnih foruma, koriste se u publikacijama EMRR-a i drugim mehanizmima za širenje. Više o publikacijama EMRR-a možete saznati [ovdje](#).

1.4.1. Tipologije i usmjerenost

Ruralna područja u Europi razlikuju se po mnogim fizičkim, socioekonomskim, okolišnim i institucionalnim čimbenicima. Raznolikost je jedna od najvećih europskih resursa i mnogim državama članicama zbog toga je teško točno definirati ruralna područja. Ta je definicija od ključne važnosti za izradu politike ruralnog razvoja EU-a i osiguranje njezine komplementarnosti s drugim sredstvima EU-a namijenjenim za razvoj ruralnih područja, posebno onih s istaknutim potrebama.

Prva tematska radna skupina osnovana je u 2009. za rješavanje tih pitanja i poseban joj je cilj bio poboljšati učinkovitost programa ruralnog razvoja (PRR) u području usmjerenosti na teritorijalne posebnosti i potrebe ruralnih područja. Skupina kojom je predsjedala Komisija (Glavna uprava za poljoprivredu i ruralni razvoj — GU AGRI) provela je dubinsku analizu 23 nacionalna i 12 regionalnih PRR-ova za razdoblje 2007. – 2013.

Nalazi

OECD-a definicija ruralnih područja**, koju je Europska komisija ponudila na korištenje državama članicama, preuzeta je u manjini nacionalnih i regionalnih PRR-ova i iz nalaza radne skupine može se zaključiti da se njome ne mogu zadovoljiti potrebe mnogih država članica. Države članice ili regije koriste različite teritorijalne definicije za usmjeravanje svojih mjera u PRR-ovima. Ovisno o tome na što stavljaju naglasak, te se definicije mogu općenito grupirati kao sektorske (npr. poljoprivreda i šumarstvo) ili teritorijalne (npr. područja prihvatljiva za mjere treće osi). Države članice svjesne su potrebe za jasnim razgraničavanjem između sredstava EU-a te mogućnosti za komplementarnost između EPFRR-a i drugih sredstava, kako bi se osiguralo da su zadovoljene razvojne potrebe ruralnih područja EU-a.

(**) Prema Organizaciji za ekonomsku suradnju i razvoj (OECD), kao većinom ruralna područja definiraju se područja u kojima više od 50 % stanovništva živi u ruralnim zajednicama. Ruralne zajednice su zajednice u kojima je gustoća stanovništva manja od 150 stanovnika / km².

Sastavni elementi za revidiranu tipologiju ruralnog područja

S obzirom na različitost ruralnih područja u EU-u, važno je da svaka država članica i regija primjenjuju ne samo odgovarajuću definiciju ruralnih područja već i da imaju priliku primijeniti tipologiju ruralnih područja koja odgovara kontekstu. U tom kontekstu predložena su tri „sastavna elementa” koja se mogu koristiti za definiciju tipologije ruralnih područja:

- stupanj fizičkog hendikepa;
- okolišna osjetljivost, i
- nepovoljni položaj u socioekonomskom smislu

Težina koja se pridaje svakom sastavnom elementu može se koristiti za stvaranje pojedinih tipologija koje su odgovarajuće s obzirom na posebnosti države članice ili regionalne posebnosti. Svaki sastavni element sačinjavaju pojedini čimbenici (vidi tablicu) i svaki se čimbenik može mjeriti posebnom skupinom pokazatelja.

SASTAVNI ELEMENTI ZA REVIDIRANU TIPOLOGIJU RURALNIH PODRUČJA		
Sastavni elementi	Čimbenici	
Ruralna definicija	1	Gustoća naseljenosti
	2	Urbana područja
	3	Korištenje zemljišta
Prvi element – Fizički hendikep	4	Fizički hendikep
Drugi element – Okolišna osjetljivost	5	Okolišna osjetljivost
Treći element – Nepovoljni položaj u socioekonomskom smislu	6	Demografija
	7	Socioekonomski problemi
	8	Ekonomska struktura
	9	Pristup urbanim uslugama/gospodarstvima

Na ta se način mogu razviti posebne tipologije važne za politiku ruralnog razvoja koje su usmjerene na određene svrhe. U tipologiji je također važno uzeti u obzir mogućnost rješavanja „novih izazova” politike ruralnog razvoja. Međutim, pokazatelje koji se odnose na ta pitanja nije moguće kategorizirati na uobičajen način.

Glavna izvješća

- Izvješće TRS-a za prvi korak [[PDF](#) [en](#)]
- Izvješće TRS-a za drugi korak [[PDF](#) [en](#)]
- Završno izvješće TRS-a [[PDF](#) [en](#)], Prilog 1. [[PDF](#) [en](#)], Prilog 2. [[PDF](#) [en](#)], Prilog 3. [[PDF](#) [en](#)], Prilog 4. [[PDF](#) [en](#)]
- Letak TRS-a [[PDF](#) [en](#) [de](#) [es](#) [fr](#) [it](#) [pl](#)]
- Očekuje se da će u sažetom završnom izvješću glavni nalazi Završnog izvješća biti na pristupačiji način prikazani široj publici. Ono uključuje odjeljke o svakom od glavnih dijelova rada TRS-a (npr. korištenje OECD-ove definicije, komplementarnost i razgraničavanje, mogući sastavni elementi buduće ruralne tipologije): [[PDF](#) [de](#) [en](#) [es](#) [fr](#) [it](#) [pl](#)]

Dodatne informacije kao što su članci i studije slučaja možete naći na ovom [web-mjestu](#).

1.4.2. Poljoprivreda i ruralno gospodarstvo

Druga tematska radna skupina osnovana je u ožujku 2009. u svrhu analize veza između poljoprivrede i općeg ruralnog gospodarstva. Njezin je glavni cilj bio utvrditi i opisati moguće sinergije i/ili sukobe između poljoprivrede i ruralnog gospodarstva u različitim ruralnim područjima EU-a. Radna skupina, kojom je predsjedala Komisija (Glavna uprava za poljoprivredu i ruralni razvoj - DG AGRI) i koja se sastojala od nacionalnih stručnjaka, provodila je analitičke aktivnosti koje su bile usmjerene na:

- analizu ulaznih/izlaznih vrijednosti u 18 malih regija (NUTS 31) koje predstavljaju različite vrste ruralnih područja u EU-u,
- analitički pregled šest Programa ruralnog razvoja za razdoblje 2007. – 2013. (PRR) i drugih dokumenata u vezi s odabranim regijama.

Nalazi

Rezultati analize ulaznih/Izlaznih vrijednosti u 18 regija pokazali su da su veze između poljoprivrede i ostatka lokalnog/regionalnog gospodarstva općenito snažnije i pozitivnije nego što se može zaključiti iz statističkih podataka, pri čemu je udio bruto domaćeg proizvoda (BDP) ili zapošljavanja u poljoprivredi nizak.

Poljoprivreda je utvrđena kao „ključni čimbenik” u lokalnom gospodarstvu u 14 od 18 regija, s posebno snažnim vezama s prehrambenom, hotelijerskom i ugostiteljskom industrijom te trgovinom. Važni čimbenici koji utječu na veze između poljoprivrede i drugih sektora uključuju:

- prirodne prednosti (kvaliteta zemljišta, klima, lokalne turističke atrakcije)
- postojanje infrastrukture
- opću snagu nacionalnog gospodarstva
- stupanj obrazovanja, osposobljavanja i poduzetničkog potencijala lokalnog stanovništva
- pristup financijskoj potpori, posebno u vezi sa složenošću postupaka prijave, opsegom financiranja i brzinom donošenja odluka.

Posljedice politike

Na temelju analize PRR-ova i drugih programskih dokumenata u trećini od 18 regija koje su izvorno odabrane izvedeno je nekoliko važnih posljedica politike:

- Iako se u nekim programskim dokumentima o ruralnom razvoju upućuje na važnost jačanja veza između poljoprivrede i ruralnog razvoja, njihov pristup nije dosljedan. Osim toga, često postoje nedosljednosti u odnosu na to kako navedeni ciljevi vode prema prioritetima/ciljevima i mjerama.
- Između PRR-ova i drugih financiranih programa (na razini EU-a, nacionalnoj i regionalnoj razini) utvrđen je ograničen stupanj komplementarnosti, zbog čega je teško u potpunosti integrirati uporabu dostupnih financijskih sredstava u ruralnim područjima. Politike ruralnog razvoja trebale bi biti usmjerene na razvoj i olakšavanje integriranih odgovora na složene izazove s kojima se suočava većina područja, posebno radi boljeg iskorištavanja odnosa između ulaznih i silaznih tržišta.

- U cilju poboljšanja provedbe PRR-ova, potrebno je izmijeniti kriterije za odabir mjera kako bi se izričito priznale veze između poljoprivrede i drugih sektora. Na primjer, dvije su mogućnosti u tome smislu specifikacija visokih rezultata u slučaju projekata gospodarske diversifikacije kojima se nastoje uspostaviti veze s lokalnim poljoprivrednim aktivnostima – pri čemu se mogu stvoriti jasni učinci umnožavanja (npr. nova radna mjesta, povećani prihod, itd.) – ili bolje usmjeravanje okolišnih ciljeva. Izrada projekata mogla bi se poboljšati učinkovitijim pružanjem tehničke potpore mogućim ulagačima za jačanje izvedivosti projekta i njegovih veza s lokalnom poljoprivredom i obveze dostavljanja marketinškog plana, ako je moguće.

Glavna izvješća

- TRS2 – Odabir regija i rezultati početne I/O analize [PDF [en](#)]
- TRS2 – Sažetak nalaza početnih I/O i regionalnih analiza [PDF [en](#)]
- TRS2 – Rezultati završne analize I/O i dodatno kvalitativno istraživanje i odabranim regijama [PDF [en](#)]
- TRS2 – Analiza okvira za upravljanje programom i projekata u odabranim regijama [PDF [en](#)]
 - Prilog 1. – Provedba upitnika u 6 regija [PDF [en](#)]
 - Prilog 2. – Primjeri projekta [PDF [en](#)]
- Završno izvješće TRS2 [PDF [en](#)]
- Letak TRS2 [PDF [en](#) [de](#) [es](#) [fr](#) [it](#) [pl](#)]
- U dokumentu „Uvid politike na temelju nedavnih istraživanja” daje se pregled glavnih nalaza završnog izvješća, koji se također temelji na pregledu najvažnijih izvješća o istraživanjima koja su objavljena u odnosu na ovu temu [PDF [en](#)].

Dodatne informacije kao što su članci i studije slučaja možete naći na ovom [web-mjestu](#).

1.4.3. Pružanje javnih dobara

Javna dobra i usluge dostupni su svima i mogu se koristiti zajedno. Ta dobra i usluge se, po definiciji, obično ne pružaju putem tržišnih mehanizama. Primjeri javnih dobara koja se pružaju putem poljoprivrede su sljedeći: bioraznolikost poljoprivrednog zemljišta, krajolici i prirodni resursi kao što su voda i tla. Nadalje, poljoprivreda utječe na gospodarska ili društvena javna dobra kao što je razvoj živih i prosperitetnih ruralnih zajednica.

U današnje vrijeme, s obzirom na velike tehnološke i tehničke promjene kroz koje je prošla poljoprivreda (koje uključuju intenzivno korištenje zemljišta i napuštanje rubnih poljoprivrednih zemljišta), pružanje javnih dobara ne smije se više uzimati zdravo za gotovo. Potrebno je djelovanje politike kao protudjelovanje za te promjene i kako bi se izbjeglo trajno opadanje mnogih vrsta i staništa, manjak vode, šumski požari, erozija tla te odlazak ljudi iz ruralnih u urbane centre. U tom smislu politike poljoprivrednog i ruralnog razvoja mogu znatno pridonijeti pružanju javnih dobara i opća javnost to sve više prepoznaje.

Treća tematska radna skupina (TRS3) o „Javnim dobrima i javnoj intervenciji” osnovana je početkom 2009. u cilju rješavanja pitanja „javnih dobara” i preispitivanja doprinosa politike ruralnog razvoja EU-a tom pitanju.

TRS3, koju su činili nacionalni stručnjaci i predstavnici NVO-ova te kojom je predsjedala Komisija (Glavna uprava za poljoprivredu i ruralni razvoj – GU AGRI) dobila je potporu znanstvenih stručnjaka u obliku analitičkih aktivnosti.

Završni [seminar](#) održan je u prosincu 2010. Cilj seminara bio je predstaviti rezultate rada većoj skupini dionika i objasniti pojam javnih dobara široj publici. Na njemu je također objašnjeno da pojmovni okvir javnih dobara čini zajedničko polazište u raspravama o ZPP-u i ruralnom razvoju.

Nalazi

- Ruralni razvoj, kao dio Zajedničke poljoprivredne politike, nudi niz učinkovitih mjera za poticanje primjene ekoloških sustava obrade zemljišta, praksi upravljanja i ulaganja koja pogoduju pružanju javnih dobara.
- Mnoge od tih mjera, posebno mjere agrookoliša, imaju pozitivne učinke prelijevanja na ruralne aktivnosti, njima se potiče zapošljavanje, turizam i proizvodnja proizvoda s dodanom vrijednosti.
- Razvoj vještina i znanja upravitelja zemljišta, kao što je osposobljavanje u tehnikama upravljanja okolišem ili savjeti o održivom korištenju resursa, koji su se pokazali posebno učinkovitim za stvaranje promjena u ponašanju.
- Potrebno je pažljivo osmišljavati mjere koje se moraju birati i provoditi u skladu s lokalnim potrebama. U cilju osiguranja učinkovite, djelotvorne i transparentne provedbe tih mjera, od ključne je važnosti uspostaviti funkcionalan sustav praćenja i ocjenjivanja.
- Najistaknutija mjera politike, kojom se pridonosi pružanju okolišnih javnih dobara u području poljoprivrede, jest mjera agrookoliša, poticanje okolišnih usluga i korištenje ekološke prakse obrade tla. Uspjeh mjere zasniva se na njezinoj fleksibilnosti i mogućnosti da se prilagodi lokalnim potrebama.

Glavna izvješća

- TRS3 izvješće o stanju – studeni 2010. [[PDF](#) [en](#)]
- Konceptualni okvir TRS3 [[PDF](#) [en](#)]
- Završno izvješće TRS3 [[PDF](#) [en](#)]
- Letak TRS3 [[PDF](#) [en](#) [de](#) [es](#) [fr](#) [it](#) [pl](#)]
- Sintetičko izvješće, iako još uvijek „tehničkog” sadržaja, upućeno je ciljanoj publici u cilju prikazivanja nalaza TRS3 na sažetiji i jednostavniji način [[PDF](#) [en](#)].

Dodatne informacije kao što su članci i studije slučaja možete naći na ovom [web-mjestu](#).

1.4.4. Mehanizmi provedbe

Politiku ruralnog razvoja Europske unije zajednički provode Komisija i države članice. Komisija je odgovorna za odobravanje Programa ruralnog razvoja (PRR) i za osiguranje čvrstog financijskog upravljanja sredstvima Zajednice. Države članice definiraju nacionalne pravne i upravne postupke kako bi osigurali ispravno korištenje sredstava EU-a koje imaju na raspolaganju.

Za svakodnevnu provedbu politike odgovorna su nadležna državna tijela. Provedba PRR-ova može se dalje delegirati na regionalnu ili podregionalnu razinu. Upravljanje i provedba politike ruralnog razvoja odvijaju se stoga na različitim razinama i bitno se razlikuju među državama. Mehanizmi provedbe mogu se smatrati nizom procesa i postupaka kojima se osigurava da ciljevi politike postanu konkretne aktivnosti na terenu.

Četvrta tematska radna skupina osnovana je kako bi se osigurao najučinkovitiji i najdjelotvorniji sustav provedbe politike ruralnog razvoja EU-a. Zadaća skupine jest preispitati iskustvo provedbe programa u EU-u i utvrditi one aspekte koji dobro funkcioniraju, one koje je potrebno unaprijediti i konkretna poboljšanja koja je moguće primijeniti.

Skupina je preispitala različite mehanizme provedbe koji su uspostavljeni za različite faze ciklusa programiranja i u provedbenom lancu (razina EU-a, nacionalna, regionalna, podregionalna razina i razina korisnika):

- strateški pristup i usmjeravanje,
- proces programiranja i financijski aspekti,
- postupci provedbe i organizacija (uključujući posebne vidove kao što su: LEADER; praćenje i evaluacija, kontrole),
- funkcioniranje načela partnerstva;
- nadopunjavanje i koordinacija s drugim politikama EU-a.

Nalazi

Nalazi radne skupine sažeti su u završnom izvješću koje uključuje sažetak studija slučaja po temama, primjere pozitivnih praksi provedbe koji postoje diljem EU-a i zaključke u kojima je utvrđeno šest mogućih područja u kojima su moguća poboljšanja u provedbi politike ruralnog razvoja EU-a, odnosno:

- jačanje usmjerenosti na ciljeve politike i povećanje usklađenosti u provedbenom lancu,
- ponuda manjeg broja jednostavnih mjera i veća fleksibilnost u njihovoj primjeni,
- priprema i provedba posebnih uvjeta za LEADER,
- poboljšanje provedbenih pravila (uključujući primjene i kontrole)
- daljnje jačanje praćenja i ocjenjivanja kao alata za potporu za izradu i provedbu politike,
- poboljšanje koordinacije i razmjene.

O rezultatima i zaključcima TRS-a razgovaralo se na seminaru EMRR-a "[poboljšanje provedbe programa ruralnog razvoja EU-a](#)" koji je održan u Bruxellesu 9. prosinca 2011.

Glavna izvješća

- Završno izvješće [[PDF](#) [en](#)]
- Završno izvješće – Sažetak i zaključci [[PDF](#) [en](#)]
- Letak TRS4 [[PDF](#) [de](#) [en](#) [es](#) [fr](#) [it](#) [pl](#)]

Dotadne informacije kao što su članci i studije slučaja možete naći na ovom [web-mjestu](#).

1.4.5. LEADER

LEADER (" *Liaison Entre Actions de Développement de l'Économie Rurale* ", odnosno „Veze između ruralnog gospodarstva i razvojnih aktivnosti“) lokalna je razvojna metoda kojom se lokalnim dionicima omogućuje da razvijaju određeno područje korištenjem njegovog urođenog razvojnog potencijala. Pristup LEADER bio je jedan od četiri osi politike ruralnog razvoja 2007. –2013. On predstavlja okosnicu analitičkog rada EMRR-a. Odjeljak o LEADER-u pogledajte [ovdje](#).

1.5. ZPP na putu ka 2020.

Politika ruralnog razvoja EU-a stalno se razvija kako bi se prilagodila novonastalim izazovima u ruralnim područjima. Najnoviji proces reformi, koji prati širi proces Zajedničke poljoprivredne politike EU-a (ZPP), dovršen je do 2013. kada su odobreni [osnovni zakonodavni akti za razdoblje 2014. – 2020.](#) U ovom su odjeljku navedeni doprinosi javnoj raspravi o oblikovanju Zajedničke poljoprivredne politike EU-a (ZPP) nakon 2013., koju promiče Glavna uprava Europske komisije za poljoprivredu i ruralni razvoj. U njemu su također sadržane informacije o [programiranju ruralnog razvoja za razdoblje 2014. – 2020.](#)

Prije utvrđivanja početnih smjernica politike za novi ZPP 12. travnja 2010., Dacian Cioloș, europski povjerenik za poljoprivredu i ruralni razvoj, pokrenuo je javnu raspravu o budućnosti ZPP-a i pozvao sve zainteresirane građane i organizacije EU-a na sudjelovanje. Europska komisija postavila je sljedeća pitanja kako bi pokrenula raspravu:

1. Koji bi trebali biti ciljevi buduće politike ruralnog razvoja?
2. Kako instrumenti politike mogu biti učinkovitiji?
3. Kako se može popraviti upravljanje politikom?

Dana 14. travnja 2010. održan je izvanredni sastanak Koordinacijskog odbora EMRR-a na kojem su članovi pozvani da pokrenu javnu raspravu o ZPP-u u svojim državama i organizacijama. Od članova je zatraženo da dostave svoje doprinose do 3. lipnja 2010. Ako želite pročitati doprinose po državama i sažetak tih doprinosa, kliknite [ovdje](#).

Na temelju ove rasprave, Europska komisija predstavila je 18. studenog 2010. Komunikaciju na temu „[ZAPP na putu ka 2020.](#)“, u kojoj su navedene mogućnosti za budućnost ZPP-a.

Dana 12. listopada 2011. Komisija je predstavila niz [zakonodavnih prijedloga](#) za razdoblje 2014. – 2020.

Prijedlozi su uključivali nacrt uredbe o potporu ruralnom razvoju iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR). Novi se prijedlog za EPFRR nastavlja na osnove politike ruralnog razvoja u ZPP-u i usko je povezan sa strategijom za rast Europa 2020. za rast.

Nakon savjetovanja i političkog dogovora između Europske komisije, država članica (u Vijeću) i Europskog parlamenta, odobrene su četiri [osnovne uredbe](#) o reformiranom ZPP-u i objavljene su u prosincu 2013.

Za više pozadinskih informacija o javnoj raspravi, molimo kliknite sljedeće poveznice:

- Govor povjerenika Ciołoša o „Budućnosti europske poljoprivredne politike – Poziv na javnu raspravu”, travanj 2010. [[PDF](#) [en](#) [fr](#)]
- Pitanja o aspektima ruralnog razvoja [[PDF](#) [en](#)]
- Prezentacija Koordinacijskog odbora EMRR-a o javnoj raspravi o ZPP-u nakon 2013., travanj 2010. [[PDF](#) [en](#)]
- Sažetak doprinosa zaprimljenih putem EMRR-a (13/07/2010) [[PDF](#) [en](#)]

Za više informacija o reformi Zajedničke poljoprivredne politike za razdoblje 2014. – 2020., uključujući o široj raspravi o ZPP-u, vidi službeno *web*-mjesto [Glavne uprave Europske komisije za poljoprivredu i ruralni razvoj](#).

1.5.1. Ruralni razvoj u razdoblju 2014. – 2020.

[Portal za ruralni razvoj EMRR-a](#) predstavlja most između programskih razdoblja 2007. – 2013. i 2014. – 2020. Nastavlja se na prethodna iskustva i znanje kao osnovu za izradu i provedbu budućih programa ruralnog razvoja. Sadržaj tog resursa u potpunosti je ovdje prenesen (osim vijesti i najnovijih događanja); ako želite pogledati portal na engleskom jeziku, ovaj će vam vodič pomoći da se snađete na sučelju [[PDF](#) [en](#)].

- [Pregled politike u razdoblju 2014. – 2020.](#)
 - [Prioriteti ruralnog razvoja](#)
 - [Prijenos znanja](#)
 - [Konkurentnost](#)
 - [Lanac opskrbe hranom](#)
 - [Ekosustavi](#)
 - [Učinkovitost resursa](#)
 - [Socijalna uključenost](#)
- [Zakonodavstvo i smjernice](#)
- [Planiranje PRR-a](#)
- [Provedba PRR-a](#)
- [Zaključci iz razdoblja 2007. – 2013.](#)
 - [Programiranje i provedba](#)
 - [Prijenos znanja i inovacije](#)
 - [Ruralno poduzetništvo](#)
 - [Financijski instrumenti](#)
 - [Lanac opskrbe hranom](#)
 - [Okoliš i klimatske promjene](#)
 - [Socijalna uključenost](#)
 - [CLLD, LEADER i TNC](#)
 - [Umrežavanje ruralnog razvoja](#)
 - [Praćenje i evaluacija](#)
- [Praćenje i evaluacija](#)
- [Umrežavanje ruralnog razvoja](#)
- [Lokalni razvoj predvođen zajednicom](#)
- [Države kandidatkinje i potencijalne kandidatkinje](#)

Pregled politike u razdoblju 2014. – 2020.

U [strategiji Europa 2020.](#) navedeno je da bi budući gospodarski rast u EU-u trebao biti pametan, održiv i uključiv. Strategija je usmjerena na pet ambicioznih ciljeva u područjima zapošljavanja, inovacija, obrazovanja, smanjenja siromaštva i klime/energije i u njoj se utvrđuju posebni [glavni ciljevi](#) za ta područja.

U skladu sa strategijom Europa 2020. i općim ciljevima ZPP-a (Komunikacija Europske komisije o ZPP-u prema 2020. [[PDF eni](#)]) u razdoblju 2014. – 2020. moguće je utvrditi tri dugoročna strateška cilja za politiku ruralnog razvoja EU-a:

- jačanje konkurentnosti poljoprivrede
- održivo upravljanje prirodnim resursima i klimatskim promjenama i
- uravnotežen teritorijalni razvoj ruralnih područja.

Za potrebe upravljanja politikom ruralnog razvoja kroz programe ruralnog razvoja (PRR), ti su opći ciljevi razrađeni kroz **6 prioriteta**, [koji su podrobno objašnjeni u nastavku](#):

1. [Poticanje prijenosa znanja u poljoprivredi, šumarstvu i ruralnim područjima](#)
2. [Jačanje konkurentnosti svih vrsta poljoprivrede i jačanje isplativosti poljoprivrednog gospodarstva](#)
3. [Poboljšavanje organizacije lanca opskrbe hranom i upravljanje rizikom u poljoprivredi](#)
4. [Obnova, očuvanje i poboljšanje ekosustava povezanih s poljoprivredom i šumarstvom](#)
5. [Promicanje učinkovitosti resursa te poticanje pomaka prema gospodarstvu s niskom razinom ugljika otpornom na klimatske promjene u poljoprivrednom, prehrambenom i šumarskom sektoru](#)
6. [Promicanje društvene uključenosti, suzbijanja siromaštva te gospodarskog razvoja u ruralnim područjima](#)

U svakom od prioriteta PRR-a utvrđena su posebna područja intervencije (fokusna područja). Prioriteti PRR-a i fokusna područja predstavljaju osnovu na programiranje i provedbu potpore iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) ruralnim područjima EU-a. Nekoliko fondova EU-a pruža dodatnu potporu uz EPFRR, odnosno: Europski fond za regionalni razvoj (ERDF), Europski socijalni fond (ESF), Kohezijski fond (KF) i Europski fond za pomorstvo i ribarstvo (ERDF). Kako bi se ostvarila veća europska dodana vrijednost i postigao najveći stupanj sinergija, u 2014. – 2020. svi europski strukturni i investicijski fondovi (fondovi ESI-ja) usmjerit će potporu prema ostvarenju glavnih ciljeva strategije EU2020. i koordinirat će se u okviru **Zajedničkog strateškog okvira (ZSO)**.

Zajedničkim odredbama o strukturnim fondovima ([vidi osnovne zakonodavne akte europskih strukturnih i investicijskih fondova](#) – ESI za 2014. – 2020.) svi se ESI fondovi stavljaju pod zajednički zakonodavni okvir kojim se usklađuju i pojednostavljaju pravila tamo gdje je to moguće i prikladno. U njemu je definirano 11 tematskih ciljeva [[PDF eni](#)] kojim se odražavaju prioriteti EU2020. **U Ugovoru o partnerstvu** odražavat će se zajednički strateški pristup EU-a za svaku državu članicu kojim se utvrđuje način koordinacije različitih politika i usklađena uporaba fondova ESI-ja (vidi više o Ugovorima o partnerstvu – ili Sporazumima o partnerstvu - [ovdje](#)).

Strategija Europa 2020.	
Zajednički strateški okvir (ZSO) kojim su obuhvaćeni EPFRR, EFRR, ESF Kohezijski fond i EFPR i u kojem se odražava strategija EU2020. putem zajedničkih tematskih ciljeva koji se ostvaruju ključnim djelovanjima za svaki od fondova	
Ugovor o partnerstvu Nacionalni dokument u kojem je navedena planirana uporaba fondova za ostvarenje ciljeva strategije EU2020	
Politika ruralnog razvoja: EPFRR	Ostali fondovi ESI-ja (EFRR, ESF, KF, EFPR) inovacije, okoliš i klimatske promjene kao zajednički ciljevi
6 prioriteta	
1. Poticanje prijenosa znanja i inovacija u poljoprivredi, šumarstvu i ruralnim područjima	4. Obnova, očuvanje i poboljšanje ekosustava povezanih s poljoprivredom i šumarstvom
2. Jačanje konkurentnosti svih vrsta poljoprivrede i održivosti poljoprivrednih gospodarstava	5. Promicanje učinkovitosti resursa te poticanje pomaka prema gospodarstvu s niskom razinom ugljika otpornom na klimatske promjene u poljoprivrednom, prehrambenom i šumarskom sektoru
3. Promicanje organizacije lanca opskrbe hranom i upravljanje rizikom u poljoprivredi	6. Promicanje društvene uključenosti, suzbijanje siromaštva te gospodarskog razvoja u ruralnim područjima
Programi ruralnog razvoja	

U tom će okviru politika ruralnog razvoja zadržati svoj poseban identitet i on će djelovati u skladu s posebnom uredbom (Uredba EU-a br. 1305/2013 o potpori ruralnom razvoju [[PDF](#) ^{en}]) i zajedničkim financijskim odredbama i odredbama o upravljanju ZPP-om u cjelini (Uredba EU-a br. 1306/2013 o „horizontalnim” pitanjima u vezi sa ZPP-om, kao što su financiranje i nadzor [[PDF](#) ^{en}]).

(Više o procesu reforme ZPP-a 2014. – 2020. možete naći u [odjeljku ZPP na putu ka 2020.](#))

Prioriteti ruralnog razvoja

1. Prijenos znanja – Poticanje prijenosa znanja i inovacija u poljoprivredi, šumarstvu i ruralnim područjima

Ukratko o prioritetu

Znanje, vještine i inovacije važna su osnova održivog razvoja. Ruralni razvoj ima dugotrajnu tradiciju poticanja inovacija.

Poticanje prijenosa znanja i inovacija **glavni je prioritet** za programsko razdoblje 2014. – 2020.

Države članice programirale su mjere o prijenosu znanja ili ulaganjima u cilju poticanja inovacija i one će biti zadržane i u razdoblju 2014. – 2020. [Europsko inovacijsko partnerstvo \(EIP\) za poljoprivredu proizvodnju i održivost](#) glavni je element uspostavljen u cilju povezivanja postojećih politika, poticanja suradnje među partnerima i izgradnje mostova između istraživača i poduzeća u ruralnim područjima.

Za više informacija o prioritetnoj temi kliknite ovdje [[PDF](#) ^{en}]

Područja intervencije

1. Poticanje inovacija i razvoja baze znanja u ruralnim područjima
2. Jačanje poveznica između poljoprivrede i šumarstva i istraživanja i inovacija
3. Poticanje cjeloživotnog učenja i stručne izobrazbe u sektorima poljoprivrede i šumarstva

Pouke naučene u razdoblju 2007. – 2013.

Veze s povezanim radom EMRR-a na temelju kojih se dobiva dublje razumijevanje načina podupiranja prijenosa znanja i inovacija učinkovitim programiranjem PRR-a i provedbe.

- Revija ruralnog razvoja br. 16: Prijenos znanja i inovacija u politici ruralnog razvoja (svibanj 2013.) [[PDF en](#)] Ruralnim pregledom EU-a daje se slika postojećeg shvaćanja inovacija u ruralnom razvoju i naznaka budućih izazova i mogućnosti. Cilj mu je podijeliti zaključke i pomoći u uključivanju razmjene znanja i inovacija u buduću politiku ruralnog razvoja.
- [Portal za prijenos znanja i inovacije](#) resurs je za različite informacije o institucijama, primjerima projekata i inicijativama za promicanje prijenosa znanja i inovacija u ruralnim područjima.
- Rezultati fokusne skupine EMRR-a koja je istraživala načine promicanja prioriteta prijenosa znanja i inovacija u programima ruralnog razvoja za razdoblje 2014. – 2020., prikazani su u sljedećim dokumentima:
 - U Izvješću iz 1. faze [[PDF en](#)] i Sažetku [[PDF en](#)] prikazani su nalazi prve radne faze (od srpnja do prosinca 2012.). Osim toga, postoje dva odvojena priloga:
 - Prilog 1. – Prikupljanje primjera u potporu prijenosa znanja i inovacija [[PDF en](#)];
 - Prilog 2. – Pozadinski dokument [[PDF en](#)].
 - U izvješćima iz 2. faze sadržani su nalazi druge radne faze (od veljače do lipnja 2013.):
 - Izvješće o uvođenju inovacija [[PDF en](#)] i Prilog 2. o materijalima za učenje i podacima o dionicima koji podupiru inovacije [[PDF en](#)]
 - Izvješće o operativnim skupinama EIP-a [[PDF en](#)]
- Revija ruralnog razvoja br. 2.: Kreativnost i inovacije u ruralnom razvoju EU-a (prosinac 2009.) [[PDF en](#)] [[fr](#)] [[es](#)] [[de](#)] [[it](#)] [[pl](#)] [[hr](#)]. U ovom izdanju Revije ruralnog razvoja EU-a prikazane su različite vrste inovacija i kreativnosti iz ruralnih područja EU-a.

Priprema za 2014. – 2020.

Poveznice na resurse iz EU-a i država članica za pomoć u programiranju i provedbi prioriteta ruralnog razvoja za 2014. – 2020.

- [Dokument sa smjernicama za provedbu EIP-a u programima ruralnog razvoja \(nacrt srpnja 2013.\)](#), GU poljoprivreda i ruralni razvoj
- [Europsko inovacijsko partnerstvo "Produktivnost i održivost u poljoprivredi"](#)
- [Seminar "Programiranje inovacija: Kako najučinkovitije iskoristiti alat za ruralni razvoj za provedbu EIP-a"](#), Madrid 26. – 27. lipnja 2013.
- [Postupci i prezentacije s Konferencije Teagasc-a o prijenosu znanja iz 2013.](#), Dublin 12., 13. i 14. lipnja 2013.

- [Konferencija " EIP o produktivnosti i održivosti u poljoprivredi – Prioriteti i mehanizmi provedbe"](#), Bruxelles, 19. studenoga 2012.
- [Konferencija " Jačanje inovacija i provedba istraživanja u poljoprivredi EU-a"](#), Bruxelles, 7. ožujka 2012.

Primjeri provedbe PRR-a

Pretražite relevantne primjere projekata EPFRR-a (npr. o savjetodavnim uslugama, prijenosu znanja, ili inovacijama), relevantne studije i priče o uspješnoj provedbi PRR-a u ovoj [datoteci u Excelu koja se može preuzeti](#).

2. Konkurentnost – Jačanje konkurentnosti svih vrsta poljoprivrede i jačanje isplativosti poljoprivrednog gospodarstva

Ukratko o prioritetu

Postoje različite opasnosti za prihode poljoprivrednih gospodarstava i svi bi poljoprivrednici stoga trebali nastojati postati konkurentniji. U nekim slučajevima je potrebno restrukturiranje. Budući da je samo šest posto upravitelja poljoprivrednih gospodarstava mlađe od 35 godina, potrebno je poticati više mladih ljudi da donesu svoju energiju i ideje u poljoprivredni sektor.

Područja intervencije

1. Olakšavanje restrukturiranja poljoprivrednih gospodarstava suočenih s velikim strukturnim izazovima (posebno poljoprivrednih gospodarstava s niskim stupnjem sudjelovanja na tržištu ili tržišno usmjerenih poljoprivrednih gospodarstava aktivnih u određenim sektorima, ili poljoprivrednih gospodarstava kojima je potrebna poljoprivredna diversifikacija).
2. Olakšavanje uvođenja uravnotežene dobne strukture u poljoprivredni sektor.

Pouke naučene u razdoblju 2007.–2013.

Poveznice na relevantne aktivnosti EMRR-a na temelju koji se može shvatiti načina podržavanja konkurentnosti putem učinkovitog programiranja i provedbe PRR-a.

- Revija ruralnog razvoja br. 5: Razvoj konkurentnosti poljoprivrednog, agro-prehrambenog i šumarskog sektora u EU-u [[PDF](#) [en](#) [fr](#) [es](#) [de](#) [it](#) [pl](#)] uključuje teme poljoprivrede, šumarstva i prehrambene industrije u EU-u kombinirajući konkurentnost i multifunkcionalnost.
- [Kratki lokalni lanci za opskrbu hranom](#) – uvodna stranica za temu s relevantnim poveznicama na djelovanja EU-a u području promicanja poljoprivrednih proizvoda, studije i primjere projekata.
- U Reviji ruralnog razvoja br. 12: Lokalni prehrambeni proizvodi i kratki lanci za opskrbu [[PDF](#) [en](#) [fr](#) [es](#) [de](#) [it](#) [pl](#) [hr](#)] prikazano je kako PRR-ovi pridonose promicanju lokalne proizvodnje hrane i kratkih lanaca za opskrbu
- Knjižnica o ruralnom poduzetništvu s materijalima i primjerima projekata o [Kratkim lancima za opskrbu](#)
- U brošurama o projektima EPFRR-a o hrani [[PDF](#) [en](#) [fr](#) [de](#) [it](#) [es](#) [pl](#)] prikazani su primjeri iz kojih se vidi opseg pozitivnih koristi aktivnosti ruralnog razvoja u području hrane u državama članicama u okviru ZPP-a.

- [Na portalu za mlade i mlade poljoprivrednike](#) nalaze se važne informacije i resursi o potpori koja se nudi mladim ljudima u ruralnim područjima u EU-u. Posebno se inicijativom „[Tematska inicijativa za mlade](#)” traže načini za unaprjeđenje potpore PRR-a projektima za mlade.
- U brošuri o projektima EPFRR-a o mladim poljoprivrednicima i mladim ljudima u ruralnoj Europi [[PDF en](#)] nalaze se primjeri projekata iz kojih se vidi kako EPFRR može pomoći osigurati mogućnosti za razvoj za mlade poljoprivrednike i mlade ljude u ruralnoj Europi.

Primjeri provedbe PRR-a

Pretražite relevantne primjere projekata EPFRR-a (npr. o konkurentnosti, mladim poljoprivrednicima ili kvaliteti poljoprivrednih proizvoda), relevantne studije i priče o uspješnoj provedbi PRR-a u ovoj [datoteci u Excelu koja se može preuzeti](#).

3. Lanac opskrbe hranom – Promicanje organizacije lanca opskrbe hranom i upravljanje rizikom u poljoprivredi

Ukratko o prioritetu

Kada je položaj poljoprivrednika u lancu opskrbe hranom relativno slab, oni mogu imati koristi od toga da se bolje organiziraju i tako povećaju prilike za zaradu prihoda. Mogući načini uključuju lokalna tržišta i kratke lance opskrbe. Alati upravljanja rizikom nužni su kako bi se poljoprivrednicima pomoglo da lakše rješavaju probleme uzrokovane vremenom, bolestima životinja i nestabilnošću tržišta.

Područja intervencija

1. Bolja integracija primarnih proizvođača u prehrambeni lanac putem programa kvalitete, promoviranja na lokalnim tržištima i u kratkim lancima opskrbe, skupina proizvođača i međustrukovnih organizacija.
2. Potpora upravljanju rizikom u poljoprivrednom gospodarstvu.

Pouke naučene u razdoblju 2007. – 2013.

Poveznice na relevantne aktivnosti EMRR-a na temelju kojih se može bolje razumijeti usklađivanje organizacije lanca opskrbe hranom i upravljanja rizikom s učinkovitim programiranjem PRR-a i provedbom.

- [Kratki lokalni lanac za opskrbu hranom](#) uvodna je stranica u temu s relevantnim poveznicama na djelovanja EU-a, studije i primjere projekata o olakšavanju uvođenja kratkih lanaca opskrbe hranom i promoviranju lokalnih poljoprivrednih proizvoda.
- U Reviji ruralnog razvoja br. 12: Lokalni prehrambeni proizvodi i kratki lanci za opskrbu [[PDF en](#) [fr](#) [es](#) [de](#) [it](#) [pl](#) [hr](#)] prikazano je kako PRR-ovi pridonose promicanju lokalne proizvodnje hrane i kratkih lanaca za opskrbu
- Knjižnica o ruralnom poduzetništvu s materijalima i primjerima projekata o [Kratkim lancima za opskrbu](#)
- [Radionica Koordinacijskog odbora o financijskim instrumentima](#) organizirana je kako bi se pomoglo u jačanju vijesti među dionicima u ruralnom razvoju o prilikama i važnim

elementima uključenim u stvaranje i korištenje finansijskih instrumenata u programima ruralnog razvoja u sljedećem programskom razdoblju (2014. – 2020.).

- U brošuri o projektima EPFRR-a o hrani [[PDF](#) [en](#) [fr](#) [de](#) [it](#) [es](#) [pl](#)] prikazani su primjeri iz kojih se vidi niz pozitivnih koristi koje državama članicama donose aktivnosti ruralnog razvoja u vezi s hranom u okviru ZPP-a.
- U Reviji ruralnog razvoja br. 13: Finansijski instrumenti ruralnog razvoja: Novi odgovori na gospodarsku krizu (listopad 2012.) [[PDF](#) [en](#)] prikazane su mogućnosti, iskustva i izazovi u provedbi politike ruralnog razvoja EU-a.
- U odjeljku [financiranje za ruralni razvoj](#) nalaze se informacije o radu Radne skupine za financiranje ruralnog razvoja koja je osnovana u okviru tematske inicijative NRM-a ruralnom poduzetništvu.
- Knjižnica o ruralnom poduzetništvu s materijalima i primjerima projekata o [Lokalnim finansijskim instrumentima](#)

Priprema za razdoblje 2014. – 2020.

Poveznice na resurse iz EU-a i država članica u potporu programiranju i provedbi prioriteta ruralnog razvoja za 2014. – 2020.

- [Konferenciju o lokalnoj poljoprivredni i kratkim lancima za opskrbu hranom](#) organizirala je Europska komisija u cilju pronalaženja načina za bolje zadovoljavanje potreba struktura malih poljoprivrednih gospodarstava i načina usmjeravanja programa potpora za te strukture, u kontekstu reforme ZPP-a.

Primjeri provedbe PRR-a

Pretražite relevantne primjere projekata EPFRR-a (npr. o lokalnoj hrani, upravljanju rizikom i prirodnim katastrofama), relevantne studije i priče o uspješnoj provedbi PRR-a u ovoj [datoteci u Excelu koja se može preuzeti](#).

4. Ekosustavi – Obnova, očuvanje i poboljšanje ekosustava povezanih s poljoprivredom i šumarstvom

Ukratko o prioritetu

Pritisak na okoliš još uvijek je jako velik. Na primjer, može se smatrati da je samo 17 % stanovnika EU-a i 11 % ekosustava u povoljnom stanju, u nekim vodenim površinama ima višak nutrijenata (unatoč tome što je u drugima ostvaren napredak) i 45 % loše je kvalitete. Te je probleme potrebno ispraviti te pojačati pozitivan utjecaj poljoprivrede i šumarstva na okoliš.

Područja intervencije

1. Obnova i očuvanje bioraznolikosti (uključujući u područjima NATURA 2000. i poljoprivrednim područjima visoke prirodne vrijednosti) i stanja europskih krajobrazza
2. Bolje upravljanja vodama
3. Bolje upravljanje tlom

Pouke naučene u razdoblju 2007. – 2013.

Poveznice na relevantne aktivnosti EMRR-a u cilju boljeg razumijevanja o jačanju ekosustava s učinkovitim programiranjem i provedbom PRR-a.

- [Radionica EMRR-a o " Izradi kvalitetnih mjera za zaštitu okoliša i klime za PRR-ove za razdoblje 2014. – 2020.](#) koju je organizirao EMRR kao dio pripremnih aktivnosti za novo programsko razdoblje 2014. – 2020. Rezultati radionice utječu na učinkovito procjenjivanje potreba i definiciju prioriteta; odabir mjera, izrada i provedba; učinkovito pružanje usluga očuvanja okoliša.
- U Reviji ruralnog razvoja br. 15: Pružanje usluga očuvanja okoliša putem politike ruralnog razvoja (travanj 2013.) [[PDF](#) [en](#)] istražuje se kako se politikom ruralnog razvoja podržava pružanje usluga očuvanja okoliša u ruralnim područjima EU-a.
- [Usluge očuvanja okoliša](#) poveznica je na tematsku stranicu Fokusne skupine o pružanju usluga očuvanja okoliša koja je utvrdila aspekte koji su od ključne važnosti za pružanje usluga očuvanja okoliša i ponudila niz preporuka za izradu i provedbu programa ruralnog razvoja. sljedeće generacije (2014. – 2020). *Sažetak izvješća FS-a* [[PDF](#) [en](#) [fr](#) [de](#) [it](#) [es](#) [pl](#)]
- Brošura o projektima EPFRR-a o uslugama očuvanja okoliša [[PDF](#) [en](#) [fr](#) [de](#) [it](#) [es](#) [pl](#)] usmjerena je na različite usluge očuvanja okoliša koje se mogu podržavati putem EPFRR-a koristeći financijsku potporu koja je dostupna za programe ruralnog razvoja država članica (PRR).
- U odjeljku o [Javna dobra i javna intervencija](#) prikazani su rezultati i nalazi mjerodavnih tematskih radnih skupina, istražuje se potencijal politike ruralnog razvoja da doprinese pružanju javnih dobara u ruralnim područjima putem poljoprivrede, uključujući bioraznolikost poljoprivrednog zemljišta i prirodne resurse, kao što su voda i tla.
- Četvrta tematska radna skupina: Kolektivni pristupi programima agrookoliša [[PDF](#) [en](#)] razgovarala je o postojećim kolektivnim pristupima ugovorima o agrookolišu.
- Brošura o javnim dobrima i javnoj intervenciji u poljoprivredi: [[PDF](#) [en](#) [de](#) [fr](#) [it](#) [es](#) [pl](#)] temelji se na radu tematske radne skupine o javnim dobrima na kojoj se razgovaralo o pitanjima u vezi s javnim dobrima i preispitan je doprinos politike ruralnog razvoja.
- Revija ruralnog razvoja br. 7: Javna dobra i ruralni razvoj (ožujak 2011.): [[PDF](#) [en](#) [fr](#) [de](#) [es](#) [it](#) [pl](#)] posvećena je ulozi poljoprivredne politike i politike ruralnog razvoja EU-a u pružanju javnih dobara u ruralnim područjima diljem Europe.
- U brošuri o projektima EPFRR-a o zelenom rastu: [[PDF](#) [en](#) [fr](#) [de](#) [it](#) [es](#) [pl](#)] predstavljene su studije projekata PRR-a EU-a u kojima se prikazuje i objašnjava kako ruralna područja Europe mogu imati koristi od prihvaćanja ekološki održivih pristupa njihovom razvoju.
- U studiji o „[Očuvanju bioraznolikosti i staništa putem mjera koje se primjenjuju u okviru Zajedničke poljoprivredne politike](#)” ispituje se uloga ZPP-a za očuvanje bioraznolikosti i povezanih usluga ekosustava putem poljoprivrede te kako bi se ta uloga mogla pojačati u budućnosti u cilju lakšeg ostvarivanja ciljeva bioraznolikosti EU-a.

Primjeri provedbe PRR-a

Pretražite relevantne primjere projekata EPFRR-a (npr. o bioraznolikosti, ekosustavu šuma ili kopnenim vodama), relevantne studije i priče o uspješnoj provedbi PRR-a u ovoj [datoteci u Excelu koja se može preuzeti](#).

5. Učinkovitost resursa – Promicanje učinkovitosti resursa te poticanje pomaka prema gospodarstvu s niskom razinom ugljika otpornom na klimatske promjene u poljoprivrednom, prehrambenom i šumarskom sektoru

Ukratko o prioritetu

Pametan i održiv rast potreban je u svim gospodarskim sektorima za upravljanje siromašnim resursima. U poljoprivredi se voda mora koristiti učinkovitije (poljoprivredna gospodarstva troše oko 24 % ukupne potrošnje vode) i moraju se smanjiti emisije stakleničkih plinova i sekvestracija ugljika. Poljoprivreda i drugi ruralni sektori mogu osigurati nužne sirovine za uporabu u biogospodarstvu.

Područja intervencija

1. Povećanje učinkovitosti u korištenju voda u poljoprivredi
2. Povećanje učinkovitosti u korištenju energije u poljoprivredi i preradi hrane
3. Olakšavanje opskrbe i korištenja obnovljivih izvora energije, nusproizvoda, otpada i ostataka te drugih neprehrambenih sirovina u svrhu biogospodarstva
4. Smanjenje emisija dušikovog oksida i metana koje uzrokuje poljoprivredna djelatnost
5. Poticanje sekvestracije ugljika u poljoprivredi i šumarstvu.

Pouke naučene u razdoblju 2007. – 2013.

Poveznice na relevantne aktivnosti EMRR-a u cilju boljeg razumijevanja načina pomaka prema gospodarstvu s niskom razinom ugljika otpornom na klimatske promjene s učinkovitim programiranjem i provedbom PRR-a.

- [Radionicu o " Izradi kvalitetnih ekoloških i klimatskih mjera" za PRR-ove za razdoblje 2014. – 2020.](#) organizirao je EMRR-a kao dio pripremnih aktivnosti za novo razdoblje programiranja 2014. – 2020. Na temelju rezultata rada radionice omogućeno je učinkovito ocjenjivanje potreba i definicija prioriteta; odabir mjera, izrada i provedba i učinkovito pružanje usluga očuvanja okoliša.
- [Djelovanja u području klime](#) predstavljaju poveznicu na analizu koju je poduzeo EMRR u 2010. u cilju utvrđivanja kako se u PRR-ovima na razini država članica rješava pitanje klimatskih promjena.
- U Reviji ruralnog razvoja br. 4: Ruralni razvoj i klimatske promjene (svibanj 2010.), [[PDF](#) [en](#) [fr](#) [es](#) [de](#) [it](#) [pl](#)] objašnjava se doprinos politike ruralnog razvoja programu EU-a odnosu na djelovanja u području klime.

Priprema za razdoblje 2014. – 2020.

Poveznice na resurse EU-a i država članica u cilju podrške programiranju i provedbi prioriteta ruralnog razvoja za razdoblje 2014. – 2020.

- [Studija OSCAR - Optimalne strategije za djelovanje u području klimatskih promjena u ruralnim područjima](#)

Primjeri provedbe PRR-a

Pretražite relevantne primjere projekata EPFRR-a (npr. o utjecaju na okoliš, navodnjavanju ili kompostiranju), relevantne studije i priče o uspješnoj provedbi PRR-a u ovoj [datoteci u Excelu koja se može preuzeti](#).

6. Socijalna uključenost – Promicanje socijalne uključenosti, suzbijanja siromaštva i gospodarskog razvoja u ruralnim područjima

Ukratko o prioritetu

Oko 14 % stanovništva u većinski ruralnim područjima EU-a pogođeno je stopama zaposlenosti koje su niže od polovine prosjeka EU-a, a postoje područja s niskim BDP-om po glavi stanovnika. Potrebno je raditi na stvaranju raznih kvalitetnijih radnih mjesta i općenito višeg stupnja lokalnoj razvoja, uključujući putem informacijskih i komunikacijskih tehnologija (IKT).

Područja intervencije

1. Olakšavanje diversifikacije, osnivanja novih malih poduzeća i otvaranja radnih mjesta
2. Poticanje lokalnog razvoja u ruralnim područjima
3. Jačanje dostupnosti, korištenja i kvalitete informacijsko-komunikacijskih tehnologija (IKT) u ruralnim područjima.

Pouke naučene u razdoblju 2007. – 2013.

Poveznice na relevantan rad EMRR-a u cilju boljeg razumijevanja načina potpore socijalnoj uključenosti s učinkovitim programiranjem i provedbom PRR-ova.

- Revija ruralnog razvoja br. 6: Zapošljavanje i socijalna uključenost [[PDF](#) [en](#) [fr](#) [es](#) [de](#) [it](#) [pl](#) [hr](#)] usmjerena je na poticanje zapošljavanja, suzbijanje siromaštva i poboljšanje kvalitete života u ruralnim područjima.
- U brošuri o projektima EPFRR-a o socijalnoj uključenosti [[PDF](#) [en](#)] ističe se niz primjera projekata na temu socijalne uključenosti iz ruralne Europe koji se sufinanciraju iz EPFRR-a.
- [Portal za mlade i mlade poljoprivrednike](#) nudi važne informacije i resurse o potpori koja se nudi mladim poljoprivrednicima i mladim ljudima u ruralnim područjima EU-a. Posebno se u okviru „[Tematske inicijative za mlade](#)” u okviru EMRR-a nastoje pronaći načini za unaprjeđenje potpore PRR-a projektima u vezi s mladima.
- U brošuri projekta EPFRR-a o mladim poljoprivrednicima i mlađim ljudima u ruralnoj Europi [[PDF](#) [en](#)] naveden je odabir primjera projekata iz kojih se vidi kako EPFRR može osigurati prilike za razvoj mladim poljoprivrednicima i mladim ljudima u ruralnoj Europi.
- [Socijalna poljoprivreda](#) je zajednička tematska inicijativa NRM-a pokrenuta u cilju utvrđivanja i analize mogućnosti i prepreka koje su navedene u nacionalnim/regionalnim PRR-ovima za razdoblje 2007. – 2013. za provedbu aktivnosti socijalne poljoprivrede/zelene terapije u EU-27.
- [Socijalni aspekti ruralnog poduzetništva](#)

- Knjižnica o Portalu ruralnog poduzetništva s materijalima i primjerima projekta o [uključivanju posebnih ciljnih skupina](#)
- Knjižnica o Portalu ruralnog poduzetništva s materijalima i primjerima projekta o [Socijalnim uslugama i poljoprivredi](#)
- Knjižnica o Portalu ruralnog poduzetništva s materijalima i primjerima projekta o [Socijalnom poduzetništvu](#)
- U ovom su odjeljku navedene informacije o primjeni [IKT-a](#) u ruralnim područjima.
- U brošuri o projektima EPFRR-a o informacijskoj i komunikacijskoj tehnologiji (IKT) [[PDF](#) [en](#) [fr](#) [de](#) [it](#) [es](#) [pl](#)] ističe se kako se IKT koristi kao važan alat za oslobađanje potencijala ruralnih područja koja tako postaju privlačnija za život, rad i posjećivanje
- U Reviji ruralnog razvoja br. 10: Ruralno poduzetništvo [[PDF](#) [en](#) [fr](#) [es](#) [de](#) [it](#) [pl](#) [hr](#)] daje se detaljniji pregled načina na koje poljoprivredna politika i politika ruralnog razvoja EU-a pomažu u promicanju ruralnog poduzetništva.

Primjeri provedbe PRR-a

Pretražite relevantne primjere projekata EPFRR-a (npr. o socijalnim uslugama, jednakim mogućnostima ili obnovi sela), relevantne studije i priče o uspješnoj provedbi PRR-a u ovoj [datoteci u Excelu koja se može preuzeti](#).

Zakonodavstvo i smjernice

Provedba politike ruralnog razvoja EU-a za razdoblje 2014. – 2020. bit će uređena nizom zakonodavnih akata u kojima se odražava ne samo okvir za zajednički strateški pristup za [Europske strukturne i investicijske fondove](#), već i okvir reformirane [Zajedničke poljoprivredne politike](#).

Osim toga, Ugovorom iz Lisabona te posebno Ugovorom o funkcioniranju Europske unije [[PDF](#) [en](#)] (UFEU) uvedena su nova pravila kojima su Europskoj komisiji dane ovlasti donošenja provedbenih akata i delegiranih akata kojima se uređuju pojedinosti politike.

Europska komisija će ([u dogovoru s državama članicama](#)) pripremiti niz tehničkih dokumenata koji će služiti kao smjernice državama članicama i regijama u fazi programiranja i provedbe nekoliko pitanja u vezi s politikom (npr. tehnički dokumenti i opisi mjera).

U ovom su odjeljku opisani brojni slojevi zakonodavstva kojima će se utjecati na politiku ruralnog razvoja i posebno na definiciju i provedbu budućih PRR-ova.

Kliknite dugmad u nastavku ako želite pristupiti zakonodavnim aktima važnim za politiku ruralnog razvoja u razdoblju 2014. – 2020. i nizu resursa EMRR-a i dostupnih dokumenata za smjernicama koje je pripremio EU i države članice.

[Uredbe EU-a za razdoblje 2014. – 2020.](#)

U odjeljku se nalaze poveznice na pravne tekstove koji su važni za EPFRR i za provedbu PPR-ova u razdoblju 2014. – 2020.

- Uredba (EU) br. 1310/2013 Europskog parlamenta i Vijeća o utvrđivanju određenih prijelaznih odredaba o potpori ruralnom razvoju iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFR) [[PDF](#) [en](#)]. U toj su Uredbi definirana prijelazna pravila kako bi se premostio jaz između dvaju višegodišnjih programskih razdoblja.

- Uredba (EU) br. 1305/2013 Europskog parlamenta i Vijeća o potpori ruralnom razvoju iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) [[PDF](#) ^{en}]. Ovo je osnovni akt u kojem su propisana posebna pravila u vezi s EPFRR-om za programiranje ruralnog razvoja.
- Uredba (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća o utvrđivanju zajedničkih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu, Europskom poljoprivrednom fondu za ruralni razvoj i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo koji su obuhvaćeni Zajedničkim strateškim okvirom i o utvrđivanju općih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu i Kohezijskom fondu, Te ostavljanju izvan snage uredbe Vijeća (EZ) br. 1083/2006 [[PDF](#) ^{en}]. Uredbom o „Zajedničkim odredbama” predviđa se zajednički niz osnovnih pravila koja se primjenjuju na sve strukturne instrumente, uključujući EPFRR.
- Uredba (EU) br. 1306/2013 Europskog parlamenta i Vijeća o financiranju, upravljanju i nadzoru zajedničke poljoprivredne politike [[PDF](#) ^{en}] Takozvanom „Horizontalnom uredbom o ZPP-u propisuju se pravila o financijskom upravljanju za dva fonda ZPP-a, Europski fond za jamstva u poljoprivredi (EFJP), iz kojeg se financiraju tržišne mjere i izravna plaćanja, i EPFRR, kojim se financira potpora ruralnom razvoju. U njoj se spajaju pravila o unakrsnim provjerama, savjetodavni sustavi za poljoprivredna gospodarstva i nadzor i ocjenjivanja ZPP-a.

Resursi i dokumenti sa smjernicama

Poveznice na relevantan rad EMRR-a i dostupne dokumente sa smjernicama iz EU-a i država članica kojima se podržava priprema i provedba PRR-ova i mjera.

- Informacije o [Europskom inovacijskom partnerstvu " Produktivnost i održivost u poljoprivredi"](#) i dokument sa smjernicama za provedbu EIP-a u programima ruralnog razvoja (nacrt za srpanj 2013.) [[PDF](#) ^{en}], GU poljoprivreda i ruralni razvoj
- [Fokusna skupina EMRR-a o " Prijenosu znanja i inovacijama"](#): Izvješće u kojem su prikazani nalazi prve faze rada (od srpnja do listopada 2012.) [[PDF](#) ^{en}] i Sažetak [[PDF](#) ^{en}]
- [„Tematskom inicijativa za mlade”](#) traže se načini na unaprjeđenje potpore iz PRR-a projektima za mlade.
- [Radionica Koordinacijskog odbora o financijskim instrumentima](#) organizirana je kako bi se pomoglo u jačanju svijesti među dionicima u ruralnom razvoju o prilikama i važnim elementima uključenim u stvaranje i korištenje financijskih instrumenata u programima ruralnog razvoja u sljedećem programskom razdoblju (2014. – 2020.)
- U Reviji ruralnog razvoja br. 13: Financijski instrumenti ruralnog razvoja: Novi odgovori na gospodarsku krizu (listopad 2012.) [[PDF](#) ^{en}] prikazane su mogućnosti, iskustva i izazovi u provedbi politike ruralnog razvoja EU-a.
- [Radionica EMRR-a o " Izradi kvalitetnih mjera za zaštitu okoliša i klime za PRR-ove za razdoblje 2014. – 2020.](#) koju je organizirao EMRR kao dio pripremnih aktivnosti za novo programsko razdoblje 2014. – 2020. Rezultati radionice utječu na učinkovito procjenjivanje potreba i definiciju prioriteta; odabir mjera, izrada i provedba; učinkovito pružanje usluga očuvanja okoliša.
- U Reviji ruralnog razvoja br. 15: Pružanje usluga očuvanja okoliša putem politike ruralnog razvoja (travanj 2013.) [[PDF](#) ^{en}] istražuje se kako se politikom ruralnog razvoja podržava pružanje usluga očuvanja okoliša u ruralnim područjima EU-a i osiguravaju praktični alati za osobe odgovorne za pripremu i provedbu sljedeće generacije PRR-ova.

- [Usluge očuvanja okoliša](#) poveznica je na tematsku stranicu Fokusne skupine o pružanju usluga očuvanja okoliša koja je utvrdila aspekte koji su od ključne važnosti za pružanje usluga očuvanja okoliša i ponudila niz preporuka za izradu i provedbu programa ruralnog razvoja (2014. – 2020.). *Izvršni sažetak TS-a* [[PDF en](#)] [[fr](#)] [[de](#)] [[it](#)] [[es](#)] [[pl](#)]
- [Studija OSCAR - Optimalne strategije za djelovanje u području klimatskih promjena u ruralnim područjima](#)
- Sastanak stručne skupine o delegiranim i provedbenim aktima za europske strukturne i investicijske fondove: Delegirani akt (1. verzija) [[PDF en](#)] i provedbeni akt (1. verzija) [[PDF en](#)] o sustavnima upravljanja i nadzora
- Sastanak stručne skupine o delegiranim i provedbenim aktima za europske strukturne i investicijske fondove: Delegirani akt (2. verzija) [[PDF en](#)] i provedbeni akt (2. verzija) [[PDF en](#)] o financijskim instrumentima
- Sastanak stručne skupine o delegiranim i provedbenim aktima za europske strukturne i investicijske fondove: Sustav kategorizacije i praćenje klimatskih promjena u okviru kohezijske politike [[PDF en](#)](** u ovom su opisu sadržani elementi koji su važni samo za kohezijsku politiku: O elementima važnima za EPFRR i EFPR razgovarat će se kasnije*)

Za posebne resurse i smjernice o CLLD-u/LEADER-u kliknite [ovdje](#).

Za posebne resurse i smjernice o praćenju i ocjenjivanju PRR-ova kliknite [ovdje](#).

Za posebne resurse i smjernice o mrežama za ruralni razvoj kliknite [ovdje](#).

Planiranje PRR-a

Priprema nacionalnih i regionalni programa ruralnog razvoja (PRR) postupak je od više vaza u kojem sudjeluje niz različitih dionika. U PRR-u moraju biti sadržani strateški ciljevi utvrđeni na nacionalnoj razini i navedeni u Sporazumima o partnerstvu (SP). Oni se nastavljaju na Zajednički strateški okvir (ZSO) kojim se koordinira intervencija strukturnih i investicijskih fondova na europskoj razini (za pregled okvira politike za razdoblje 2014. – 2020. kliknite [ovdje](#)).

U čitavom procesu od velike je važnosti aktivna uključenost gospodarskih i socijalnih partnera i civilnog društva s kojima se savjetovalo za vrijeme pripreme PS-ova i PRR-ova.

Objavom zakonodavnih prijedloga za razdoblje 2014. – 2020. o budućoj [Kohezijskoj politici](#) i [Zajedničkoj poljoprivrednoj politici](#) (listopad 2011.), Europska komisija označila je početka procesa koji će na kraju dovesti do službenog donošenja PRR-ova za razdoblje 2014. – 2020. Za više informacija o mjerodavnom zakonodavstvu za razdoblje 2014. – 2020, vidi [ovdje](#).

Predviđeni rokovi za donošenje PRR-ova za razdoblje 2014. – 2020.			
2011.	2012.	2013.	2014.
Donošenje zakonodavnih prijedloga EK-a za razdoblje 2014. – 2020.	Rasprava o prijedlozima EK-a u Vijeću i Europskom parlamentu	- Donošenje osnovnih akata (uključujući uredbe o ZSO-u i EPFRR-u) -Donošenje provedbenih i delegiranih akata	- Podnošenje SP-ova i PRR-ova(*) - Službeno donošenje SP-ova i PRR-ova (**)
	Neformalni pregovori i savjetovanja o SP-ovima i PRR-ovima		Formalni pregovori i savjetovanja o SP-ovima i PRR-ovima
(*) SP (Sporazum o partnerstvu) u roku od 4 mjeseca nakon donošenja osnovnih uredbi: PRR u roku od 3 mjeseca od donošenja SP-a			
(**) U roku od 4 mjeseca za SP i u roku od 6 mjeseci za PRR od službenog podnošenja (PRR-ovi se odobravaju tek nakon što EK odobri SP)			
Izvor: prilagođeno od Europske komisije - GU REGIO			

U tom se kontekstu pripremaju PRR—ovi u državama članicama EU-a i regijama. Uspješno programiranje PRR-ova zasniva se na strateškim odlukama o tome što podržavati i kako putem: i) detaljne analize konteksta (SWOT analiza); ii) detaljna ocjena potreba; iii) definicija prioriteta i područja intervencije, izbor mjerodavnih mjera i dodjela financijskih sredstava na temelju očekivanih rezultata.

1. Opća SWOT analiza programskog područja: - Konkurentnost poljoprivredno-prehrambenog sektora - Okoliš i klima - Socioekonomska situacija u ruralnom području	2. Detaljna procjena potreba: - Po prioritetu i fokusnom području	3. Strateški odgovor: - Odabir relevantnih prioriteta / fokusna područja - Ciljno okruženje - Planiranje mjera, rezultata, financijskih resursa
Savjetovanja s partnerima		
Izvor: Radni dokument GU AGRI „Elementi strateškog programiranja za razdoblje 2014. – 2020.”		

Pogledajte **Pregled stanja provedbe PRR-a** (*ažuriran u studenom 2013.*) za stanje pripreme PRR-ova u državama članicama [PDF].

Priprema PRR-ova za razdoblje 2014. – 2020.

Poveznice na relevantne aktivnosti EMRR-a i druge resurse za pomoć u strateškom programiranju i provedbi budućih PRR-ova.

- Na [Seminaru o uspješnom programiranju](#) daje se pregled rezultata pripremnih aktivnosti EMRR-a za razdoblje 2014. – 2020. Seminar je usmjeren na to kako prikupljeno znanje i iskustvo te glavni prioriteti u područjima inovacija, okoliša i klimatskih promjena, mogu biti ugrađeni u buduće PRR-ove.

- Na njemu se govorilo i o različitim koracima koje je potrebno poduzeti za poboljšanje izrade programa i provedbe u sljedećem programskom razdoblju. Rezultati i zaključci seminara sažeti su u dokumentu „Faktori uspješnosti za nove programe ruralnog razvoja.” [PDF [en](#)].
- Radionica o [Strateškom programiranju i praćenju i ocjenjivanju PRR-a 2014. – 2020.](#)
 - Radni dokument o elementima strateškog programiranja 2014. – 2020. [PDF [en](#)] koji je pripremila EK – GU poljoprivreda i ruralni razvoj povodom seminara EMRR-a o „Uspješnom programiranju” EPFRR 2014. – 2020., Bruxelles 6.-7. prosinca 2012.
 - Kako dobiti najviše iz svog PRR-a: Smjernice za *ex-ante* evaluaciju PRR-a za 2014. – 2020. – Nacrt kolovoz 2012. [PDF [en](#)] – Svrha je ovih smjernica iz Europske mreže za evaluaciju da prate upravljačka tijela PRR-a i evaluatore u procesu planiranja i uvođenja *ex-ante* ocjenjivanja PRR-a za razdoblje 2014. – 2020.
 - [Radionica Koordinacijskog odbora o financijskim instrumentima](#) organizirana je kako bi se pomoglo u jačanju svijesti među dionicima ruralnog razvoja o mogućnostima i elementima uključenima u stvaranje i korištenje financijskih instrumenata u programima ruralnog razvoja za vrijeme sljedećeg programskog razdoblja (2014. – 2020.).
 - Fokusna skupina o [Prijenosu znanja i inovacijama](#) analizirala je kako se programima ruralnog razvoja (PRR) u okviru postojećeg okvira politike podržavaju prijenos znanja i inovacije u praksi i daju preporuke državama članicama za promicanje prijenosa znanja i inovacija u sljedećem programskom razdoblju.
 - [Seminar ” Inovacije u programiranju: Kako na najučinkovitiji način koristiti komplet alata za ruralni razvoj za provedbu EIP-a”](#), Madrid 26.-27. lipnja 2013.
 - [Usluge očuvanja okoliša](#) daju poveznicu na tematsku stranicu Fokusne skupine o pružanju usluga očuvanja okoliša na kojoj su utvrđeni aspekti koji su važni za pružanje usluga očuvanja okoliša ponuđen je niz preporuka za izradu i provedbu buduće generacije programa ruralnog razvoja (2014. – 2020.). Izvršni sažetak izvješća FS-a [PDF [en](#) [fr](#) [de](#) [it](#) [es](#) [pl](#)]
 - U Reviji ruralnog razvoja br. 15: Pružanje usluga očuvanja okoliša putem politike ruralnog razvoja (travanj 2013. [PDF [en](#)]) istražuje se kako se politikom ruralnog razvoja pruža potpora pružanju usluga očuvanja okoliša u ruralnim područjima EU-a. U njoj se pruža „komplet alata” za one uključene u izradu i provedbu RPP-a za razdoblje 2014. – 2020.
 - [Radionica EMRR-a o „Izradi kvalitetnih mjera za zaštitu okoliša i klime za PRR-ove za razdoblje 2014. – 2020.”](#) koju je organizirao EMRR kao dio pripremnih aktivnosti za novo programsko razdoblje 2014. – 2020. Rezultati radionice pridonose učinkovitim procjenjivanju potreba i definiciji prioriteta; odabir mjera, izrada i provedba; učinkovito pružanje usluga očuvanja okoliša.

Resursi i dokumenti sa smjernicama

Dostupni tehnički dokumenti i dokumenti sa smjernicama iz EU-a i država članica o pripremi SP-a i PRR-a za 2014. – 2020., uključujući savjetovanje dionika.

- Radni dokument službi Komisije o načelu partnerstva fondova Zajedničkog strateškog okvira – elementi za Europski kodeks ponašanja o partnerstvu [PDF [en](#)]
- Sastanak Stručne skupine o delegiranim i provedbenim aktima europskih strukturnih i investicijskih fondova: nacrt predložka i smjernica o sadržaju Sporazuma o partnerstvu (3. verzija) [PDF [en](#)]

- [Dokumentima o stajalištu](#) EK-a obavješćuju se DČ o stajalištima službi Komisije o glavnim izazovima i mogućnostima za financiranje prioriteta za razdoblje 2014. – 2020. i utvrđuje se okvir za dijalog između EK i svake DČ o razvoju PS-a i programa.
- [Tematska inicijativa](#) malteškog NRM-a za rješavanje izazova u programiranju PRR-a za razdoblje 2014. – 2020.
- [Doprinos](#) francuskog NRM-a nacionalnom procesu savjetovanja za PC 2014. – 2020.

Provedba PRR-a

Unaprjeđenje kvalitete programa ruralnog razvoja (PRR) važan je element misije EMRR-a. U ovom se odjeljku osigurava niz resursa kojima se podržava provedba budućih PRR-a. On uključuje redovito ažuriranje analitičkih aktivnosti EMRR-a usmjerenih na razumijevanje načina kako politika funkcionira u praksi, utvrđivanje onoga što je dobro funkcioniralo i što se može popraviti te donošenje zaključaka za lakše donošenje odluka u državama članicama i na europskoj razini.

U ovom se odjeljku također nalaze važni resursi EMRR-a, uključujući sažetke pouka o provedbi koje su naučene tijekom 2007. – 2013., zaključke o životnom ciklusu projekata koji se financiraju iz EPFR-a i „priče o uspjehu” o provedbi PRR-a.

[Pouke naučene iz razdoblja 2007 – 2013.](#)

Poveznice na rad EMR-a i sažeti dokumenti važni za provedbu PRR-a

- [Seminar o poboljšanju provedbe PRR-a](#) organiziran je na temelju rezultata tematske radne skupine EMRR-a br. 4 „Mehanizmi provedbe politike ruralnog razvoja EU-a” koja je utvrdila što dobro funkcionira u smislu provedbe PRR-a i što bi se moglo popraviti u budućnosti.
- Na [Tematskoj radnoj skupini o mehanizmima provedbe](#) preispitano je iskustvo provedbe programa ruralnog razvoja u EU-u u cilju utvrđivanja onih aspekata koji dobro funkcioniraju, onih koje će možda biti potrebno popraviti i koja su konkretna poboljšanja moguća. *Završno izvješće - Sažetak i zaključci* [[PDF](#) [en](#)]
- [Usluge očuvanja okoliša](#) poveznica je na tematsku stranicu Fokusne skupine o pružanju usluga očuvanja okoliša koja je utvrdila aspekte koji su od ključne važnosti za pružanje usluga očuvanja okoliša i ponudila niz preporuka za izradu i provedbu programa ruralnog razvoja sljedeće generacije (2014. – 2020.) *Sažetak* [[PDF](#) [en](#) [fr](#) [de](#) [it](#) [es](#) [pl](#)]
- U Reviji ruralnog razvoja br. 15: Pružanje usluga očuvanja okoliša putem politike ruralnog razvoja (travanj 2013.) [[PDF](#) [en](#)] istražuje se kako se politikom ruralnog razvoja pruža potpora pružanju usluga očuvanja okoliša u ruralnim područjima EU-a. Osmišljena je kao praktičan „komplet alata” za one koji su odgovorni za izradu i buduću provedbu sljedeće generacije programa ruralnog razvoja (2014. – 2020.)
- [Radionica CC-a o „Izradi kvalitetnih mjera za zaštitu okoliša i klime za PRR-ove za razdoblje 2014. – 2020.”](#) koju je organizirao EMRR kao dio pripremnih aktivnosti za novo programsko razdoblje 2014. – 2020. Na temelju predstavljanja i rezultata radionice omogućuje se učinkovito procjenjivanje potreba i definicija prioriteta; odabir mjera, izrada i provedba; učinkovito pružanje usluga očuvanja okoliša.
- Tematska radna skupina o [Tipologijama i usmjerenosti](#) pridonosi točnoj definiciji ruralnih područja u EU-u, što je od ključne važnosti za izradu politike ruralnog razvoja EU-a i osiguranje komplementarnosti s drugim sredstvima EU-a usmjerenim na razvoj ruralnih područja.

- Na [Tematskoj radnoj skupini o poljoprivredi i širem gospodarstvu](#) analizirane su veze između poljoprivrede i šireg gospodarstva u cilju utvrđivanja i opisivanja mogućih sinergija i/ili sukoba između poljoprivrede i ruralnog gospodarstva u raznim ruralnim područjima EU-a.
- U odjeljku [Javna dobra i javna intervencija](#) prikazani su rezultati i nalazi mjerodavne tematske radne skupine, istražuje se potencijal politike ruralnog razvoja da doprinese pružanju javnih dobara u ruralnim područjima putem poljoprivrede, uključujući bioraznolikost poljoprivrednog zemljišta i prirodne resurse, kao što su voda i tla.
- „[Tematskom inicijativom za mlade](#)” EMRR-a traže se načini za unaprjeđenje potpore iz PRR-a projektima za mlade.

Primjeri provedbe PRR-a

U odjeljku su sadržani primjeri projekata EPFRR-a, studija slučaja i priče o uspješnoj provedbi PRR-a na kojima se mogu temeljiti buduće mjere za provedbu PRR-a.

Primjeri provedbe programa ruralnog razvoja (iz studija slučaja [Tematske radne skupine o mehanizmima provedbe](#)):

- Model globalnog ugovora o poljoprivredi u Kataloniji, Španjolska [[PDF](#) [en](#)]
- Postupak savjetovanja za pripremu nacionalnog strateškog plana i PRR-a u Austriji [[PDF](#) [en](#)]
- Integrirani projekti lanca opskrbe u regiji Emilia-Romagna, Italija [[PDF](#) [en](#)]
- Strateški pristup i priprema programa u Danskoj [[PDF](#) [en](#)]
- Definicija i provedba komunikacijske strategije u Francuskoj [[PDF](#) [en](#)]
- Unaprjeđenje postupaka primjene u Poljskoj [[PDF](#) [en](#)]

Zaključci iz razdoblja 2007.- 2013.

U ovom odjeljku na jednom se mjestu može naći odabir ključnih resursa dostupnih s *web*-mjestu EMRR-a. U njemu su sadržane poveznice na: rezultate tematske analize; pouke naučene iz uspješnih inicijativa; dokumenti sa smjernicama; rezultati događanja; publikacije; audiovizualni materijal i drugi resursi koje je pripremio ili kojima je doprinio EMRR u programskom razdoblju 2007. – 2013. Njegov sadržaj od velike je važnosti za izradu programa ruralnog razvoja (PRR) generacije 2014. –2020.

Programiranje i provedba

- Na [Seminaru o uspješnom programiranju](#) daje se pregled rezultata seminara EMRR-a organiziranih tijekom 2012. Seminar je usmjeren na to kako prikupljeno znanje i iskustvo te glavni prioriteti u područjima inovacija, okoliša i klimatskih promjena, mogu biti ugrađeni u buduće PRR-ove. Na njemu se govorilo i o različitim koracima koje je potrebno poduzeti za poboljšanje izrade programa i provedbe u sljedećem programskom razdoblju.
- [Seminarski o poboljšanju provedbe PRR-a](#) organiziran je na temelju rezultata tematske radne skupine EMRR-a br. 4 „Mehanizmi provedbe politike ruralnog razvoja EU-a” koja je utvrdila što dobro funkcionira u smislu provedbe PRR-a i što bi se moglo popraviti u budućnosti.
- Tematska radna skupina o [Tipologijama i usmjerenosti](#) pridonosi točnoj definiciji ruralnih područja u EU-u, što je od ključne važnosti za izradu politike ruralnog razvoja EU-a i osiguranje komplementarnosti s drugim sredstvima EU-a usmjerenim na razvoj ruralnih područja.

- Na [Tematskoj radnoj skupini o poljoprivredi i širem gospodarstvu](#) analizirane su veze između poljoprivrede i šireg ruralnog gospodarstva u cilju utvrđivanja i opisivanja mogućih sinergija i/ili sukoba između poljoprivrede i ruralnog gospodarstva u različitim ruralnim područjima EU-a.
- Na [Tematskoj radnoj skupini o mehanizmima provedbe](#) preispitano je iskustvo provedbe programa ruralnog razvoja u EU-u u cilju utvrđivanja onih aspekata koji dobro funkcioniraju, onih koje će možda biti potrebno popraviti i koja su konkretna poboljšanja moguća.
- U [Tematskim podatkovnim tablicama](#) prikazana je jasna slika intervencija politike ruralnog razvoja po temi i ističu se veze između prioriteta politike, provedbenih mjera i njihovih rezultata na terenu.
- U [Podatkovnim tablicama PRR-a](#) prikazane su informacije o ostvarenom općem napretku u svakom provedenom programu ruralnog razvoja u EU-u.
- U [Tablicama pokazatelja za praćenje PRR-a](#) prikazan je ostvareni napredak u smislu finansijskih pokazatelja i pokazatelja izlaznih vrijednosti u odnosu na dodijeljene ciljeve za PRR-ov 2007. – 2013.
- U [Bazi projekata PRR-a](#) navedeni su primjeri uspješnih projekata PRR-a provedenih u EU-u .

Prijenos znanja i inovacije

- Revija ruralnog razvoja br. 16: Prijenos znanja i inovacija u politici ruralnog razvoja (svibanj 2013.) [[PDF](#) [en](#)] Ruralnim pregledom EU-a daje se slika postojećeg shvaćanja inovacija u ruralnom razvoju i naznaka budućih izazova i mogućnosti. Cilj mu je podijeliti zaključke i pomoći u uključivanju razmjene znanja i inovacija u buduću politiku ruralnog razvoja.
- [Fokusna skupina o prijenosu znanja i inovacijama](#) analizirala je kako se programima ruralnog razvoja (PRR) u okviru okvira politike za razdoblje 2007. –2013. podržavaju prijenos znanja i inovacije u praksi i daju preporuke državama članicama za promicanje prijenosa znanja i inovacija u sljedećem programskom razdoblju.
- [Izvor informacija o prijenosu znanja i inovacijama](#) jasno je strukturirani inventar važnih informacija o projektima, inicijativama, institucijama i knjižnici koja je stvorena u cilju olakšavanja proaktivne suradnje i sudjelovanja, što dovodi do pojačanog prijenosa znanja i inovacija u ruralnoj zajednici.
- [Primjeri projekta i inicijativa](#) u području prijenosa znanja i inovacija
- U Reviji ruralnog razvoja br. 2.: Kreativnost i inovacije u ruralnom razvoju EU-a (prosinac 2009.) [[PDF](#) [en](#) [fr](#) [es](#) [de](#) [it](#) [pl](#) [hu](#)] prikazani su neki od različitih vrsta inovacija i kreativnosti iz ruralnih područja EU-a.

Ruralno poduzetništvo

- Završno izvješće o tematskoj inicijativi ruralnog poduzetništva EMRR-a [[PDF](#) [en](#)]
- U Reviji ruralnog razvoja br. 10: Ruralno poduzetništvo [[PDF](#) [en](#) [fr](#) [es](#) [de](#) [it](#) [pl](#) [hr](#)] daje se detaljniji pregled načina na koje poljoprivredna politika i politika ruralnog razvoja EU-a pomažu u promicanju ruralnog poduzetništva.
- Revija ruralnog razvoja br. 5: Razvoj konkurentnosti poljoprivrednog, agro-prehrambenog i šumarskog sektora u EU-u [[PDF](#) [en](#) [fr](#) [es](#) [de](#) [it](#) [pl](#)] usmjerena je na podržavanje poljoprivrede, šumarstva i prehrambene industrije u EU-u kombinirajući konkurentnost i multifunkcionalnost.

- [Smjernice](#) pružene kao alat za izgradnju sposobnosti za poduzetnike u ruralnim područjima. [Događanja, osposobljavanja i radne skupine](#) za izgradnju sposobnosti ruralnih poduzetnika.
- Knjižnica o ruralnom poduzetništvu u kojoj su sadržani materijali s [općim resursima](#) i primjeri projekata.
- Revija ruralnog razvoja br. 9: Šumarstvo i ruralni razvoj [[PDF](#) [en](#) [fr](#) [es](#) [de](#) [it](#) [pl](#)] usmjerena je na veze između politike ruralnog razvoja i ruralnih područja, uključujući uspješne projekte i praktično iskustvo s terena.
- U brošuri o projektima EPFRR-a o šumarstvu [[PDF](#) [en](#) [fr](#) [de](#) [it](#) [es](#) [pl](#)] prikazan je niz članaka o tome kako se EPFRR može koristiti za održivi razvoj različitog niza šumarskih resursa u EU-u.

Financijski instrumenti

- [Radionica Koordinacijskog odbora o financijskim instrumentima](#) organizirana je kako bi se pomoglo u jačanju vijesti među dionicima u ruralnom razvoju o prilikama i važnim elementima uključenim u stvaranje i korištenje financijskih instrumenata u programima ruralnog razvoja u sljedećem programskom razdoblju (2014. – 2020.).
- U Reviji ruralnog razvoja br. 13: Financijski instrumenti ruralnog razvoja: Novi odgovori na gospodarsku krizu (listopad 2012.) [[PDF](#) [en](#)] prikazane su mogućnosti, iskustva i izazovi u provedbi politike ruralnog razvoja EU-a.
- U odjeljku [financiranje za ruralni razvoj](#) nalaze se informacije o radu Radne skupine za financiranje ruralnog razvoja koja je osnovana u okviru tematske inicijative NRM-a ruralnom poduzetništvu.
- Knjižnica o ruralnom poduzetništvu s materijalima i primjerima projekata o [Lokalnim financijskim instrumentima](#)

Lanac za opskrbu hranom

- [Kratki lokalni lanci za opskrbu hranom](#) – uvodna stranica za temu s relevantnim poveznicama na djelovanja EU-a u području promicanja poljoprivrednih proizvoda, studije i primjere projekata.
- U Reviji ruralnog razvoja br. 12: Lokalni prehrambeni proizvodi i kratki lanci za opskrbu [[PDF](#) [en](#) [fr](#) [es](#) [de](#) [it](#) [pl](#) [hr](#)] prikazano je kako PRR-ovi pridonose promicanju lokalne proizvodnje hrane i kratkih lanaca za opskrbu
- Knjižnica o ruralnom poduzetništvu s materijalima i primjerima projekata o [Kratkim lancima za opskrbu](#)
- U brošuri o projektu EPFRR-a o hrani [[PDF](#) [en](#) [fr](#) [de](#) [it](#) [es](#) [pl](#)] prikazani su primjeri iz kojih se vidi opseg pozitivnih koristi aktivnosti ruralnog razvoja u području hrane u državama članicama u okviru ZPP-a.

Okoliš i klimatske promjene

- [Radionica EMRR-a o "Izradi kvalitetnih mjera za zaštitu okoliša i klime za PRR-ove za razdoblje 2014. – 2020.](#) koju je organizirao EMRR kao dio pripremnih aktivnosti za novo programsko razdoblje 2014. – 2020. Rezultati radionice utječu na učinkovito procjenjivanje potreba i definiciju prioriteta; odabir mjera, izrada i provedba; učinkovito pružanje usluga očuvanja okoliša.

- U Reviji ruralnog razvoja br. 15: Pružanje usluga očuvanja okoliša putem politike ruralnog razvoja (travanj 2013.) [[PDF](#) [en](#)] istražuje se kako se politikom ruralnog razvoja podržava pružanje usluga očuvanja okoliša u ruralnim područjima EU-a.
- [Usluge očuvanja okoliša](#) poveznica je na tematsku stranicu Fokusne skupine o pružanju usluga očuvanja okoliša koja je utvrdila aspekte koji su od ključne važnosti za pružanje usluga očuvanja okoliša i ponudila niz preporuka za izradu i provedbu programa ruralnog razvoja. sljedeće generacije (2014. – 2020). *Sažetak izvješća FS-a* [[PDF](#) [en](#) [fr](#) [de](#) [it](#) [es](#) [pl](#)]
- Brošura o projektima EPFRR-a o uslugama očuvanja okoliša [[PDF](#) [en](#) [fr](#) [de](#) [it](#) [es](#) [pl](#)] usmjerena je na različite usluge očuvanja okoliša koje se mogu podržavati putem EPFRR-a koristeći financijsku potporu koja je dostupna za programe ruralnog razvoja država članica (PRR).
- U odjeljku o [Javna dobra i javna intervencija](#) prikazani su rezultati i nalazi mjerodavnih tematskih radnih skupina, istražuje se potencijal politike ruralnog razvoja da doprinese pružanju javnih dobara u ruralnim područjima putem poljoprivrede, uključujući bioraznolikost poljoprivrednog zemljišta i prirodne resurse, kao što su voda i tla.
- Četvrta tematska radna skupina: Kolektivni pristupi programima agrookoliša [[PDF](#) [en](#)] razgovarala je o postojećim kolektivnim pristupima ugovorima o agrookolišu.
- Brošura o javnim dobrima i javnoj intervenciji u poljoprivredi: [[PDF](#) [en](#) [de](#) [fr](#) [it](#) [es](#) [pl](#)] temelji se na radu tematske radne skupine o javnim dobrima na kojoj se razgovaralo o pitanjima u vezi s javnim dobrima i preispitan je doprinos politike ruralnog razvoja.
- Revija ruralnog razvoja br. 7: Javna dobra i ruralni razvoj (ožujak 2011.): [[PDF](#) [en](#) [fr](#) [de](#) [es](#) [it](#) [pl](#)] posvećena je ulozi poljoprivredne politike i politike ruralnog razvoja EU-a u pružanju javnih dobara u ruralnim područjima diljem Europe.
- U brošuri o projektima EPFRR-a o zelenom rastu: [[PDF](#) [en](#) [fr](#) [de](#) [it](#) [es](#) [pl](#)] predstavljene su studije projekata PRR-a EU-a u kojima se prikazuje i objašnjava kako ruralna područja Europe mogu imati koristi od prihvatanja ekološki održivih pristupa njihovom razvoju.
- [Klimatske promjene/djelovanja u području klime](#) predstavljaju poveznicu na analizu koju je poduzeo EMRR u 2011. u cilju utvrđivanja kako se u PRR-ovima na razini država članica rješava pitanje klimatskih promjena.
- U Reviji ruralnog razvoja br. 4: Ruralni razvoj i klimatske promjene (svibanj 2010.), [[PDF](#) [en](#) [fr](#) [es](#) [de](#) [it](#) [pl](#)] objašnjava se doprinos politike ruralnog razvoja programu EU-a u području djelovanja u području klime.

Socijalna uključenost i gospodarski razvoj ruralnih područja

- [Portal za mlade i mlade poljoprivrednike](#) nudi važne informacije i resurse o potpori koja se nudi mladim poljoprivrednicima i mladim ljudima u ruralnim područjima EU-a. Posebno se u okviru „[Tematske inicijative za mlade](#)” u okviru EMRR-a nastoje pronaći načini za unaprjeđenje potpore PRR-a projektima u vezi s mladima.
- U brošuri o projektima EPFRR-a o socijalnoj uključenosti [[PDF](#) [en](#)] ističe se niz primjera projekata na temu socijalne uključenosti iz ruralne Europe koji se sufinanciraju iz EPFRR-a.
- U brošuri o projektima EPFRR-a o mladim poljoprivrednicima i mlađim ljudima u ruralnoj Europi [[PDF](#) [en](#)] naveden je odabir primjera projekata iz kojih se vidi kako EPFRR može osigurati prilike za razvoj mladim poljoprivrednicima i mladim ljudima u ruralnoj Europi.
- Revija ruralnog razvoja br. 6: Zapošljavanje i socijalna uključenost [[PDF](#) [en](#) [fr](#) [es](#) [de](#) [it](#) [pl](#) [hr](#)] usmjerena je na poticanje zapošljavanja, suzbijanje siromaštva i poboljšanje kvalitete života u ruralnim područjima..

- [Socijalna poljoprivreda](#) je zajednička tematska inicijativa NRM-a pokrenuta u cilju utvrđivanja i analize mogućnosti i prepreka koje su navedene u nacionalnim/regionalnim PRR-ovima za razdoblje 2007. – 2013. za provedbu aktivnosti socijalne poljoprivrede/zelene terapije u EU-27.
- Na seminaru EMRR-a o [Poluodrživoj poljoprivredi u EU-u](#) ocijenjena je situacija i politike usmjerene prema poluodrživim poljoprivrednim gospodarstvima u EU-u.
- [Socijalni aspekti ruralnog poduzetništva](#)
- Knjižnica o Portalu ruralnog poduzetništva s materijalima i primjerima projekta o [uključivanju posebnih ciljnih skupina](#)
- Knjižnica o Portalu ruralnog poduzetništva s materijalima i primjerima projekta o [Socijalnim uslugama i poljoprivredi](#)
- Knjižnica o Portalu ruralnog poduzetništva s materijalima i primjerima projekta o [Socijalnom poduzetništvu](#)
- U ovom su odjeljku navedene informacije o primjeni [IKT-a](#) u ruralnim područjima.
- U brošuri o projektima EPFRR-a o informacijskoj i komunikacijskoj tehnologiji (IKT) [[PDF](#) [en](#) [fr](#) [de](#) [it](#) [es](#) [pl](#)] ističe se kako se IKT koristi kao važan alat za oslobađanje potencijala ruralnih područja koja tako postaju privlačnija za život, rad i posjećivanje

CLLD, LEADER i TNC

- Treće [događanje u okviru LEADER-a za 2013: Izgradnja mostova za budućnost](#) organizirano je u cilju pružanja potpore procesu uspješnog programiranja CLLD-a (koji je unutar EPFRR-a poznat kao LEADER) na nacionalnoj i lokalnoj razini.
- Informacije o [Radionicama o lokalnom razvoju predvođenom zajednicom](#) organizirali su GU AGRI i KT EPFRR-u kontekstu 10. europskog tjedna regija i gradova - OTVORENI DANI. Cilj je bio pokrenuti rasprave o pripremi, izradi, provedbi i upravljanju lokalnim strategijama razvoja (LSR), objasniti kako se umrežavanje može koristiti kao alat za pokretanje dionika i objaviti dodanu vrijednost transnacionalne suradnje između lokalnih područja.
- [Radionicu o lokalnom razvoju predvođenom zajednicom](#) organizirao je EMRR u cilju razmjene informacija i ideja za buduće razdoblje programiranja i u cilju utvrđivanja potreba dionika u tom kontekstu i moguće uloge mreža u pripremnj fazi.
- Kao dio cilja ispitivanja provedbe LEADER-a u EU-u i utvrđivanja dobre prakse koja bi se mogla razviti u preporuke za unaprjeđenje provedbe LEADER-a, cilj je [Fokusne skupine br. 4: Bolje lokalne razvojne strategije](#) analizirati dva glavna aspekta lokalnih razvojnih strategija – priprema i provedba.
- Kao dio kompleta alata za LEADER, u odjeljku o [Lokalnoj akcijskoj skupini \(LAG\)](#) sadržane su praktične i korisne informacije o različitim aspektima osnivanja LAG-a. to
- U odjeljku [Priprema i provedba strategije](#) navedene su smjernice o pitanjima u vezi s pripremom i provedbom lokalnih razvojnih strategija. .
- Revija ruralnog razvoja br. 11: LEADER i suradnja (travanj 2012.) [[PDF](#) [en](#) [fr](#) [de](#) [es](#) [it](#) [pl](#)] usmjerena je na međuodnos između dvaju ključnih elemenata pristupa LEADER – Lokalne razvojne strategije i suradnja.
- U brošuri o projektima EPFRR-a o LEADER-u [[PDF](#) [en](#) [fr](#) [de](#) [it](#) [es](#) [pl](#) [ee](#)] prikazana je i istaknuta dodana vrijednost LEADER-a.
- U brošuri o projektima EPFRR-a o drugim fondovima EU-a [[PDF](#) [en](#) [fr](#) [de](#) [it](#) [es](#) [pl](#)] prikazano je kako EPFRR može funkcionirati zajedno s drugim izvorima financiranja EU-a u ruralnim područjima.
- [Poseban pojmovnik TNC-a](#)

- [Pravila i postupci o TNC-u u državama članicama](#) sadrže informacije upućene LAG-ovima i drugim dionicima sličnim LAG-ovima koji su zainteresirani za sudjelovanje u TNC-u.
- U odjeljku [Provedba TNC-a](#) sadržani su zajednički aspekti upravljanja projektima TNC-a. .
- Informativni odjeljci o ulogama praćenja i evaluacije kao dio aktivnosti praćenja nužnih za unaprjeđenje provedbe projekata TNC-a.
- [Vodič s kompletom alata za TNC](#)

Umrežavanje ruralnog razvoja

Umrežavanje u praksi: iskustva i naučene lekcije

- [Radionica Koordinacijskog odbora o budućnosti ruralnog umrežavanja, Bruxelles 17. rujna 2012.](#) i rezultati radionice [[PDF](#) [en](#)] ukazuju na budućnost europskog umrežavanja za ruralni razvoj.
- U Reviji ruralnog razvoja br. 14: Mreže i umrežavanja u politici ruralnog razvoja (prosinac 2012.), [[PDF](#) [en](#)] prikazano je da su mreže učinkovito sredstvo za informiranje, inspiriranje i osnaživanje lokalnih ljudi u ruralnim zajednicama.
- [Mreže kao alat politike ruralnog razvoja](#) za poticanje i razmjenu novih ideja, čime se pridonosi provedbi politike ruralnog razvoja.
- [Pouke naučene iz EMRR-a](#) sadrži neke od prekretnica i postignuća EMRR-a u razdoblju 2008. – 2012.
- [Pouke naučene iz NRM-a](#) prikazuje važne i korisne pouke koje se mogu naučiti iz iskustva NRM-a u razdoblju 2007. – 2013. i na koje se može nadograđivati u budućem programskom razdoblju 2014. – 2020.
- [Nacionalne ruralne mreže - raznolikost pristupa](#) sadrži praktična iskustva i prilike za učenje koje stvaraju različiti pristupi NRM-ova u vezi s ruralnim umrežavanjem.
- Kao dio lekcija naučenih iz NRM-a, u [Izgradnji zajedničkog razumijevanja zajedničkih politika](#) navedeni su primjeri opsega metoda i tehnika koje koriste NRM-ovi za spajanje skupina, organizacija i pojedinaca u cilju razvoja zajedničkog razumijevanja politike među skupinama dionika u vertikalnom i horizontalnom smislu.
- [Nastavljanje na naučene lekcije](#) omogućuje poveznice na iskustva i pouke naučene tijekom razdoblja programiranja 2007. – 2013. EMRR-a, ERM-a i drugih mreža koje mogu služiti kao osnova za buduće programsko razdoblje 2014. – 2020.
- [Učinkovitim uključenosti dionika](#) osiguravaju se primjeri niza metoda i tehnika koje koriste NRM-ovi za uključivanje postojećih i mogućih skupina dionika u aspekte PRR-a koji su im najvažniji.
- [Olakšavanje razmjene prakse i iskustva](#) zbirka je korisnih alata za učenje primijenjenih u praksi za druge dionike, koji su predstavljeni na primjereni način i njihovo stavljanje na raspolaganje široj publici.
- [Potpora za suradnju i zajedničko djelovanje](#) donosi priče o uspjehu u kojima je prikazano kako su NRM-ovi podržavali ljude, skupine i organizacije da pronađu moguće partnere, razviju zajedno ideje i zajednički rade na provedbi zajedničkih projekata.
- [Izgradnja sposobnosti za ruralne mreže](#) je seminar koji je organizirao EMRR kao pomoć za izgradnju sposobnosti nacionalnih i regionalnih mreža i predstavlja vrijednu priliku onima koji su uključeni u rane faze uspostave NRM-a da se sastanu s drugim sudionicima u ruralnom razvoju u EU-u.

Alati za samoocjenjivanje za nacionalne ruralne mreže

- Postojeći alati koje koriste NRM-ovi za samoocjenjivanje uključuju niz praktičnih alata za samoocjenjivanje koje već koriste NRM-ovi.
- Zahvaljujući smjernicama o izradi anketa, upitnika i obrazaca za povratne informacije dostupni su neki opći dokumenti za NRM-ove za pripremu anketa za prikupljanje i ocjenjivanje stajališta i mišljenja dionika i sudionika u različitim aktivnostima umrežavanja.
- Izvan samoocjenjivanja NRM-a odjeljak je s poveznicama i publikacijama u kojima se nalaze neki korisni izvori inspiracija, metodologije i pouke za NRM-ove koji su zainteresirani ići dalje od uobičajenog procesa samoocjenjivanja aktivnosti NRM-a.
- U profilima za samoocjenjivanje NRM-ova naveden je opći pristup NRM-ova prema samoocjenjivanju.
- Potencijalni alati za podržavanje samoocjenjivanja NRM-ova izboru su dokumenata sa smjernicama koji su osigurani za samoocjenjivanje aktivnosti u NVO-ima i mrežama za socijalne promjene koje sadrže praktične primjere i savjete koji bi mogli biti važni za samoocjenjivanje NRM-ova
- Praktičnim alatima za samoocjenjivanje NRM-ova osiguravaju se poveznice na zbirku praktičnih alata koje koriste ili bi mogli koristiti NRM-ovi za praćenje napretka i ocjenjivanje provedbe aktivnosti umrežavanja.

Praćenje i evaluacija

Praćenje i evaluacija važni su elementi planiranja, izrade i provedbe programa ruralnog razvoja (PRR). **Evaluacija** je od ključne važnosti točno procjenjivanje potreba ruralnih područja i važan je dio definicije buduće programske strategije i najboljeg odabira mjera PRR-a. Evaluacijom se omogućuje i ocjenjivanje učinka politike i podržava učinkovitost u provedbi. **Praćenje** je važno za trajno ocjenjivanje programa i njime se osiguravaju podaci za pravovremenu prilagodbu provedbe programa. Praćenje i evaluacija posebno su važni u trenutku gospodarske krize kada se povećava potreba za učinkovitim i djelotvornom uporabom javnih sredstava.

U programskom razdoblju 2014. – 2020. po prvi puta je za cijeli ZPP utvrđen zajednički okvir za praćenje i ocjenjivanje. Na temelju prethodnog iskustva, Europska komisija predlaže usmjeravanje procesa praćenja i evaluacije PRR-a. Cilj je osigurati pouzdane i pravovremene podatke kojima se omogućuje odgovarajuće ocjenjivanje, praćenje i, konačno, provedba PRR-a.

Daljnje informacije o praćenju i evaluaciji PRR-a i politike ruralnog razvoja mogu se naći na [web-mjestu Europske evaluacijske mreže za ruralni razvoj](#) i u [odjeljku web-mjesta Europske komisije](#) posvećenom praćenju i evaluaciji ZPP-a nakon 2013.

EMRR priprema [tablice za praćenje PRR-a](#) u kojima je prikazan ostvareni napredak u smislu javnih rashoda i pokazatelja izlaznih vrijednosti za PRR-ove EU-a 2007. – 2013.

Evaluacija i samoocjenjivanje nacionalnih ruralnih mreža

Izbor poveznica na relevantne aktivnosti EMRR-a u području evaluacije NRM-a i samoocjenjivanja.

- [Postojeći alati koje koriste NRM-ovi za samoocjenjivanje](#) uključuju niz praktičnih alata za samoocjenjivanje koje već koriste NRM-ovi.

- [U profilima za samoocjenjivanje NRM-a](#) obavješćuje se o općem pristupu samoocjenjivanju koji su zauzeli odabrani NRM-ovi.
- Zahvaljujući [Smjernicama o izradi anketa, upitnika i obrazaca za povratne informacije](#) dostupni su neki opći dokumenti sa smjernicama za NRM-ove o pripremanju anketa za prikupljanje i ocjenjivanje stajališta i mišljenja dionika i sudionika u različitim aktivnostima umrežavanja.
- [Izvan samoocjenjivanja NRM-a](#) odjeljak je s poveznicama i publikacijama u kojima se nalaze neki korisni izvori inspiracija, metodologije i pouka za NRM-ove koji su zainteresirani za nešto više od uobičajenog procesa samoocjenjivanja aktivnosti NRM-a.
- [Mogući alati za podržavanje samoocjenjivanja NRM-a](#) izbor je dokumenata sa smjernicama za aktivnosti samoocjenjivanja u NVO-ima i mrežama za socijalne promjene u kojima su sadržani praktični primjeri i savjeti koji bi mogli biti važni za samoocjenjivanje NRM-a.

Evaluacija TNC-a

Poveznice na relevantne aktivnosti Europske evaluacijske mreže i EMRR-a u području evaluacije LEADER-a i transnacionalne suradnje (TNC).

- Informativni odjelci o ulozi [praćenja](#) i [evaluacije](#) kao dio aktivnosti praćenja nužnih za unaprjeđenje provedbe projekata TNC-a [PDF

Umrežavanje ruralnog razvoja

Mreže i umrežavanje opće su priznate i usvojene kao ključni alati za podržavanje i promicanje održivog ruralnog razvoja. Pokazalo se da je umrežavanje koristan instrument za povećanje uključenosti dionika u različitim fazama provedbe programa ruralnog razvoja. U fazi planiranja PRR-a, umrežavanje se često koristi kao instrument za okupljanje svi zainteresiranih stranaka za raspravu o važnim prijedlozima politika. U fazi provedbe politike njime se podržava rad različitih dionika u ruralnom razvoju stvaranjem prilika za razmjenu ideja, informacija i znanja. Kod naprednijih NRM-ova, mreže igraju važnu ulogu u širenju dobre prakse i pridonose unaprjeđenju politike ruralnog razvoja.

Tijekom programskog razdoblja 2014. – 2020. umrežavanje će pojačati svoju važnu ulogu putem uspostave mreža u području ruralnog razvoja na europskoj i nacionalnoj razini. .

Umrežavanjem na razini EU-a – putem Europske mreže za ruralni razvoj – spajaju se nacionalne ruralne mreže, organizacije i uprave aktivne u području ruralnog razvoja u cilju:

- povećanja uključenosti svih dionika u provedbi politike,
- poboljšanja kvalitete PRR-a i podržavanja njihove evaluacije,
- informiranja šire publike o koristima politike ruralnog razvoja, i
- poticanja inovacija u poljoprivredi, proizvodnji hrane, šumarstvu i ruralnim područjima.

Europskom mrežom za inovacijska partnerstva i njezinim [Servisnim točkama](#) podržava se [EIP za produktivnost i održivost u poljoprivredi](#) i umrežavanje operativnih skupina, savjetodavnih usluga i istraživača. Više informacija o umrežavanju kao alatu politike ruralnog razvoja u razdoblju 2014. – 2020. pronađite [ovdje](#).

Pouke naučene u razdoblju 2007. – 2013.

Poveznice na relevantne aktivnosti EMRR-a kojima će se pridonijeti shvaćanju umrežavanja kao alata politike ruralnog razvoja utemeljenog na relevantnim iskustvima na razini EU-a i nacionalnoj razini.

- U Reviji ruralnog razvoja br. 14: Mreže i umrežavanja u politici ruralnog razvoja, [[PDF](#) [en](#)] prikazano je da su mreže učinkovito sredstvo za informiranje, inspiriranje i osnaživanje lokalnih ljudi u ruralnim zajednicama.
- [Pouke naučene iz EMRR-a](#) sadrži neke od prekretnica i postignuća EMRR-a u razdoblju 2008. – 2012.
- [Pouke naučene iz NRM-a](#) prikazuje važne i korisne pouke koje se mogu naučiti iz iskustva NRM-a u razdoblju 2007. – 2013. i na koje se može nadograđivati u budućem programskom razdoblju 2014. – 2020.
- [Nacionalne ruralne mreže - raznolikost pristupa](#) sadrži praktična iskustva i prilike za učenje koje stvaraju različiti pristupi NRM-ova u vezi s ruralnim umrežavanjem.
- [Mreže kao alat politike ruralnog razvoja](#) za poticanje i razmjenu novih ideja, čime se pridonosi provedbi politike ruralnog razvoja.
- [Izgradnja sposobnosti za ruralne mreže](#) je seminar koji je organizirao EMRR kao pomoć za izgradnju sposobnosti nacionalnih i regionalnih mreža i predstavlja vrijednu priliku onima koji su uključeni u rane faze uspostave NRM-a da se sastanu s drugim sudionicima u ruralnom razvoju u EU-u.
- [Nastavljanje na naučene lekcije](#) omogućuje poveznice na iskustva i pouke naučene tijekom razdoblja programiranja 2007. – 2013. EMRR-a, ERM-a i drugih mreža koje mogu služiti kao osnova za buduće programsko razdoblje 2014. – 2020.
- [Učinkovitim uključenosti dionika](#) osiguravaju se primjeri niza metoda i tehnika koje koriste NRM-ovi za uključivanje postojećih i mogućih skupina dionika u aspekte PRR-a koji su im najvažniji.
- [Olakšavanje razmjene prakse i iskustva](#) zbirka je korisnih alata za učenje primijenjenih u praksi za druge dionike, koji su predstavljeni na primjereni način i njihovo stavljanje na raspolaganje široj publici.
- [Potpora za suradnju i zajedničko djelovanje](#) pruža priče o uspjehu u kojima je prikazano kako su NRM-ovi podržavali ljude, skupine i organizacije da pronađu moguće partnere, razviju zajedno ideje i zajednički rade na provedbi zajedničkih projekata.
- U [Profilima za samoocjenjivanje NRM-a](#) opisan je opći pristup odabranih NRM-ova prema samoocjenjivanju.
- [Mogući alati za podržavanje samoocjenjivanja NRM-a](#) zbirka je dokumenata sa smjernicama koji su osigurati za samoocjenjivanje aktivnosti u NVO-ima i mrežama za društvene promjene u kojima su sadržani praktični primjeri i savjetni koji bi mogli biti važni za samoocjenjivanje NRM-a.
- [Načela i praksa umrežavanja](#) sadrži resurse i daljnju literaturu o pozadini, i glavnim pitanjima za, osnivanje i vođenje NRM-a.
- [Komplet alata NRM-a](#) je dinamičan internetski resurs čiji je cilj baviti se potrebama za informacijama/smjernicama jedinica za potporu mreži (JPM), upravljačkih tijela (UT) i drugih važnih dionika NRM-a za jačanje i osnaživanje ruralnih mreža koje se financiraju iz EPFRR-a.
- [Na temelju smjernica za izradu anketa, upitnika i obrazaca s povratnim informacijama](#) dostupni su neki opći dokumenti sa smjernicama za NRM-ove o pripremanju anketa za prikupljanje i ocjenjivanje stajališta i mišljenja dionika i sudionika u raznim aktivnostima umrežavanja.

Dodana vrijednost umrežavanja: primjeri 2007. – 2013.

U [nastavku](#) su navedeni primjeri aktivnosti mreže, relevantne studije i priče o uspješnom umrežavanju.

- Izgradnja zajedničkog shvaćanja zajedničkih politika primjer je opsega metoda i tehnika koje koriste NRM-ovi za spajanje skupina, organizacija i pojedinaca u cilju razvoja zajedničkog shvaćanja politike u svim skupinama dionika, u vertikalnom i horizontalnom smislu.
- Učinkovitim uključenosti dionika osiguravaju se primjeri niza metoda i tehnika koje koriste NRM-ovi za uključivanje postojećih i mogućih skupina dionika u aspekte PRR-a koji su im najvažniji.
- Potpora za suradnju i zajedničko djelovanje donosi priče o uspjehu u kojima je prikazano kako su NRM-ovi podržavali ljude, skupine i organizacije da pronađu moguće partnere, razviju zajedno ideje i zajednički rade na provedbi zajedničkih projekata.
- Olakšavanje razmjene prakse i iskustva zbirka je korisnih alata za učenje za druge dionike koji se primjenjuju u praksi, prikazana je na odgovarajući način i stavlja ih na raspolaganje široj publici.
- Razmjena iskustva i znanja zbirka je praksi umrežavanja kojima se ljudima, skupinama i organizacijama omogućuje i olakšava razmjena znanja i stručnosti osobnim kontaktom i primjenom različitih alata.
- Potpora za suradnju i zajednička djelovanja zbirka je „priča o umrežavanju” u kojima je prikazano kako su NRM-ovi podržali ljude, skupine i organizacije u prepoznavanju mogućih partnera, razvoju zajedničkih ideja i zajedničkom radu na provedbi zajedničkih projekata.

Priprema za razdoblje 2014. – 2020.

Na ovoj stranici nalaze se korisni alati i resursi u vezi s umrežavanjem u programskom razdoblju 2014. – 2020.

- Prezentacija Europske komisije na 19. sastanku nacionalnih ruralnih mreža koji je organiziran 12. rujna 2013. u Gdansku, Poljska u kojoj su navedene početne smjernice o umrežavanju u programskom razdoblju 2014. – 2020. [[PDF](#) [Eni](#)].

Lokalni razvoj predvođen zajednicom

Otkada ga je Europska komisija pokrenula u 1991. kao inicijativu Zajednice, pristup [LEADER](#) razvio se u opću politiku ruralnog razvoja koja je privukla visok stupanj interesa u EU-u i izvan njega, ne samo u ruralnim već i u urbanim i obalnim područjima. U novom programskom razdoblju, Lokalni razvoj predvođen zajednicom (CLLD) predložen je kao alat za uključivanje građana na lokalnoj razini u razvoj odgovora na društvene, ekološke i ekonomske izazove. Očekuje se da će CLLD-om biti olakšana provedba integriranih pristupa među europskim strukturnim i investicijskim fondovima (EFRR, ESF, EFPR i EPFRR). Države članice morat će navesti u svojem ugovoru o partnerstvu kako planiraju podržati CLLD i istaknuti u kojim se programima i područjima CLLD može koristiti. Iako CLLD nije obavezan za EFRR, ESF i EFPR, obavezan je za EPFRR. Stoga se zadržavaju ključne sastavnice LEADER-a, kao što su Lokalne akcijske skupine, lokalne razvojne strategije i površina i gustoća naseljenosti.

Novim pristupom CLLD-a omogućuje se potpora tipa LEADER-a bolja koordinacija s potporom lokalnom razvoju iz drugih fondova EU-a i njime bi se trebale jačati veze između ruralnih i urbanih područja i područja ribarstva. Za više informacija o CLLD-u, [poseban odjeljak web-mjesta EPFRR-a](#).

Ako želite saznati više o CLLD-u, molimo izaberite među dolje navedenim informacijama:

[Pouke naučene u razdoblju 2007. – 2013.](#)

Izbor poveznica na relevantne aktivnosti EMRR-a na temelju kojih se može bolje shvatiti LEADER I pristup CLLD-a ruralnom razvoju.

- Revija ruralnog razvoja br. 11: LEADER i suradnja (travanj 2012.) [[PDF](#) [en](#) [fr](#) [de](#) [es](#) [it](#) [pl](#)] usmjerena je na međudnos između dvaju ključnih elemenata pristupa LEADER – Lokalne razvojne strategije i suradnja..
- [Fokusna skupina o provedbi pristupa odozdo prema gore za LEADER](#) osnovana je u cilju uspostave inventara provedbenih modela za LEADER, utvrđivanja glavnih poteškoća i dobre prakse u provedbi LEADER-a i razmatranja mogućih rješenja.
- [Fokusna skupina o očuvanju inovativnog/eksperimentalnog karaktera LEADER-a](#) analizirala je pitanja u vezi s definicijom opsega inovacija za LEADER I primjere dobre prakse u izradi i provedbi uvjeta prihvatljivosti za inovativne projekte i programe za podržavanje inovacija.
- [Fokusna skupina o provedbi mjere suradnje u LEADER-u](#) analizirala je pitanja elementa transnacionalne suradnje (TNC) LEADER-a.
- [Fokusna skupina: Bolje lokalne razvojne strategije](#) osnovana je za analizu dvaju ključnih vidova lokalnih razvojnih strategija – definicija i provedba.
- Treće [događanje u okviru LEADER-a za 2013.: Izgradnja mostova za budućnost](#) organizirana je u cilju pružanja potpore procesu uspješnog programiranja CLLD-a na nacionalnoj i lokalnoj razini.
- U okviru [Knjižnice LEADER-a](#) pružaju se informacije i dokumenti o LEADER-u II, LEADER-u+ i programu LEADER za razdoblje 2007. – 2013.
- [Baza podataka lokalnih akcijskih skupina \(LAG\)](#) izvor je za sve registrirane LAG-ove i sadrži njihove ciljeve i podatke za kontakt na kraju programskog razdoblja 2007. – 2013.
- U [Vodiču za transnacionalnu suradnju](#) navedene su smjernice s informacijama za potporu zainteresiranim LAG-ovima u procesu priprema i provedbe projekta TNC-a.
- [Pravila i postupci za transnacionalnu suradnju država članica](#) sadrže informacije, upućeni su LAG-ovima i drugim akterima sličnim LAG-ovima zainteresiranim za uspostavu projekata TNC-a.
- Kao dio kompleta alata za LEADER, u odjeljku o [Lokalnoj akcijskoj skupini \(LAG\)](#) navedene su praktične i korisne informacije o različitim aspektima u vezi s uspostavom LAG-ova.
- U odjeljku kompleta alata za LEADER o [pripremi i provedbi strategije](#) navedene su smjernice u pitanjima u vezi s izradom i provedbom lokalnih razvojnih strategija
- [Lokalni razvoj predvođen zajednicom u okviru odjeljka "Teme" web-mjesta EMRR-a](#)
- Video: [LEADER naprijed– pristup LEADER za ruralni razvoj](#)
- Video: [Načela LEADER-a](#)

Primjeri provedbe LEADER-a

U nastavku su navedeni primjeri projekata LEADER-a i TNC-a, relevantne studije i priče o uspješnoj provedbi PRR-a:

- U brošuri o projektima EPFRR-a o LEADER-u [[PDF en](#)] [[fr](#)] [[de](#)] [[it](#)] [[es](#)] [[pl](#)] [[ee](#)] prikazana je i istaknuta dodana vrijednost LEADER-a putem primjera konkretnih projekata financiranih iz LEADER-a.
- U seriji informativnih tablica „Bolje razumijevanje praksi LEADER-a za lokalne razvojne strategije u EU-u” prikazani su relevantni primjeri iz prakse koje su Upravljačka tijela i Lokalne akcijske skupine koristile u provedbi pristupa LEADER u razdoblju 2007. – 2013. Cilj je serije istaknuti ono što dobro funkcionira u fazi pripreme i provedbe lokalnih razvojnih strategija (LRS). Za detaljnije podatke slijedi poveznice na svaku informativnu tablicu u nastavku:
 - Postupak od više koraka za odabir LAG-ova [[PDF en](#)]
 - Prijava projekata u više faza i program stalnog praćenja (UK) [[PDF en](#)]
 - Jasna pravila i metodologije za osiguranje integracije više sektora u lokalne strategije (GR) [[PDF en](#)]
 - Lakša mjerljivost ciljeva LRS-a radi ostvarivanja dodane vrijednosti LEADER-a (IE) [[PDF en](#)]
 - Praktičan kontrolni popis za LAG-ove za pripremu njihovih lokalnih razvojnih strategija (SE) [[PDF en](#)]
 - Podržavanje neovisnosti LAG-ova i objektivnog donošenja odluka (FI) [[PDF en](#)]
 - Proces evaluacije unutar LAG-ova (FI) [[PDF en](#)]
 - Jačanje regionalnih obilježja LEADER-a (FR) [[PDF en](#)]
 - Integracija korporativne socijalne odgovornosti u projekte LEADER (ES) [[PDF en](#)]
 - Integracija LRS-a u šire teritorijalno planiranje (ES) [[PDF en](#)]
 - Bolje praćenje i evaluacija LEADER-a (IT) [[PDF en](#)]
 - Korištenje participativnih metodologija za izradu kvalitetnih lokalnih razvojnih strategija (IT) [[PDF en](#)]

Pronađi inspirativne primjere iz svakodnevnog života o [primjerima projekata LEADER-a i TNC-a koji se podržavaju u okviru PRR-ova za razdoblje 2007. – 2013.](#)

Priprema za razdoblje 2014. – 2020.

Korisne informacije o pripremama za programiranje i provedbu CLLD-a u ruralnim i neruralnim područjima.

- Informacije o [Kohezijskoj politici EU-a za razdoblje 2014. – 2020.](#)
- [Inicijative važne za provedbu CLLD-a](#) uključujući njegovu primjenu u neruralnim područjima
- [Radionice o lokalnom razvoju predvođenom zajednicom](#) organizirali su GU AGRI i KT EPFRR-u kontekstu 10. europskog tjedna regija i gradova - OTVORENI DANI. Cilj je bio pokrenuti rasprave o pripremi, izradi, provedbi i upravljanju lokalnim strategijama razvoja (LSR), objasniti kako se umrežavanje može koristiti kao alat za pokretanje dionika i objaviti dodanu vrijednost transnacionalne suradnje između lokalnih područja.
- U kontrolnim popisima o „Lokalnom razvoju predvođenom zajednicom” [[PDF en](#)] (GU REGIO) istaknuti su ključni elementi za budući pristup.
- Glavna svrha zajedničkih smjernica Glavnih uprava Europske komisije AGRI, EMPL, MARE i REGIO o lokalnom razvoju predvođenom zajednicom u europskim strukturnim i

investicijskim fondovima [[PDF](#)

- Na seminaru [Lokalni razvoj predvođen zajednicom \(CLLD\) u fondovima ESI-ja za razdoblje 2014. – 2020.](#), koji je organiziran 6. veljače 2013., pružene su smjernice i savjeti o CLLD-u u vezi s aspektima programiranja u okviru parametara Zajedničkog strateškog okvira za razdoblje 2014. – 2020.
- [Radionicu o lokalnom razvoju predvođenom zajednicom](#) organizirao je EMRR s ciljem razmjene informacija i ideja o budućem programskom razdoblju i utvrđivanja potreba dionika u tom kontekstu i moguće uloge mreža u pripremnoj fazi.
- Informacije o [Tematskoj inicijativi NRN-a o CLLD-u](#) čija je glavna svrha služiti kao forum za razmjenu informacija nacionalnih ruralnih mreža.
- Radionica o [Financiranju za LEADER/CLLD: Mogućnosti i mjerodavna praksa](#) organizirana je 12. studenog 2013. kao dio aktivnosti EMRR-a kojima se podržava priprema programskog razdoblja 2014. – 2020. U radionici su istaknuti posebni izazovi financiranja LEADER-a/CLLD-a i utvrđeni su učinkoviti mehanizmi financiranja za LEADER/CLLD te kako se oni mogu ugraditi u mjerodavne mehanizme za provedbu politike.

Države kandidatkinje i potencijalne kandidatkinje

U ovom su odjeljku sadržane odabrane informacije o državama kandidatkinjama i potencijalnim kandidatkinjama za pristupanje EU-u, od najnovijih vijesti u vezi s pristupanjem do događanja i inicijativa umrežavanja kojima se oblikuje buduća politika ruralnog razvoja. Trenutno postoji pet službenih država kandidatkinja za članstvo u EU-u: Island, Crna Gora, bivša jugoslavenska republika Makedonija, Srbija i Turska i tri potencijalne kandidatkinje: Albanija, Bosna i Hercegovina i Kosovo*. Opće informacije o tim državama ili o postupku njihovog pristupanja EU-u mogu se naći u posebnom odjeljku [web-mjesta GU za proširenje](#).

Putem [IPARD](#)-a (Instrument pretpristupne pomoći za ruralni razvoj) pomaže se državama kandidatkinjama i potencijalnim kandidatkinjama u provedbi pravne stečevine u području zajedničke poljoprivredne politike i održive prilagodbe poljoprivrednog sektora i ruralnih područja u državi kandidatkinji.

Profili država

Poveznice na detaljne informacije o državama s web-mjesta Europa (Glavna uprava za poljoprivredu i ruralni razvoj):

- Profili država kandidatkinja:
 - [Bivša jugoslavenska republika Makedonija](#);
 - [Island](#);
 - [Crna Gora](#);
 - [Srbija](#);
 - [Turska](#).
- Profili potencijalnih država kandidatkinja:
 - [Albanija](#);
 - [Bosna i Hercegovina](#);
 - [Kosovo*](#)

**Ovim se nazivom ne dovode u pitanje stajališta o statusu i on je u skladu s mišljenjem UNSCR-a 1244 i ICJ-a o kosovskoj Deklaraciji neovisnosti.*

Mreže za ruralni razvoj

Dostupni resursi i informacije o nastajućim nacionalnim mrežama i drugim iskustvima ruralnog umrežavanja u državama kandidatkinjama i potencijalnim kandidatkinjama.

- Seminar o uspostavi i razvoju nacionalnih ruralnih mreža u državama kandidatkinjama održan je u Bruxellesu 11. studenog 2010. Sve prezentacije s ovog seminara mogu se preuzeti [web-mjesta EMRR-a](#).
- Unija civilnih udruženja [Mreže za ruralni razvoj u bivšoj jugoslavenskoj republici Makedoniji](#) – (RDN) uspostavljena je u ožujku 2010. u Skopju kao pokret organiziran na nacionalnoj razini kako bi osigurao glas ruralnim zajednicama u Republici Makedoniji. Mreža je također članica [ELARD-a](#).
- [Mreža za podržavanje ruralnog razvoja u Srbiji](#)

Događanja

Izbor događanja kojima se pomaže u oblikovanju politike ruralnog razvoja i promicanju izgradnje sposobnosti.

- [KONFERENCIJA IPA-e 2013. - Instrument prepristupne pomoći \(2014. – 2020.\)](#)
- Radionica o [LEADER-u u programima prije i nakon pristupanja](#)
- Radionica o [Mjerama ruralnog razvoja za IPA II / IPARD 2014. – 2020.](#)
- Radionica o [IPARD-u: naučene pouke i predviđanja za sljedeće programsko razdoblje](#)
- Radionica više država o [IPA-i za ruralni razvoj \(IPARD\) nakon 2013.](#)
- Radionica o [mjerama IPARD-a - Ruralni turizam](#)
- Radionica o [programu IPARD \(mjere i primjena\)](#)
- [Regionalna radionica o IPARD-u](#)
- Seminar o [glavnim načelima programiranja IPARD-a](#)
- Seminar o [praćenju i evaluaciji programa IPARD](#)
- Prva regionalna radionica o umrežavanju za projekt FAO/SWG: „Uvođenje politika poljoprivrednog i ruralnog razvoja država JIE-a za pristupanje EU-u” , 15. – 16. rujna 2012., Vodice; Hrvatska
- Druga regionalna radionica o umrežavanju za projekt FAO/SWG: : „Uvođenje politika poljoprivrednog i ruralnog razvoja država JIE-a za pristupanje EU-u” , 22. – 24. svibnja 2013., Bar, Crna Gora
- Prva nacionalna radionica o umrežavanju za projekt FAO/SWG: „Uvođenje politika poljoprivrednog i ruralnog razvoja država JIE-a za pristupanje EU-u” uspješno organizirana u regiji, 7. – 15. veljače 2013., Albanija, Crna Gora i Bosna i Hercegovina
- Druga nacionalna radionica o umrežavanju za projekt FAO/SWG: : ” Uvođenje politika poljoprivrednog i ruralnog razvoja država JIE-a za pristupanje EU-u” , 1.-7. rujna 2013. u Srbiji, Makedoniji i Kosovu*.
- Okupljanje u okviru Prepare-a 2013. [[PDF eni](#)], 4.-7. rujna 2013. u Bosni i Hercegovini
- Forum za poljoprivrednu politiku za 2013.: „Nove mogućnosti za poljoprivredu i ruralni razvoj u jugoistočnoj Europi prema održivoj budućnosti” , 15. – 18. listopada 2013., Priština, Kosovo*.

Inicijative i projekti

Informacije o inicijativama i projektima kojima se podržavaju politika ruralnog razvoja i povezane aktivnosti

- Inicijativa LEADER u Srbiji radni je naziv projekta koji financira EU pod službenim nazivom „Izgradnja sposobnosti za uspostavu u provedbu inicijative LEADER U Republici Srbiji” . Važan rezultat projekta je Priručnik za provedbu LEADER-a u kojem su navedene praktične smjernice za uspostavu pristupa LEADER u Srbiji.
- „Građani za Europu” inicijativa je nevladine organizacije u Bosni i Hercegovini. Članovi inicijative aktivni su u tri glavna područja, uključujući razvoj ruralnih područja i poljoprivrede u BiH i pridonose jačanju uloge civilnog društva u procesu europskih integracija. Za više informacija o „Građanima za Europu” posjetite službeno *web*-mjesto inicijative.

Smjernice i tehnička pomoć

Odabrani resursi i dokumenti kojima se pružaju smjernice o procesu pristupanja i posebno o pitanjima ruralnog razvoja.

- IPA – Novi naglasak na pomoć EU-a za [\[PDF ^{en}\]](#) knjižica je u kojoj je prikazan kratak prikaz onoga što IPA jest, zašto je osnovan, kako funkcionira, i kako ima koristi od EU-a i država koje mu nastoje pristupiti.

1.6. Komuniciranje o ruralnom razvoju

Komunikacija je ključna potpora provedbi Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) pomažući državama članicama u promicanju politike ruralnog razvoja.

Svaki program ruralnog razvoja EU-a mora uključivati komunikacijski plan djelovanja. On je od ključne važnosti za osiguranje da su korisnici svjesni i da razumiju na koje načine mogu pristupiti dostupnim sredstvima te je važan kako bi europski građani mogli naučiti o konkretnim koristima koje proizlaze iz politike ruralnog razvoja EU-a.

Komunikacijski pristup

U komunikaciji o EPFRR-u trebao bi se odražavati opći pristup Europske komisije komunikacijama, koji se temelji na tri glavna načela:

1. Slušanje javnosti – uzimanje u obzir njihovih stajališta i problema; komunikacija je dijalog, ne smije biti jednosmjerna. Ne radi se samo o informiranju građana EU-a već i o tome da građani izražavaju svoje mišljenje kako bi Europska komisija mogla razumjeti njihove percepcije i probleme.
2. Objašnjavanje kako politike, programi i projekti utječu na svakodnevne živote ljudi na način koji ljudi mogu razumjeti ako žele pratiti događanja na europskoj razini.
3. I povezivanjem s ljudima na lokalnoj razini – obraćanje ljudima u njihovom nacionalnom ili lokalnom okruženju, putem njihovih omiljenih medija

Komunikacijske aktivnosti EPFRR-a, na europskoj i nacionalnoj razini, moraju biti u skladu s općom komunikacijskom strategijom Glavne uprave Europske komisije za poljoprivredu i ruralni razvoj (GU AGRI). Komisija je u 2010. donijela novu strategiju koja bi trebala biti u skladu s komunikacijskim izazovima za razdoblje 2010. – 2015., odnosno reformom Zajedničke poljoprivredne politike (ZPP) i novim programskim razdobljem 2014. – 2020.

Pronalaženje i prikupljanje konkretnih primjera i priča o uspjehu iz različitih tema i država članica od ključne je važnosti za učinkovitu komunikaciju s korisnicima i širom publikom. .

Širenje primjera projekata

EMRR širi relevantne primjere projekata iz PRR-a koji se provode u cijeloj Europi različitim sredstvima, uključujući:

- [Brošure o projektima EPFRR-a](#), zbirka projekata o pričama o uspjehu u provedbi PRR-a koji su objavljeni na različitim temama i na 6 jezika
- [Baza projekata PRR-a](#) kojom se spajaju primjeri projekata iz svih 27 država članica EU-a u sažetom formatu „razglednice” .

Tematska inicijativa NRM-a

EMRR je pokrenuo komunikacijsku tematsku inicijativu NRM-a u cilju poticanja razmjene najbolje prakse o načinu na koji države članice priopćavaju informacije o svojim PRR-ovima i EPFRR-u općenito. Nadalje, cilj je inicijativa upoznati širu javnost s postignućima i izazovima u provedbi politika ruralnog razvoja koristeći velik izbor proizvoda, alata, publikacija, kampanja, koje su dostupne u cijeloj Europi i financiraju se u iz EPFRR-a.

Konkretni doprinosi iz ove inicijative su sljedeći:

- Organizacija posebnog 12. sastanka NRM-a o komunikacijama 28. lipnja 2011. [Klikni ovdje](#)
- Organizacija posebne konferencije „Komunikacija ruralnog razvoja građanima” u Milanu 17. – 18. studenog, koju promiče talijanska NRM. [Klikni ovdje](#)
- Osnivanje mreže stručnjaka za komunikaciju o ruralnom razvoju na razini države članice.
- Zajedničko sudjelovanje NRM-a na sajmovima „[Međunarodni zeleni tjedan u Berlinu](#)” i „[Pariška međunarodna poljoprivredna izložba](#)”
- Izdavanje [Brošure EPFRR-a o komunikacijama](#) u kojoj je prikazano da je komunikacija važan instrument za usmjeravanje napora PRR-a na nove izazove i poticanje većeg iskorištavanja prilika koje nudi EPFRR.

[Internetski resurs za komunikaciju o ruralnom razvoju](#) sadrži primjere o alatima za informiranje i promidžbu koji se financiraju iz EPFRR-a i koriste na razini država članica i EU-a za promidžbu programa ruralnog i poboljšanje njihove učinkovitosti.

Komunikacijski alati i promidžbeni materijali važni su za prenošenje ključnih poruka dionicima u ruralnom razvoju i općoj javnosti. Njima se jača svijest o ciljevima, prioritetima, mogućnostima financiranja i primjerima projekata koji se financiraju iz EPFRR-a u svim državama članicama. Sve materijale na ovom [web-mjestu](#) dostavile su nacionalne ruralne mreže, upravljačka tijela, lokalne akcijske skupine, i svakodnevno se dodaje još materijala. Svaki komunikacijski proizvod popraćen je kratkim opisom u kojem su navedene informacije o naslovu, trošku, proizvođaču, datumu objave itd., uključujući kratak sažetak sadržaja i planiranu ciljanu skupinu.

2. Država

Sve države članice utvrdile su nacionalne strategije za ruralni razvoj i programa ruralnog razvoja (PRR), za cijelu državu ili po regiji. Na interaktivnoj karti EU-a na *web*-mjestu EMRR-a moguće je dobiti različite informacije o svakoj državi članici:

- *Podaci o PRR-ima*
Te stranice za svaku državu sadrže pregled upravljanja ruralnim razvojem, sažetak ciljeva politike ruralnog razvoja, važne dokumente i nadležne organizacije.

Austrija	<i>Podaci o PRR-u</i>
Belgija	<i>Podaci o PRR-u</i>
Bugarska	<i>Podaci o PRR-u</i>
Hrvatska	<i>Podaci o PRR-u</i>
Cipar	<i>Podaci o PRR-u</i>
Češka Republika	<i>Podaci o PRR-u</i>
Danska	<i>Podaci o PRR-u</i>
Estonija	<i>Podaci o PRR-u</i>
Finska	<i>Podaci o PRR-u</i>
Francuska	<i>Podaci o PRR-u</i>
Njemačka	<i>Podaci o PRR-u</i>
Grčka	<i>Podaci o PRR-u</i>
Mađarska	<i>Podaci o PRR-u</i>
Irska	<i>Podaci o PRR-u</i>
Italija	<i>Podaci o PRR-u</i>
Latvija	<i>Podaci o PRR-u</i>
Litva	<i>Podaci o PRR-u</i>
Luksemburg	<i>Podaci o PRR-u</i>
Malta	<i>Podaci o PRR-u</i>
Nizozemska	<i>Podaci o PRR-u</i>
Poljska	<i>Podaci o PRR-u</i>
Portugal	<i>Podaci o PRR-u</i>
Rumunjska	<i>Podaci o PRR-u</i>
Slovačka	<i>Podaci o PRR-u</i>
Slovenija	<i>Podaci o PRR-u</i>
Španjolska	<i>Podaci o PRR-u</i>
Švedska	<i>Podaci o PRR-u</i>
Ujedinjena Kraljevina	<i>Podaci o PRR-u</i>

Martinique, Guadeloupe, Gvajana, Réunion (Francuska)	Podaci o PRR-u
Kanarski otoci (Španjolska)	Podaci o PRR-u
Azori, Madeira (Portugal)	Podaci o PRR-u

Nacionalne ruralne mreže

Na ovim se stranicama za svaku nacionalnu ruralnu mrežu mogu naći podaci o sudionicima u mreži, ustrojstvenoj strukturi mreže, aktivnostima NRM-a, glavnim prioritetima i aktivnostima s drugim mrežama/državama.

Nacionalno nadležno tijelo

Podaci za kontakt ministarstva poljoprivrede u svim državama članicama dostupni su [ovdje](#).

Upravljačko tijelo

Upravljačka tijela imenuje država članica i ona mogu biti javna ili privatna tijela zadužena za upravljanje programima ruralnog razvoja na nacionalnoj ili regionalnoj razini. Detaljni podaci za kontakt za sva upravljačka tijela nalaze se [ovdje](#).

Agencija za plaćanje

Agencije za plaćanje odjeli su ili tijela u državama članicama nadležni za provjeru prihvatljivosti zahtjeva i praćenje postupka za dodjelu pomoći, te za osiguranje usklađenosti svih plaćanja s pravilima Zajednice. Popis agencija za plaćanje po državama dostupan je [ovdje](#).

Baza podataka LAG-ova

Lokalne akcijske skupine (LAG-ovi) okosnice su provedbe [pristupa LEADER](#). Njihove odgovornosti uključuju razvoj lokalnih strategija, podržavanje umrežavanja dionika i ocjenjivanje i odobravanje pojedinih projekata LEADER-a. U ovoj [bazi podataka](#) nalazi se sažetak registriranih LAG-ova na kraju programskog razdoblja 2007. – 2013., uključujući njihove ciljeve i podatke za kontakt.

Podatkovne tablice za PRR

Tablice s podacima o napretku u provedbi PRR-a predstavljaju „pregled” napretka ostvarenog u provedbu svakog od programa ruralnog razvoja koji se provode u EU-u i one sadrže ažurirane podatke o: ostvarenom napretku u provedbi svakog od programa ruralnog razvoja koji se provode u cijelom EU-u s ažurnim podacima o: financijskoj provedbi programa (ostvoreni ukupni javni izdaci); ukupan napredak PRR-a u smislu izlaznih vrijednosti (sažeti podaci o najvažnijim mjerama) i uspoređi s ciljevima za razdoblje 2007. – 2013. Podaci se dostavljaju na nacionalnoj i regionalnoj razini. Dostupan je i sažetak za EU27.

Projekti PRR-a

U ovoj tablici koja se može preuzeti prikazano je kako se EPFRF koristi u praksi i navedeni su detaljni primjeri različitih vrsta projekata, uključujući njihovo financiranje, iz svake države EU-a i obuhvaćene su sve osi PRR-a.

Osim toga, u [odjeljku o ”državi”](#) navedeni su podaci o državama koje žele pristupiti EU-u. Za pojedinosti o službenim državama kandidatkinjama i potencijalnim kandidatkinjama pogledajte [ovu stranicu](#).

3. Teme

Izazovi s kojima se suočava ruralni razvoj u Europi različiti su i složeni kao i sama ruralna područja i obuhvaćaju međusobno povezana socioekonomska, financijska, okolišna i tehnička pitanja. Analitičke aktivnosti EMRR-a obuhvaćaju niz različitih tema koje su danas važne za ruralna područja, od klimatskih promjena do ruralnog poduzetništva, od socijalne uključenosti do inovacija. Pozivamo vas da istražite te teme, s posebnim naglaskom na izradu ruralne politike, njezin razvoj i provedbu. Kliknite poveznice u nastavku za pregledavanje po odjeljku:

- [Poljoprivreda](#)
- [Okoliš](#)
- [Poduzetništvo](#)
- [Mladi i mladi poljoprivrednici](#)
- [Šumarstvo](#)
- [IKT](#)
- [Povezanost ruralnih i urbanih područja](#)
- [Socijalni aspekti](#)
- [Prijenos znanja i inovacije](#)

3.1. Poljoprivreda

EMRR se u prvom redu bavi poljoprivredom. U ovom se odjeljku poseban naglasak stavlja na mala poljoprivredna gospodarstva, poljoprivredna gospodarstva koja proizvode za vlastitu potrošnju, planinska područja, lokalne prehrambene proizvode i kratke lance za opskrbu.

Mala poljoprivredna gospodarstva

Mala poljoprivredna gospodarstva oduvijek su bila kamen temeljac poljoprivrede u EU-u. Ona igraju važnu ulogu u proizvodnji i održavanju ruralnih područja. Malim gospodarstvima održavaju se lokalne ruralne zajednice i osiguravaju važne društvene, kulture i okolišne usluge (javna dobra) te stvara dodana vrijednost, posebno u obliku specijaliziranih lokalnih proizvoda. Zbog toga su postojeća situacija i učinak strukturnih promjena na njihovo preživljavanje od velike važnosti za ruralna područja u EU-u. Nakon posljednja dva proširenja u 2004. i 2007. u EU su ušli milijuni malih i poluodrživih poljoprivrednih gospodarstava. Njihova integracija na tržištu vrlo je niska, a njihova konkurentnost je upitna. S druge strane, mali poljoprivrednici naseljavaju ruralna područja, koja su često najosjetljivije regije i regije koje su najčešće u nepovoljnom položaju.

Konferencija na visokoj razini „Sadašnjost i budućnost malih gospodarstava u Europskoj uniji” održana je 8. – 9. lipnja 2011. u Krakowu u Poljskoj. Konferenciju su organizirali Poljoprivredni fakultet u Krakowu, Institut za ruralni i poljoprivredni razvoj poljske Akademije znanosti u Varšavi, Udruženje poljoprivrednih promotivnih službi Malopolska, Poljoprivredni savjetodavni centar u Brwinówu (podružnica u Krakowu) i Ured člana Europskog parlamenta Czesława Siekierskog. Konferencija se smatra nastavkom na seminar EMRR-a o poluodrživoj poljoprivredi održan u listopadu 2010. u Sibiju u Rumunjskoj. Sažetak Konferencije možete preuzeti ovdje [[PDF](#) [en](#)].

Zajednička tematska inicijativa nacionalnih ruralnih mreža EMRR-a o kratkim lancima za opskrbu od posebne je važnosti za mala gospodarstva. Više o toj inicijativi možete pročitati u nastavku.

Poluodrživa poljoprivredna gospodarstva

Rasprava o malim gospodarstvima dobila je na važnosti nakon posljednja dva proširenja u 2004. i 2007. kada se broj održivih i poluodrživih gospodarstava povećao više nego trostruko povećao i dosegao 11 milijuna u EU-27. Dokaz o rastućem interesu za to područje jest da je 140 osoba nazočilo na seminaru pod nazivom „Poluodrživa poljoprivreda u EU-u: trenutno stanje i prilike za budućnost” u Sibiju u Rumunjskoj 13. – 15. listopada 2010. Cilj je rasprava bio bolje razumjeti profil potreba i prilika za poljoprivrednike koji vode poluodrživa gospodarstva te način na koji se poluodrživa odnose s društvom i okolišem.

Za seminar je pripremljen najvažniji pozadinskih dokument o poluodrživim poljoprivrednim gospodarstvima i moguće ga je preuzeti u **PDF formatu**: [en](#) [fr](#) [de](#) [ro](#) [pl](#) [bg](#).

Za više informacija o seminaru o poluodrživim poljoprivrednim gospodarstvima [kliknite ovdje](#).

Poljoprivreda u planinskim područjima

Planinska ruralna područja suočavaju se s posebno velikim problemima i imaju posebne potrebe u odnosu na druga ruralna područja. U kontekstu poljoprivredne politike EU-a ona su uključena među područja u nepovoljnijem položaju (LFA) jer su obično obilježena kratkom sezonom sazrijevanja (zbog velike nadmorske visine) ili strmim padinama na nižim nadmorskim visinama ili njihovom kombinacijom.

Takvi uvjeti predstavljaju izazov za poljoprivredu i ruralno gospodarstvo u tim područjima. EU je razvio posebne instrumente potpore koji su usmjereni na planinska ruralna područja i oni uključuju mjere politike ruralnog razvoja.

Kao dio šireg procesa preispitivanja koje provodi GU AGRI, kontaktna točka EMRR-a obavila je preispitivanje potpore iz PRR-a za planinska područja i poljoprivredu u planinskim područjima. Rezultati preispitivanja navedeni su u sljedećim izvješćima:

- Radni dokument službi komisije „Najbolji rezultati” [[PDF en](#)]
- Radni dokument EMRR-a o analitičkom pregledu poljoprivrede u planinskim područjima [[PDF en](#)]

Za [sljedeće \(20014. – 2020.\) razdoblje provedbe politike ruralnog razvoja EU-a](#) predlažu se posebni oblici potpore. To uključuje mogućnost da uključivanja posebnih potprograma za planinska područja u PRR. Vidi nove prijedloge [ovdje](#).

Daljnje informacije o planinskim područjima EU-a i ruralnom razvoju možete pronaći [ovdje](#):

- [Euromontana](#) (jedna od članica EMRR-a) promiče žive planine, cjelovit i održiv razvoj i kvalitetu života u planinskim područjima.
- Europska agencija za okoliš pripremila je korisne podatke o potrebama za upravljanje zemljištem u planinskim ekosustavima EU-a. Njihovo izvješće o toj temi nalazi se [ovdje](#).
- Pregledajte [Bazu podataka projekata PRR-a](#) kako biste našli projekte koji su važni za planinska područja.

Lokalni prehrambeni proizvodi i kratki lanci opskrbe

Važnu ulogu prehrambenih proizvoda u ruralnom razvoju EU-a Europska komisija istaknula je u svom [pregledu politike za promicanje poljoprivrednih proizvoda](#). U 2011. su dostavljeni prijedlozi za unaprjeđenje te politike u kojima se upozorava na činjenicu da „EU ima raznoliko kulinarsko nasljeđe koje bi trebalo u potpunosti iskoristiti.” Partnerski pristupi jačanju lokalnih tržišta prehrambenih proizvoda pokazali su se kao učinkoviti alati za ruralni razvoj. Na temelju rezultata takvih projekata za lokalnu prehrambenu proizvodnju mogu se podržati ključni elementi ruralnog gospodarstva na održive načine. Na primjer, poduzeća koja sudjeluju u lokalnim projektima u području hrane mogu zajednički pronaći nove načine za prodavanje veće količine proizvoda i privlačenje novih vrsta klijenata. Moguće je uspostaviti jače veze između lokalnog poljoprivrednog, turističkog i prehrambenog sektora

Osim toga, potrošnja lokalnih prehrambenih proizvoda u ruralnim područjima dovodi do smanjenja potreba za prijevozom hrane. To može imati ekonomske, okolišne i društvene koristi kao što su uštede na prijevoznim troškovima, manje prometne gužve i s tim povezana veća sigurnost na cesti. Kratki lanci opskrbe također na različite načine koriste ruralnim poduzećima. Na primjer, smanjenjem broja poduzetnika uključenih u lanac opskrbe između proizvođača sirovina i krajnjeg korisnika može se povećati udio u konačnoj cijeni koji primaju svi uključeni. Manjim vezama mogu se osigurati i uštede na troškovima za potrošače te je svima lakše saznati podrijetlo sirovina. Izravna prodaja (od izvornog proizvođača do krajnjeg korisnika) najkraći je lanac opskrbe. Financijskim mjerama u okviru EPFRR-a podržava se priprema kompleta alata s mogućnostima za olakšavanje uspostave kratkih lanaca za opskrbu. To je važno za poljoprivredno-prehrambeni sektor, a može se primjenjivati i na lokalna poduzeća.

Više informacija možete pronaći ovdje:

- Zanimljivu studiju o kratkim lancima opskrbe izradio je talijanski NRM [[PDF](#) [en](#)].
- Za primjere aktivnosti u vezi s lokalnim prehrambenim proizvodima i kratkim lancima opskrbe vidi brošuru EMRR-a o projektima u vezi s hranom koji se financiraju iz EPFRR-a [[PDF](#) [en](#) [fr](#) [de](#) [it](#) [es](#) [pl](#)].

3.2. Okoliš

Drugi stup ZPP-a, koji se odnosi na ruralni razvoj, sadrži značajne odredbe o zaštiti okoliša kojima se pomaže u borbi za zaštitu bioraznolikosti, smanjenje emisija stakleničkih plinova, kvalitete tla i vode i očuvanja krajolika.

Cilj **Druge osi Uredbe o EPFRR-u jest** „poboljšati okoliš i krajobraz osiguravanjem mjera za zaštitu i jačanje prirodnih resursa te za očuvanje poljoprivrednih i šumarskih sustava visoke vrijednosti i kulturne baštine europskih ruralnih područja”. Važnost unaprjeđenja okoliša putem politike ruralnog razvoja EU-a odražava se u činjenici da: :

- Predloženi minimalni postotak za financiranje druge osi iznosi 25 % (u usporedbi sa 10 % za prvu i treću os)
- Mjera agrookoliša (M214) jedina je obavezna mjera i stoga se primjenjuje u svih 88 PRR-a u EU-u..

Klimatske promjene

Klimatske promjene predstavljaju prijetnje i mogućnosti za poljoprivredne, šumarske i ruralne sektore u Europi. Kliknite [ovdje](#) za daljnje informacije o klimatskim promjenama i poljoprivredi. Programima ruralnog razvoja (PRR) na regionalnoj i nacionalnoj razini pruža se važna potpora uklanjanju uzroka i posljedica klimatskih promjena. Prije Zdravstvene provjere ZPP-a i Europskog plana za gospodarski oporavak (EPGO) u 2008., izvorni PRR-ovi za programsko razdoblje 2007. – 2013. uključivali su niz mjera kojima se izravno pridonosilo trima glavnim dimenzijama djelovanja u području klimatskih promjena – ublažavanje, prilagodba i obnovljiva energija.

Dodjelom dodatnih financijskih sredstava djelovanjima u području klimatskih promjena na temelju Zdravstvene provjere ZPP-a i EPGO-a te naknadnim izmjenama PRR-a pridonijet će se daljnjim smanjenjima emisija stakleničkih poljoprivreda iz europske poljoprivrede. Povećanjem proračuna povećat će se sposobnost Europe za ublažavanje učinaka klimatskih promjena. EMRR je u 2010. obavio analitički pregled kako bi utvrdio na koje načine se na razini država članica rješava problem klimatskih promjena. Rezultati analitičkog pregleda dostupni su kao sažete tablice za svaku državu članicu i u obliku zajedničkog izvješća za svih 27 država članica EU-a, na dnu ovog [web-mjesta](#).

Video o djelovanjima usmjerenim na ublažavanje klimatskih promjena u ruralnoj Europi možete pogledati na ovoj [poveznici](#).

Usluge očuvanja okoliša

Fokusna skupina EMRR-a o pružanju usluga očuvanja okoliša, koja je pokrenuta u prosincu 2011. i okončana početkom 2013., utvrdila je aspekte koji su od ključne važnosti za povećanje pružanja usluga očuvanja okoliša i ponudila je niz preporuka za pripremu i provedbu buduće generacije programa ruralnog razvoja (2014. – 2020.). Ove se preporuke temelje na podacima dobivenim iz postojećih iskustava (47 primjera iz 15 država članica), različitih pristupa provedbi i čimbenika uspjeha te iz terenskih posjeta i niza razgovora s dionicima u području okoliša diljem EU-a.

Različite povezane dokumente s rezultatima možete pronaći na *web*-mjestu EMRR-a:

- Sažetak završnog izvješća Fokusne skupine o pružanju usluga očuvanja okoliša [PDF [en](#) [fr](#) [de](#) [it](#) [es](#) [pl](#)]
- Završno izvješće Fokusne skupine o pružanju usluga očuvanja okoliša [PDF [en](#)]
- Primjeri pružanja usluga očuvanja okoliša uz potporu iz PRR-a [PDF [en](#)]
- Pozadinski dokument u kojem se utvrđuje kontekst i ciljevi za rad Fokusne skupine [PDF [en](#)]
- [Web-mjesto](#) radionice Koordinacijskog odbora o „Izradi kvalitetnih mjera za zaštitu okoliša i klime za PRR-ove za razdoblje 2014. – 2020.“
- Revija ruralnog razvoja o „Pružanju usluga očuvanja okoliša putem politike ruralnog razvoja“ (travanj 2013.) [PDF [en](#) [fr](#) [es](#) [de](#) [it](#) [pl](#)]
- Brošura o projektima EPFRR-a o „Uslugama očuvanja okoliša“ [PDF [en](#) [fr](#) [de](#) [it](#) [es](#) [pl](#)]

Velika inicijativa koju je izravno poduzeo EMRR u vezi s uslugama očuvanja okoliša bila je Treća tematska radna skupina na temu „Javna dobra i javna“. Više informacija možete naći u [odjeljku o „Politici na djelu“](#) ovog dokumenta..

U travnju 2011. na četvrtoj su tematskoj radnoj skupini okupljeni stručnjaci s posebnim iskustvom u izradi i izazovima u području provedbe zajedničkih pristupa aktivnostima agrookoliša [\[PDF en\]](#).

Kontaktna točka za EMRR također je pripremila i predstavila prezentaciju o „Stanju plaćanja za agrookoliš” mjere ZPP-a u Europskoj uniji na jesenskoj konferenciji Cedije u 2010. održanoj u Bruxellesu 30. rujna i 1. listopada. [\[PDF en\]](#).

Informacije o napretku svih mjera PRR-a, uključujući one u vezi s uslugama očuvanja okoliša dostupne su na internetu u odjeljku [Politika ruralnog razvoja u brojkama](#).

Velik broj primjera projekata koji uključuju pružanje usluga očuvanja okoliša može se naći u EMRR-ovoj Bazi podataka o projektima.

3.4. Poduzetništvo

Ruralno poduzetništvo

Promicanje i jačanje poduzetništva jedan od najvažnijih pristupa rješavanju gospodarskih problema ruralnih zajednica koji je posebno postao zanimljiv zbog dramatičnog gospodarskog pada u mnogim državama članicama EU-a. Na internetu možete pronaći podatke o brojnim pitanjima u vezi s ruralnim poduzetništvom. Pronaći ćete izbor resursa koji obuhvaćaju mnoge vidove ruralnog poduzetništva, uključujući različite dokumente (izvješća, konzultacijske dokumente, izvješća, letke, dokumente za smjernicama, i druge važne dokumente), pristupe, aspekte i aktivnosti koje poduzimaju različiti dionici:

- [Knjižnica o ruralnom poduzetništvu](#) sadrži različite dokumente i publikacije važne za ruralno poduzetništvo.
- [Alatima za izgradnju sposobnosti](#) pruža se potpora za osnivanje i razvoj ruralnih poduzeća.
- U okviru [Zajedničkog djelovanja NRM-a](#) možete naći podatke o zajedničkim djelovanjima u posebnim područjima ruralnog poduzetništva u kojima su RNM-ovi izrazili zajedničke interese.
- Možete pristupiti i različitim [primjerima projekata suradnje](#) koje provode države članice.

Financiranje za ruralni razvoj

Ograničen pristup financijskim sredstvima, uključujući kredite i poduzetnički kapital, jedna je od najvećih prepreka ruralnom poduzetništvu i razvoju ruralnih poduzeća u Europskoj uniji (EU). „Financijska isključenost” ruralnih poduzeća zabilježena je posljednjih godina i pridonijela je kombinaciji gospodarskih čimbenika i čimbenika specifičnih za ruralna područja.

„Radna skupina za financiranje za ruralni razvoj” (RFTF) osnovana je u travnju 2011. za vrijeme 11. sastanka NRM-a organiziranog u Bad Schandau u Njemačkoj (klikni [ovdje](#) za više pojedinosti). RFTF je zajedničko djelovanje NRM-a organizirano u okviru tematske inicijative NRM-a o ruralnom poduzetništvu. Opći cilj tematske inicijative jest utvrditi i promicati održive strategije i djelovanja kao odgovor na gospodarske promjene u ruralnim područjima. Radna skupina provela je anketu o postojećim instrumentima za financiranje za ruralni razvoj u svibnju-lipnju 2011. i rezultati su predstavljani na radionici u Bruxellesu 29. lipnja 2011. Izvješće o napretku u radu Radne skupine

(Privremeno izvješće) i plan djelovanja za dalje predstavljeni su na 13. sastanku NRM-a održanom u Den Haagu u Nizozemskoj 10. studenog 2011. Daljnje informacije o sastanku dostupne su [ovdje](#).

U Završnom izvješću o financiranju za ruralni razvoj [[PDF](#) [en](#)] tematske inicijative EMRR-a o ruralnom poduzetništvu naglasak je na pristupu financijskim sredstvima za financiranje mikro, malih i srednjih poduzeća. Nalazi Završnog izvješća i rasprave o postojećim i budućim zakonodavnim prijedlozima o mehanizmima za financijski inženjering predstavljeni su na 14. sastanku NRM-a održanom u Thessalonikiju u Grčkoj 2. veljače 2012. Dodatne informacije o sastanku dostupne su [ovdje](#).

Seminar o „Olakšavanju pristupa financiranju za ruralna mikro poduzeća” organizirao je latvijski NRM uz potporu kontaktne točke za EMRR 28. lipnja 2012. u Rigi u Latviji. Glavni cilj seminara bio je spojiti različite dionike s posebnim interesom za pristup kreditiranju u ruralnim područjima. Seminar je bio jedinstvena prilika za daljnje rasprave u okviru kojih su utvrđeni načini za poboljšanje postojećih i budućih pravila o financijskom inženjeringu. Dodatne informacije o sastanku dostupne su [ovdje](#).

Cilj [radionice Koordinacijskog odbora](#) o financijskom inženjeringu održane 26. listopada 2012. bio je jačati svijest među dionicima PRR-a za ruralni razvoj o mogućnostima za stvaranje i korištenje alata financijskog inženjeringa za povećanje potencijala za razvoj ruralne Europe. Presentacije i rasprave zasnivale su se na iskustvima iz različitih fondova/politika EU-a i na njima su istaknute pouke naučene od voditelja koji koordiniraju financijske instrumente na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini. Na radionici su pružene i najnovije informacije o odredbama o financijskim instrumentima u kontekstu Zajedničkog strateškog okvira (ZSO), uključujući promjene u propisima i njihove buduće implikacije. Dodatne informacije o radionici dostupne su [ovdje](#).

Mnogo zanimljivih rasprava o financiranju za ruralni razvoj možete pronaći u 13. broju Revije ruralnog razvoja na temu „Financijski instrumenti ruralnog razvoja: Novi odgovori na gospodarsku”, koja je dostupna [ovdje](#).

Dodatne pozadinske informacije i poveznice u vezi s financiranjem ruralnog razvoja navedene su [ovdje](#).

3.5. Mladi i mladi poljoprivrednici

Demografske promjene i smanjenje ruralnog stanovništva važni su problemi u većini država članica EU-a i znatno utječu na gospodarske rezultate u mnogim ruralnim područjima. Podržavanje ostanka mladih ljudi u ruralnim područjima stoga je prioritet politike ruralnog razvoja EU-a. Za održanje života u ruralnim područjima od presudne je važnosti uloga mladih poljoprivrednika, koji čine samo 6 % aktivnog poljoprivrednog stanovništva u EU-u. Potpora EU-a za mlade poljoprivrednike sastoji se od posebne mjere - koja se financira iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) – za „Uspostavljanje poslovanja mladih poljoprivrednika”. Takvom se potporom mogu riješiti posebni problemi s kojima se suočavaju mladi ljudi koji žele pokrenuti posao u poljoprivrednom sektoru, potičući ih na ostanak i rad u ruralnim područjima, stvaranjem novih prilika za zapošljavanje i promicanjem razvoja usluga kojima se može pridonijeti ukupno jačanju društvenog i gospodarskog života u ruralnim područjima.

U mnogim državama članicama postoje brojne druge aktivnosti potpore za mlade ljude u ruralnim područjima. Te aktivnosti uključuju osposobljavanje, stvaranje usluga i potpora za bolje strujanje

informacija. U ovom [odjeljku web-mjesta](#) nude se važne informacije i resursi u vezi s potporom koja se nudi mladim poljoprivrednicima i mladim ljudima u ruralnim područjima u EU-u:

- [Knjižnica za mlade](#) sadrži pregled projekata i inicijativa iz niza institucija i organizacija koje su aktivne u Europi u cilju poboljšanja protoka informacija među mladim ljudima u ruralnim područjima.
- U [Knjižnici za mlade poljoprivrednike](#) nalaze se posebne informacije o nizu institucija i organizacija, te inicijative i projekti kojima se pruža potpora mladim poljoprivrednicima u Europi.
- Od 2012. u okviru [tematske inicijative EMRR-a o mladima i mladim poljoprivrednicima](#) razmatra se kako mladi i mladi poljoprivrednici u ruralnim područjima mogu najbolje imati koristi od potpore iz EPFRR-a.

3.6. Šumarstvo

Šume i druga šumom prekrivena područja čine više od 40 % površine EU-a. One su izvor sredstava za preživljavanje za milijune radnike, poduzetnika i vlasnika šuma. Šumari su, zajedno s poljoprivrednicima, glavni upravitelji tla u EU-u i time znatno pridonose gospodarskom rastu, stvaranju radnih mjesta i blagostanju, posebno u ruralnim područjima. I konačno, šume služe različitim svrhama: gospodarskoj, okolišnoj i društvenoj; također su izvor obnovljive energije i pomažu u borbi protiv klimatskih promjena.

Tematska inicijativa NRM-a za šumarstvo

Tematska inicijativa NRM-a za šumarstvo pokrenuta je u prosincu 2009. Cilj je bio uspostaviti radno okruženje među NRM-ovima za promicanje razmjene iskustva i prakse u području provedbe mjera za šumarstvo u okviru politike ruralnog razvoja EU-a za razdoblje 2007. – 2013. Glavni opseg i očekivani rezultati inicijative dogovoreni su na prvom sastanku radne skupine u Bruxellesu (prosinc 2009.) kada je početna skupina od 5 NRM-a predstavljala osnovu za daljnju suradnju. Interes za inicijativu od tada se povećao i inicijativa sad uključuje ukupno 10 NRM-a.

U okviru analitičkih aktivnosti koje se provode kao dio inicijative, kontaktna točka EMRR-a podržala je pripremu pozadinskog dokumenta [[PDF en](#)] u kojem se preispituje provedba mjera u vezi sa šumarstvom u programima ruralnog razvoja za razdoblje 2007. – 2013. odabranih država članica. NRM-i su pomogli u prikupljanju i preispitivanju podataka o državama. NRM-ovi su također pomogli u utvrđivanju tri glavna područja interesa u okviru kojih će se utvrditi i pokrenuti zajedničke inicijative. One su predstavljene, zajedno s prijedlozima za posebne zajedničke inicijative, na 10. sastanku NRM-a (Edinburg, rujna 2010.) [[PDF en](#)]. Sažeti opis zajedničkih aktivnosti u okviru inicijative o šumarstvu dostupan je za preuzimanje [[PDF en](#)].

Posebne teme i zajedničke aktivnosti

Jedna tema je razmjena prakse o uporabi biomase šuma za proizvodnju energije (posebno za grijanje) na lokalnoj razini. Aktivnosti u okviru te teme prevodi finski NRM i održan je poseban seminar na tu temu 25. – 27. rujna u Punkaharju (Finska). Dodatne informacije mogu se pronaći [ovdje](#).

Druga tema bila je multifunkcionalna uloga šuma, odnosno, javna dobra i usluge koje šume pružaju. Tema je pokrenuta studijskim posjetom koji je organizirao španjolski NRM u listopadu 2010. Središte posjeta bile su šume hrasta *dehesa* u južnoj Španjolskoj (Andaluzija) u kojima su sudionici istražili neke od mogućnosti za gospodarsku diversifikaciju koju omogućuju šume. Rezultati studijskog posjeta [[PDF en](#)] predstavljali su osnovu za međunarodni seminar o „Upravljanju okolišnim javnim dobrima” u organizaciji NRM-a iz Walloona u Namuru, Belgija, 18.-19. studenog 2010. Dodatne informacije o seminarima, zajedničkim aktivnostima i studijskim posjetima nalaze se [ovdje](#).

Utvrđen je i razmatra se velik opseg mogućih aktivnosti za podržavanje privatnog upravljanja šumama (na primjer, vidi prijedlog za zajedničku aktivnost talijanskog NRM-a [[PDF en](#)] o poboljšanju dostupnosti podataka u šumarskom sektoru). Međutim, za vrijeme trajanja tematske inicijative nisu poduzete nikakve konkretne aktivnosti.

Povodom međunarodne godine šuma UN-a, talijanski NRM, uz potporu EMRR-a, organizirao je međunarodni kongres o postojećoj i budućoj ulozi šumskih resursa u socioekonomskom razvoju ruralnih područja u lipnju 2011. Za više informacija o zaključcima kongresa posjetite službeno [web-mjesto RomaForest2011](#) ili pronađite sažeti opis događanja [[PDF en](#)].

Saznajte više o šumarstvu:

- Pročitajte Reviju ruralnog razvoja EU-a o *šumarstvu i ruralnom razvoju* (studen 2011.) [[PDF en](#) [fr](#) [es](#) [de](#) [it](#) [pl](#)].
- Brošura o projektima EPFRR-a o šumarstvu sadrži niz članaka o tome kako se EPFRR može koristiti za održiv razvoj različitih šumarskih resursa u EU-u [[PDF en](#) [fr](#) [de](#) [it](#) [es](#) [pl](#)].
- [Odjeljak o ruralnom poduzetništvu](#) uključuje poseban odjeljak o šumarstvu u kojem možete pronaći druge važne informacije o kontekstu politike, šumarskim projektima i drugim korisnim resursima na internetu.
- Pretražite [Bazu podataka projekata PRR-a](#) za projekte u šumarskom sektoru.

3.7. IKT

U programskom razdoblju 2007. – 2013. politika ruralnog razvoja posebno je usmjerena na informacijsku i komunikacijsku tehnologiju (IKT). Iz EPFRR-a podržava se razvoj poduzeća za IKT, usluge, unaprjeđenje vještina i širokopojasnog pristupa u ruralnim područjima na različite načine jer su ulaganja u hardver i softver dostupna u svim programima.

Važnost IKT-a za razvoj ruralnih područja u Europi bila je tema seminara EMRR-a o „IKT-u i ruralnim područjima: izgradnja društva znanja na osnovnoj razini” koji je održan u Bruxellesu 10. veljače 2011. Za više informacija kliknite [ovdje](#).

S ove [poveznice](#) možete preuzeti brošuru EMRR-a u kojoj se nalaze različiti primjeri projekata u području informacijske i komunikacijske tehnologije (IKT) koji se podržavaju iz EPFRR-a.

[U Bazi projekata PRR-a](#) nalaze se primjeri projekata IKT-a koji se provode kroz programe ruralnog razvoja i koji se financiraju iz EPFRR-a. Za više informacija kliknite [ovdje](#).

EMRR je pripremio prezentaciju u kojoj će se ukratko objasniti konceptualni okvir i područja intervencije politike ruralnog razvoja kojima se podržava IKT u ruralnim područjima. Pogledajte ju ovdje [[PDF](#) [eni](#)].

Tablica „Pregled Zdravstvenog pregleda ZPP-a i Europskog plana za gospodarski oporavak – Izmjena PRR-a” sadrži pregled promjena koje su uvedene u programe ruralnog razvoja nakon Zdravstvenog pregleda ZPP-a i Europskog plana za gospodarski oporavak i naglasak na ulaganja u širokopojasnu infrastrukturu. Tablica s činjenicama dostupna je [ovdje](#).

3.8. Veze između ruralnih i urbanih područja

U Komunikaciji Europske komisije iz 2010. o budućnosti Zajedničke poljoprivredne politike (ZPP) nakon 2013. (možete ju preuzeti [ovdje](#)) istaknuto je da je prioritet ZPP-a: „uravnotežen teritorijalni razvoj ruralnih područja u EU-u putem osnaživanja ljudi u lokalnim područjima, izgradnje sposobnosti poboljšanja lokalnih uvjeta i veza između ruralnih i urbanih područja.”

Pristupi ruralnom razvoju povezanih s pronalaženjem uravnoteženog teritorijalnog razvoja mogu imati koristi od uzimanja u obzir ključnih pitanja kao što su:

- urbana područja važna su tržišta i centri za usluge za ruralna poduzeća,
- europski krajolik popularan je među urbanim stanovništvom,
- ruralna područja oko gradova mogu osjećati pritisak na okoliš zbog urbanog razvoja, rekreacijskog turizma i putovanja na posao.

Cjelovitim pristupima politici na regionalnoj razini mogu se stvoriti pozitivni rezultati na temelju razmatranja različite dinamike odnosa između urbanih i ruralnih područja. Rezultati mogu dovesti do održivih pristupa ruralnom razvoju kojima se uzimaju u obzir ruralna i urbana područja u jednakoj mjeri. Dodatne informacije o vezama između ruralnih i urbanih područja dostupna su [ovdje](#).

3.9. Socijalni aspekti

Socijalna poljoprivreda

Socijalnu poljoprivredu posljednjih je godina primijetio sve veći broj ruralnih dionika i u 27 država članica mogu se naći brojni primjeri aktivnosti socijalne poljoprivrede. Taj je interes rezultat sve većeg razumijevanja moguće uloge poljoprivrednih i ruralnih resursa za jačanje socijalne, fizičke i mentalne dobrobiti ljudi. Socijalna poljoprivreda istovremeno predstavlja novu priliku za poljoprivrednike za pružanje alternativnih usluga i diversifikaciju opsega svojih aktivnosti te za multifunkcionalnu ulogu u društvu. Ta integracija poljoprivrednih i socijalnih aktivnosti poljoprivrednicima može poslužiti kao novi izvor prihoda i poboljšati ugled poljoprivrede u „očima javnosti”.

Tematska inicijativa NRM-a za socijalnu poljoprivredu pokrenuta je u prosincu 2009. kao odgovor na prijedlog talijanske ruralne mreže da skupina NRM-a zajedno radi na utvrđivanju i analizi mogućnosti i prepreka iz nacionalnih/regionalnih PRR-a 2007. – 2013 za provedbu aktivnosti socijalne poljoprivrede/zelene terapije u EU 27. Poseban cilj tematske inicijative socijalne poljoprivrede bio je „...poboljšati provedbu PRR-a u smislu podržavanja socijalnog gospodarstva i osigurati ulazne vrijednosti za razvoj budućeg programskog razdoblja na nacionalnoj i europskoj razini”.

U inicijativi je sudjelovalo ukupno sedam NRM-a – Austrija, Belgija–Flandrija, Finska, Irska Italija, švedska i Ujedinjena Kraljevina – i oni su počeli prikupljati podatke o stanju aktivnosti socijalne poljoprivrede u svojim zemljama.

Rezultati te prve suradnje predstavljeni su [[PDF en](#)] u ožujku 2010. na 8. sastanku NRM-a u Rimu (25. – 26. ožujak 2010.). Uključeni NRM-ovi dogovorili su se oko programa rada koji je doveo do pripreme Pregleda (koji podržava niz relevantnih studija) do kraja 2010. Rezultati iz Pregleda i studija predstavljeni su na dvije važne konferencije o socijalnoj poljoprivredi tijekom 2010.:

- Peta europska konferencija COST o „Zelenoj terapiji u poljoprivredi” održana 24. -26. kolovoza 2010. u Witzenhausenu u Njemačkoj
- „[Povezivanje ruralnog razvoja i socijalne poljoprivrede](#)” u organizaciji flamanske ruralne mreže 30. rujna i 1. listopada 2010. u Mechelenu u Belgiji.

Završna verzija Pregleda može se preuzeti ovdje [[PDF en](#)], a ukupno 17 studija iz 6 država članica ovdje [[PDF en](#)].

Osim toga, u ovom [videu](#) prikazani su neki posebni primjeri aktivnosti socijalne poljoprivrede iz UK-a.

Osim toga, u [Bazi projekata PRR-a](#) možete pronaći projekte u EU-u na teme u vezi sa socijalnom poljoprivredom, kao što su osobe u nepovoljnom položaju, obrazovanje, siromašne osobe, socijalne službe, socijalne isključenost i uključenost.

Socijalna uključenost i ruralno siromaštvo

Oko 14 % stanovništva primarno ruralnih regija EU-a pogođeno je stopama zaposlenosti koje su niže od prosjeka EU-a, a postoje i područja s niskim BDP-om po glavi stanovnika. Politikom ruralnog razvoja EU-a, kao takvom, osiguravaju se nužni alati za poticanje ruralnog razvoja, suzbijanje siromaštva u ruralnim područjima, rješavanje problema socijalne isključenosti i poboljšanje kvalitete života u ruralnim područjima. Tim se ciljevima odražava i strategija za rast [Europa 2020](#).

U strategiji Europa 2020. ističe se važnost programa potpore kojima se uklanjaju prepreke na tržištu rada i prepreke za socijalnu uključenost, posebno za najranjivije skupine žena, mladih, starijih radnika, manjinskih skupina i osoba s invaliditetom. Programi uključuju, između ostalog, potporu za obrazovanje i cjeloživotno učenje, suvremenu prometnu i IKT infrastrukturu i bolji pristup nužnim resursima. Programi ruralnog razvoja imaju važnu ulogu u promicanju uključivog društva i pretvaranje ruralnih područja u bolja mjesta za život.

Za dodatne informacije o ruralnom razvoju EU-a, zapošljavanju i socijalnoj uključenosti pogledajte [6. broj Revije ruralnog razvoja](#) na web-mjestu EMRR-a.

3.10. Prijenos znanja i inovacija

Istraživanje, prijenos znanja i inovacije važni su pokretači ruralnog razvoja i njihova će važnost rasti jer se nalaze u središtu [Strategije Europa 2020](#). za pametan, održiv i uključiv rast. Program Obzor 2020. ključni je alat za provedbu glavne inicijative [Unija inovacija](#).

Za vrijeme programskog razdoblja 2014. – 2020., prijenos znanja i inovacije postat će prioritet u svim područjima politike ruralnog razvoja. Važan instrument politike za pružanje potpore tom prioritetu je [Europsko inovacijsko partnerstvo za produktivnost i održivost u poljoprivredi](#) (EIP-AGRI). Cilj EIP-AGRI-a je povezati postojeće politike, poticati suradnju među partnerima i izgraditi mostove među istraživačima i ruralnim poduzećima.

Sadržajem iz ovog odjeljka podržava se razvoj aktivnijih veza s članovima ruralne zajednice koji su zainteresirani ili uključeni u istraživanje i inovacije – bez obzira jesu li inovatori, istraživači, je li financiraju istraživanja ili su njihovi korisnici. U njemu su sadržane informacije koje uključuju sve od tijela EU-a koja se bave projektima istraživanja i inovacija do relevantnih studija, publikacija itd.

Organizacije

Inovacije u području ruralnog razvoja u EU-u podržava [niz institucija i organizacija](#). One uključuju nadležna tijela i službe Europske komisije te neovisne nevladine organizacije i privatni sektor. Na [web-mjestu EMRD-a](#) navedene su dodatne informacije o ulogama i odgovornostima mnogih od tih institucija i organizacija.

Poljoprivreda

[Ovdje](#) možete naći poveznice na institucije i organizacije te projekte i inicijative koji se odnose na teme u području poljoprivrede, konkurentnosti i šireg ruralnog gospodarstva, lanaca opskrbe upravljanja rizikom. Osim toga, tu se nalaze i članci, istraživanja, izvješća itd. kojima se produbljuje znanje i razumijevanje inovacija. Možete naći informacije o [projektima i inicijativama](#), te [studije](#), [članke](#) i [mjerodavna istraživanja](#).

Okoliš

[Ovdje](#) možete naći poveznice na institucije i organizacije te projekte i inicijative povezane s inovacijama važnim za okoliš i ruralni razvoj, klimatske promjene, učinkovitost resursa i upravljanje ekosustavima. Dionici tu mogu pronaći važne dokumente i ažurne informacije, uključujući novija istraživanja, izvješća i akademske članke. Možete naći informacije o [projektima i inicijativama](#), te [studije](#), [članke](#) i [mjerodavna istraživanja](#).

Socijalne inovacije

[Ovdje](#) ćete naći poveznice na niz projekata, inicijativa i druge informacije o socijalnim inovacijama.

Drugi važni izvori

[Ovdje](#) ćete naći poveznice na ključne dokumente i opće informacije u području prijenosa znanja i inovacija koje nisu specifične za određeni sektor. Izvori uključuju [projekte](#), [inicijative](#), [dokumente](#) [politika](#), [studije](#), [članke](#), te [audiovizualni materijal](#).

4. LEADER

LEADER (" *Liaison Entre Actions de Développement de l'Économie Rurale* ", odnosno „Veze između ruralnog gospodarstva i razvojnih aktivnosti“) lokalna je razvojna metoda kojom se lokalnim dionicima omogućuje da razvijaju određeno područje korištenjem njegovog urođenog razvojnog potencijala. Pristup LEADER bio je jedan od četiri osi politike ruralnog razvoja 2007. –2013. U ovom ćete odjeljku naći sve što morate znati o LEADER-u:

- [Komplet alata za LEADER](#)
- [Baza podataka LAG-ova](#)
- [Analize LEADER-a](#)
- [Knjižnica LEADER-a](#)
- [Događanja u okviru LEADER-a](#)
- [Transnacionalna suradnja \(TNC\)](#)

4.1. Komplet alata za LEADER

Komplet alata za LEADER u prvom je redu namijenjen sudionicima u ruralnom razvoju na lokalnoj razini EU-a. Cilj mu je objasniti metodologiju LEADER-a odozdo prema gore na konkretan i praktičan način s tekstovima, ilustracijama, razgovorima, prezentacijama i projektima slučajeva dokumentiranih tijekom 20 godina primjene metode. Komplet alata može služiti kao vodič za početnika i kao referentni materijal za naprednijeg dionika u ruralnom razvoju. Na internetu možete pretražiti sljedeće odjeljke:

- [Pristup LEADER](#)
 - [O čemu se radi u LEADER-u?](#)
 - [Zašto je LEADER poseban?](#)
- [Poboljšanje provedbe LEADER-a na razini programa](#)
 - [Uvod](#)
 - [1. Jeste li znali?](#)
 - [2. Poboljšanje komunikacija u LEADER-u](#)
 - [3. Korištenje Koordinacijske skupine](#)
 - [4. Razvoj lokalnih rješenja](#)
 - [5. Učite jedni od drugih](#)
 - [6. Obnovljeni LEADER](#)
 - [7. Inovativni alati i metode](#)
 - [8. Učenje iz prošlosti: Pogled u budućnost](#)
- [Priprema i provedba strategije](#)
 - [Izrada strategije](#)
 - [Provedba strategije](#)
- [Lokalna akcijska skupina \(LAG\)](#)
 - [Kako osnovati lokalnu akcijsku skupinu?](#)
 - [Koji su osnovni zahtjevi za LAG-ove?](#)
 - [Kakva je struktura LAG-ova?](#)
 - [Koje su dužnosti odbora i osoblja?](#)

4.2. Baza podataka LAG-ova

Lokalne akcijske grupe (LAG-ovi) okosnica su provedbe pristupa LEADER: Njihove odgovornosti uključuju razvoj lokalnih strategija, podržavanje umrežavanja dionika i ocjenjivanje i odobravanje pojedinih projekata LEADER-a. Na stranici EMRR-a nalaze se detaljni podaci o registriranim LAG-ovima koji su djelovali u programskom razdoblju 2007. – 2013.:

- [Tablica LAG-a](#)
- Karta LAG-a [[PDF](#) [en](#)]

4.3. Analiza LEADER-a

Tri fokusne skupine za LEADER (FS) pokrenute su u studenom 2009. u cilju preispitivanja provedbe LEADER-a u EU-u, pronalaženja primjera dobre prakse na temelju kojih bi se mogle pripremiti preporuke i poboljšanja provedbe LEADER-a. Skupine su bile odgovorne Pododboru za LEADER i rezultati njihovog rada koristili su se za druge aktivnosti EMRR-a u vezi s provedbom i unaprjeđenjem politike ruralnog razvoja EU-a. Tri fokusne skupine činili su predstavnici nacionalnih ruralnih mreža, lokalne akcijske skupine, upravljačka tijela i NVO-i i njima su supredsjedali različiti NRM- i ili organizacije. U fokusnoj skupini o boljim lokalnim razvojnim strategijama, koja je pokrenuta u svibnju 2011., analizirana su dva glavna aspekta lokalnih razvojnih strategija – planiranje i provedba.

Kliknite odgovarajuću fokusnu skupinu u nastavku za više podataka na internetu o njezinom mandatu, radu i napretku:

- [FS1 - Provedba pristupa odozdo prema gore za LEADER](#)
- [FS2 -Očuvanje inovativnog/eksperimentalnog karaktera LEADER-a](#)
- [FS3 - Provedba "mjere suradnje" u LEADER-u](#)
- [FS4 – Bolje lokalne razvojne strategije](#)

4.4. Knjižnica za LEADER

LEADER ima snažnu povijest i razvijao se u razdoblju od 20 godina. LEADER je prvo uveden kao pokusna inicijativa u 1991. i razvio se u glavni metodološki pristup europskom ruralnom razvoju u programskom razdoblju 2007. – 2013. Više informacija o programima LEADER II, LEADER + i o trenutnom programu LEADER možete naći u dokumentima u nastavku:

LEADER 2007.- 2013.

- Vodič GU AGRI upućen upravljačkim tijelima u vezi s provedbom osi LEADER programa ruralnog razdoblja 2007. – 2013.
[[PDF](#) [en](#) [fr](#) [de](#) [it](#) [es](#) [pl](#) [bg](#) [cz](#) [el](#) [fi](#) [ro](#) [nl](#) [pt](#) [mt](#) [lt](#) [lv](#) [sl](#) [hu](#) [dk](#) [se](#) [ee](#) [sk](#)]
- Tablica s podacima za „pristup LEADER“
[[PDF](#) [en](#) [fr](#) [de](#) [it](#) [es](#) [pl](#) [bg](#) [cz](#) [el](#) [fi](#) [ro](#) [nl](#) [da](#) [et](#) [hu](#) [lt](#) [lv](#) [mt](#) [pt](#) [sk](#) [sl](#) [sv](#)]
- Posebno izvješće Europskog revizorskog suda o provedbi LEADER-a u programskom razdoblju 2007. – 2013.

LEADER +

Informacije i dokumentacija o inicijativi Zajednice LEADER+ (2000. – 2006.).

- [LEADER+](#)
- [Izvješće o evaluaciji inicijative LEADER+](#)
- [LEADER+ Arhivi/Knjižnica](#)

LEADER II

Informacije i dokumentacija o inicijativi Zajednice LEADER II (1994. – 1999.).

- [LEADER II](#)

4.5. Događanja u okviru LEADER-a

Događanja

O prošlim događanjima u okviru LEADER-a možete saznati [kalendar događanja EMRR-a](#).

Informacije o prethodnim događanjima možete naći na sljedećim poveznicama:

- [Suradnja 2014. – 2020.: Izgradnja bolje ruralne mogućnosti - Konferencija o umrežavanju ruralnog razvoja](#)
- [Događanje u okviru LEADER-a u 2013: Izgradnja mostova za budućnost](#)
- [Događanje u okviru LEADER-a u 2012: Lokalne razvojne strategije i suradnja](#)
- [Novo događanje za LAG](#)
- Konferencija „LEADER nakon 2013.” održana u Koszecinu, Poljska [[PDF](#) [en](#)]
- Prvo europsko tržište lokalnih proizvoda [[PDF](#) [en](#)]
- [Sajam o ruralnoj suradnji u EU-u, 2010. Edinburg, Škotska, Ujedinjena Kraljevina](#)

Publikacije o LEADER-u

- Publikacije EMRR-a
 - Broj 11. - LEADER i suradnja (travanj 2012.) [[PDF](#) [en](#)]
 - Brošura EPFRR-a o primjerima povezanosti projekata s drugim fondovima EU-a: [[PDF](#) [en](#) [fr](#) [de](#) [it](#) [es](#) [pl](#)]
 - Brošura EPFRR-a o LEADER-u: [[PDF](#) [en](#) [fr](#) [de](#) [it](#) [es](#) [pl](#) [ee](#)]
- Druge publikacije
 - Francuska: Transnacionalna suradnja – dodana vrijednost za teritorije, Auvergne [[PDF](#) [fr](#)]
 - Ujedinjena Kraljevina: Zajednička politika ruralnog razvoja, Carnegie UK, ruralni program Trust [[PDF](#) [en](#)]
 - Ujedinjena Kraljevina: profili projekata, LAG iz Northumberland Uplands-a [[PDF](#) [en](#)]
 - Ujedinjena Kraljevina: Ruralni razvoj i pristup LEADER u UK-u i Irskoj [[PDF](#) [en](#)]

Slike o LEADER-u

- Slike o EMRR-u
 - [Radionica LEADER-a za nove LAG-ove](#)
 - [" LEADER nakon 2013" konferencija u Koszecinu, Poljska](#)
- Druge slike
 - [Francuska: Prvo " Europsko tržište za lokalne proizvode"](#)
 - [Litva: projekt kulturnog i kulinarskog nasljeđa " Panemuniai blossom" Međunarodni sajam za LAG-ove 25.- 26. svibnja 2012."](#)

Video snimke o LEADER-u

- Video snimke EMRR-a
 - [„LEADER za budućnost” - pristup LEADER ruralnom razvoju u 2012.](#)
 - [Video o 7. značajki LEADER-a](#)
 - [Događanje u okviru LEADER-a u 2012.: Lokalne razvojne strategije i suradnja](#)

- Ostale video snimke
 - [Finska: projekt LEADER: „Iznenadi me LEADER međunarodna inicijativa za mlade”](#)
 - [Litva: Provedba strategije u LAG-u u Kaisiadoryju \(na litavskom\)](#)
 - [Ujedinjena kraljevina: projekti u organizaciji ” Hrana na filmu” : Sumnjivi poslovi i Nespretnosti](#)
 - [Promicanje lokalne prodaje svježih proizvoda](#)
 - [Portugal: projekt „Poljoprivredno gospodarstvo iz Odelouce” \(Quinta de Odelouca\)](#)
 - [Francuska: Auvergne - Transnacionalna suradnja – dodana vrijednost za državna područja](#)
 - [Nizozemska, Flevoland: dokumentarni film o tri projekta u okviru LEADER-a](#)

4.6. Transnacionalna suradnja (TNC)

Transnacionalna i međuteritorijalna suradnja postale su sve važnije za ruralne dionike. Za vrijeme provedbe inicijativa LEADER II (1994. – 1999.) i LEADER+ (2000. – 2006.) stečeno je znatno iskustvo na temelju kojeg se može dokazati da je suradnja učinkovit mehanizam za pomoć ruralnim područjima da zajednički razviju nova rješenja za zajednička pitanja. Transnacionalna suradnja ne sastoji se samo od umrežavanja. Njome se potiču i podržavaju Lokalne akcijske skupine da započnu zajedničko djelovanje s drugom skupinom LEADER ili skupinom koja ima sličan pristup, u drugoj regiji, državi članici, ili čak u trećoj zemlji. Opći cilj TNC-a je pomoći ruralnim dionicima da poboljšaju potencijal svojih lokalnih područja.

Vodič TNC-a

Svrha je LEADER-ovog [Vodiča za transnacionalnu suradnju](#) osigurati učinkovit alat za suradnju prilagođen potrebama programskog razdoblja 2007. – 2013. Cilj mu je objasniti što je suradnja i kakve koristi ona može donijeti te služiti kao sveobuhvatan postupan vodič za TNC:

- U [pregledu TNC-a](#) objašnjava se pojam transnacionalne suradnje (TNC) i pokazuju mnoge koristi učinkovitog TNC-a.
- Odjeljak o [Planiranju TNC-a](#) sadrži vodič za složenije aspekte planiranja TNC-a.
- U okviru [provedbe TNC-a](#) nalazi se pregled zajedničkih vidova upravljanja projektom TNC-a u fazi provedbe.
- [Praćenje provedbe TNC-a](#) osigurava vodič za praćenje i evaluaciju TNC-a kao i savjete o objavi projektnih rezultata.

Drugi važni podaci

- Cilj je administrativnog vodiča pomoći državama članicama i LAG-ovima u provedbi mjere suradnje u okviru osi LEADER programa ruralnog razdoblja za razdoblje 2007. – 2013. [[PDF](#) [bg](#) [cz](#) [de](#) [dk](#) [ee](#) [el](#) [en](#) [es](#) [fi](#) [fr](#) [hu](#) [it](#) [lt](#) [lv](#) [mt](#) [nl](#) [pl](#) [pt](#) [ro](#) [se](#) [si](#) [sk](#)].
- Projekte TNC-a možete naći u EMRR-ovoj [Bazi podatka projekata PRR-a](#).
- Popis projekata TNC-a prijavljenih EK-u može se preuzeti [[PDF](#) [en](#)].
- Možete pristupiti detaljnim informacijama [pravilima i postupcima](#) država članica za TNC.

5. Mreže i umrežavanje

EMRR, kao mreža, spaja različite dionike u području ruralnog razvoja koji dijele opredijeljenost za podržavanje i poticanje ruralnog razvoja.

Pročitajte odjeljak kako biste saznali o nacionalnim ruralnim mrežama koje povezuju nacionalne uprave i lokalne organizacije, o europskim organizacijama aktivnim u području ruralnog razvoja o tome kako EMRR pomaže unaprijediti način njihove suradnje.

Kliknite poveznice u nastavku za pretraživanje ovog odjeljka:

- [Podaci o NRM-u](#)
- [Klasteri NRM-a](#)
- [Organizacije EU-a](#)
- [FARNET](#)
- [Europska evaluacijska mreža](#)
- [Komplet alata NRN-a za samoocjenjivanje](#)
- [Dodana vrijednost umrežavanja](#)
- [Komplet alata NRM-a](#)

5.1. Podaci o NRM-u

NRM-ovi spajaju različite ruralne dionike u cilju promicanja komunikacije i razmjena informacija na regionalnoj, nacionalnoj i europskoj razini. Nacionalne ruralne mreže (NRM) važna su poveznica na razini države članice između nacionalnih uprava i organizacija uključenih u ruralni razvoj (uključujući Lokalne akcijske skupine). Njihova struktura i organizacija mogu se razlikovati, iako je u svim slučajevima njihova glavna uloga podržati provedbu i evaluaciju politike ruralnog razvoja. NRM-ovi spajaju različite ruralne dionike u cilju promicanja komunikacije i razmjene informacija na regionalnoj, nacionalnoj i europskoj razini. Oni organiziraju događanja, pripremaju različite komunikacijske alate i imaju važnu ulogu u razmjeni dobre prakse.

Kliknite bilo koju od zemalja na ovoj karti EU-a kako biste pristupili informacijama na internetu u vezi s nacionalnim ruralnim mrežama država članica:

Austrija	<i>Nacionalna ruralna mreža</i>
Belgija	<i>Nacionalna ruralna mreža</i>
Bugarska	<i>Nacionalna ruralna mreža</i>
Hrvatska	<i>Nacionalna ruralna mreža</i>
Čipar	<i>Nacionalna ruralna mreža</i>
Češka Republika	<i>Nacionalna ruralna mreža</i>
Danska	<i>Nacionalna ruralna mreža</i>
Estonija	<i>Nacionalna ruralna mreža</i>
Finska	<i>Nacionalna ruralna mreža</i>
Francuska	<i>Nacionalna ruralna mreža</i>
Njemačka	<i>Nacionalna ruralna mreža</i>
Grčka	<i>Nacionalna ruralna mreža</i>
Mađarska	<i>Nacionalna ruralna mreža</i>
Irska	<i>Nacionalna ruralna mreža</i>
Italija	<i>Nacionalna ruralna mreža</i>
Latvija	<i>Nacionalna ruralna mreža</i>
Litva	<i>Nacionalna ruralna mreža</i>
Luksemburg	<i>Nacionalna ruralna mreža</i>
Malta	<i>Nacionalna ruralna mreža</i>

Nizozemska	<i>Nacionalna ruralna mreža</i>
Poljska	<i>Nacionalna ruralna mreža</i>
Portugal	<i>Nacionalna ruralna mreža</i>
Rumunjska	<i>Nacionalna ruralna mreža</i>
Slovačka	<i>Nacionalna ruralna mreža</i>
Slovenija	<i>Nacionalna ruralna mreža</i>
Španjolska	<i>Nacionalna ruralna mreža</i>
Švedska	<i>Nacionalna ruralna mreža</i>
Ujedinjena Kraljevina	<i>Nacionalna ruralna mreža</i>
Martinique, Guadeloupe, Gvajana, Réunion (Francuska)	<i>Nacionalna ruralna mreža</i>
Kanarski otoci (Španjolska)	<i>Nacionalna ruralna mreža</i>
Azori Madeira (Portugal)	<i>Nacionalna ruralna mreža</i>

5.2. Klasteri NRM-a

Nacionalne ruralne mreže iz svake države članice redovito sudjeluju na sastancima i događanjima koja se organiziraju na europskoj razini za razmjenu iskustava i informacija. Sve više osnivaju zemljopisne ili tematske klasterne u cilju razvoja aktivnosti, promicanja bolje suradnje i promicanja tehničke razmjene i dijaloga između mreža.

Tematske inicijative NRM-a

U okviru tematskih inicijativa NRM-a okupljaju se NRM-ovi sa zajedničkim interesom u posebnim područjima politike ruralnog razvoja i provedbe programa. Glavni cilj takvih inicijativa je podijeliti znanje i mjerodavno iskustvo u provedbi programa među sudionicima mreže. Prednost se daje onim temama koje imaju europsku dimenziju i koje mogu zanimati širu publiku dionika u okviru EMRR-a. Predstavnici NRM-a i DČ-a razmjenjuju informacije i sastaju se na radionicama kako bi razvili zajedničke planove rada i aktivnosti uz potporu i smjernice kontaktne točke za EMRR. .

Dodatne informacije o prethodnim i trenutačno aktivnim tematskim inicijativama mogu se naći u okviru tema:

- [Portal za mlade i mlade poljoprivrednike](#)
- [Lokalni razvoj predvođen zajednicom \(CLLD\)](#)
- [Šumarstvo](#)
- [Socijalna poljoprivreda](#)
- [Lokalni prehrambeni proizvodi i kratki lanci opskrbe](#)
- [Financiranje za ruralni razvoj](#)
- [Portal za ruralno poduzetništvo](#)

Zemljopisni klasteri za „razmjenu znanja“

Promicanje makoregionalnih klastera za „razmjenu znanja“ inicijativa je EMRR-a čiji je cilj nastaviti se na različitost uočenu u nacionalnim ruralnim mrežama u vezi s njihovim tematskim prioritetima i aktivnostima, tehničkom i administrativnom sposobnosti, opsegom usluga i razinom međusobnih aktivnosti. Makroregije su jasno definirane zemljopisne regije koje se sastoje – u potpunosti ili djelomično od dvije ili više država članica. Ukupan cilj poticanja makoregionalnih kalstera NRM-a je:

- olakšati bolju komunikaciju i aktivniju razmjenu znanja između mreža,

- razvoj zajedničkih makroregionalnih interesa mreža – uključujući veze s makroregionalnom politikom EU-a i drugim strategijama,
- promicanje većeg broja zajedničkih aktivnosti NRM-a – i transnacionalne suradnje između Lokalnih akcijskih skupina – na makroregionalnoj razini;
- poticati pozitivnu kulturu „uzajamnog učenja” među susjednim mrežama.

Pojam makroregionalnih klastera NRM-a za razmjenu znanja uveden je za vrijeme 13. sastanka NRM-a održanog u Nizozemskoj 10. studenog 2011. Za više informacija kliknite [ovdje](#). Postoje dva glavna klastera za „razmjenu znanja” NRM-a, Nordijsko-baltički klaster i Mediteranski klaster.

Nordijsko-baltički klaster

Nordijsko-baltički klaster sastoji se od NRM-a iz Danske, Švedske, Finske, Estonije, Latvije, Litve, Poljske i Njemačke. Radi se o aktivnom klasteru koji se sastaje redovito (dva puta godišnje), planira svoje zajedničke inicijative i igra sve aktivniju ulogu u odnosu na komponente ruralnog razvoja Strategije EU-a za regiju baltičkog mora (EUSBSR).

Za više informacije o Nordijsko-baltičkom klasteru, kliknite [ovdje](#).

Neke od najvažnijih pouka naučenih iz Nordijsko-baltičkog klastera NRM-a sljedeće su:

- Veća je vjerojatnost da će mreže učinkovitije raditi i surađivati – te učiti iz uzajamnog iskustva – ako dijele zajedničku povijest, zajednički identitet, zajedničku kulturu, zajedničke probleme itd.
- Komunikacija između mreža znatno se pojačava redovitim (dvogodišnjim) sastancima na temu posebnih makroregionalnih pitanja, odnosno, zajedničkog planiranja zajedničkih regionalnih događanja. Redoviti sastanci puno su lakši kada su udaljenosti kraće;
- Puno je lakše uključiti druge dionike (npr. upravljačka dijela, LAG-ove, promotore projekta, ribarstvene mreže i FLAG-ove) u smislen dijalog ako su sastanci povezani s određenim makroregionalnim planom; ;
- Ne treba podcijeniti važnost „dobrosusjedskih odnosa”. Mreže u 3 baltičke države posebno su isticala važnost povjerenja u iskustvo i mišljenje njihovih susjeda u starijim državama članicama. To je posebno važno u ranim fazama uspostave i razvoja mreže, ali se očekivalo i da će se nastaviti kako se mreže budu razvijale i sazrijevale;
- Regionalnom suradnjom mogu se poticati, njegovati, razvijati i provoditi zajedničke vizije koje prelaze nacionalne i organizacijske granice.

Mediteranski klaster

Mediteranski klaster sastoji se od nacionalnih ruralnih mreža Italije, Grčke, Španjolske, Portugala, Cipra i Malte. Te su države članice održale [prvi sastanak](#) u Thessalonikiju 1. veljače 2012. u cilju razmjene iskustava o provedbi mjera 123., 132. i 122. prve osi PRR-a i rasprave o nacionalnim iskustvima i budućem programiranju EU-a. [Drugi sastanak](#) održan je 17. listopada 2012. u Nikoziji. Važan dio sastanka posvećen je razmjeni znanja i iskustva o kratkim lancima opskrbe hranom.

5.3. Organizacije EU-a

Cilj je EMRR-a bio aktivno surađivati i proširiti pristup drugim važnim mrežama što više moguće, s posebnim naglaskom na uspostavi proaktivnih veza koje omogućuju razmjenu informacija o aktivnostima i izlaznim vrijednostima između EMRR-a i drugih važnih mreža o pitanjima koja su važna za djelotvoran i učinkovit razvoj politike ruralnog razvoja EU-a.

Savjetodavna skupina GU AGRI o ruralnom razvoju

Savjetodavnu skupinu o ruralnom razvoju osnovao je GU AGRI kako bi okupio predstavnike različitih organizacija osnovanih na razini EU-a koje imaju društvene, ekonomske i/ili okolišne interese u ruralnom razvoju u EU-u. Ova savjetodavna skupina omogućuje Europskoj komisiji da postane svjesna brojnih stajališta različitih organizacija o ruralnom razvoju. Komisija se može sa skupinom savjetovati o bilo kojem pitanju u vezi s politikama ruralnog razvoja. Predsjednik Savjetodavne skupine može predložiti područja za savjetovanje koja su u okviru njegove nadležnosti.

Komisiju mišljenja skupine ne obvezuju, ali ona ih shvaća ozbiljno i obavješćuje članove o svojim djelovanjima u vezi s tim mišljenjima. Savjetodavna skupina može, u dogovoru s Komisijom, osnivati radne skupine kako bi olakšala svoj rad. Glavni interesi predstavljeni u okviru Savjetodavne skupine uključuju:

- poljoprivrednike, zadruge i druge poljoprivredne organizacije
- trgovce
- industriju
- radnike
- potrošače
- okolišne udruge
- druge organizacija ruralnih dionika

Detaljne informacije o uključenim organizacijama dostupne su [na internetu](#).

Europske organizacije članice Koordinacijskog odbora EMRR-a

Sljedeće su organizacije EU-a odabrane među članicama Savjetodavne skupine za ruralni razvoj GU AGRI za sudjelovanje u Koordinacijskom odboru EMRR-a:

- [Skupština europskih regija \(AER\)](#)
- [Birdlife Europa](#)
- [Vijeće europskih općina i regija \(CCRE/CEMR\)](#)
- [Savez europskih vlasnika šuma \(CEFP\)](#)
- [Europsko vijeće mladih poljoprivrednika \(CEJA\)](#)
- [Odbor profesionalnih poljoprivrednih organizacija \(COPA\) i Opći odbor za poljoprivrednu suradnju u Europskoj uniji \(COGECA\) - koji se obično zajedno nazivaju COPA-COGECA](#)
- [Europski savez sindikata prehrambene industrije, poljoprivrede i turizma](#)
- [Europska LEADER udruga za ruralni razvoj \(ELARD\)](#)
- [Europska organizacija vlasnika zemlje \(ELO\)](#)
- [Europska udruga brdsko-planinskih područja \(EUROMONTANA\)](#)
- [Mreža PREPARE](#)
- [Međunarodna organizacija za ruralnost- okoliš- razvoj \(RED\)](#)

5.4. FARNET

Četvrtom prioritetnom osi Europskog fonda za ribarstvo (EFR) pruža se potpora održivom razvoju ribarskih područja. Posebno se podržavaju mjere za promicanje gospodarske diversifikacije (turizma, hrane, obnovljive energije itd.) i bolje kvalitete života u područjima pogođenim padom ribarskih aktivnosti. Važna novost u provedbi Četvrte osi EFR-a je naglasak na pristupu tipa LEADER-a kojim se potiče naglasak na određena područja i nastoje mobilizirati lokalni dionici iz svih sektora (javni, privatni i civilno društvo) kako bi zajedno radili kao „Lokalne akcijske skupine u ribarstvu” (FLAG) na izradi i provedbi cjelovitih lokalnih razvojnih strategija.

Dvadeset i jedna država članica provodi Četvrtu prioritetnu os EFR-a i očekuje se da će diljem EU-a biti osnovano barem 250 FLAG-ova. Skupine su se poticale da uče jedne od drugih putem međuregionalne i transnacionalne suradnje. Ukupna javna ulaganja (EFR + drugi javni doprinosi) za Četvrtu os za razdoblje 2007. – 2013. iznosila su 826,6 milijuna EUR. Europska komisija osnovala je Jedinicu za potporu FARNET kako bi pomogla u provedbi mjera EU-a za održivi razvoj ribarstvenih područja, s posebnim naglaskom na Četvrtu os EFG-a. Jedinica za potporu djelovala je kao platforma za umrežavanje između ribarstvenih područja i podržava i usmjerava FLAG-ove prilikom osmišljavanja i provedbe lokalnih rješenja za izazove s kojima se suočavaju ribarstvena područja u Europi.

Kliknite [ovdje](#) za više informacija o radu Europske mreže ribarskih područja (FARNET).

5.5. Europska evaluacijska mreža

Europska evaluacijska mreža za ruralni razvoj djeluje pri Glavnoj upravi za poljoprivredu i ruralni razvoj Europske komisije.

Cilj joj je povećati koristi evaluacije kao alata za unaprjeđenje oblikovanja i provedbe politika ruralnog razvoja pružanjem potpore uspostavi dobre prakse i izgradnje sposobnosti za evaluaciju programa ruralnog razvoja do 2013.

Mreža je otvorena svima koji se bave evaluacijom programa ruralnog razvoja i mreža u EU-u. To uključuje evaluatore napretka, voditelje programa, akademike i istraživače te druge stručnjake. Letak s prezentacijom možete preuzeti u PDF formatu [[PDF](#) [en](#) [fr](#) [de](#)].

5.6. Komplet alata NRM-a za samoocjenjivanje

Ovaj resurs omogućuje korisnicima praćenje napretka i ocjenjivanje uspješnosti aktivnosti umrežavanja koje obično poduzimaju NRM-ovi na temelju brojnih različitih pristupa, tehnika i praktičnih „alata”.

Samoocjenjivanje nije obveza. To je dobrovoljna aktivnost za upravitelje mreže i članove mreže koji žele znati je li njihova mreža potpuno i učinkovito radi prema ostvarivanju svojih ciljeva. Samoocjenjivanje NRM-a usmjereno je na mjerenje i ocjenjivanje izlaznih vrijednosti i rezultata umrežavanja. Kao takvo razlikuje se od evaluacije koju, u skladu s Uredbom Vijeća (EZ) br. 1698/2005, moraju provoditi neovisni evaluatori kako bi procijenili učinkovitost intervencija na temelju njihovih rezultata, učinaka i potreba koje se nastoje ispuniti. Evaluacijom se ocjenjuje: stupanj iskorištenosti resursa, učinkovitost i djelotvornost programiranja, socioekonomski učinak i učinak na okoliš, te doprinos ostvarenju prioriteta Zajednice.

Komplet alata za samoocjenjivanje sastoji se od pet različitih odjeljaka:

- [Napomene o samoocjenjivanju NRM-a](#): Kratak opis strukture, sadržaja i svrhe kompleta alata za samoocjenjivanje NRM-a.
- [Profili za samoocjenjivanje NRM-a](#): Primjeri pristupa odabranih HRM-ova samoocjenjivanju (s ključnim pratećim dokumentima).
- [Praktični alati za samoocjenjivanje NRM-a](#): Praktični primjeri i savjeti o postojećim i mogućim alatima za samoocjenjivanje NRM-a.
- [Dalje od samoocjenjivanja NRM-a](#): Potencijalna inspiracija za naprednije pristupe ocjenjivanju aktivnosti NRM-a.
- Program osposobljavanja NJP-a: Program osposobljavanja pokrenut u cilju ostvarivanja suradničke razmjene i učenja.

5.7. Dodana vrijednost umrežavanja

Vrijednost umrežavanja za politiku ruralnog razvoja priznata je i sve je više informiranih mišljenja da su ruralne mreže učinkovite u uključivanju dionika i promicanju provedbe programa ruralnog razvoja (PRR).

Zajedničko djelovanje NRM-a

Nacionalne ruralne mreže (NRM) objedinile su svoje resurse kako bi izradile ovaj internetski resurs u kojem je prikazano trenutno znanje o dodanoj vrijednosti umrežavanja u politici ruralnog razvoja. Naglasak je zajedničke metodologije koju je predložio EMRR na: a) zajedničke statističke podatke o mreži; i b) priče o uspjehu mreže. Svrha je ovog pristupa dati uvid u ono što NRM-ovi rade i kako upravitelji jedinica za potporu mreži shvaćaju relativan uspjeh tih aktivnosti. Osim toga, [alat za samoocjenjivanje NRM-a](#) omogućuje NRM-ovima da predstavljaju i razmjenjuju podatke o nizu različitih pristupa, tehnika i praktičnih alata koji se koriste za praćenje napretka i ocjenjivanje uspješnosti aktivnosti umrežavanja.

Inicijativa za zajedničke statističke podatke o mreži

Inicijativa za zajedničke statističke podatke o mreži pokrenuta je kako bi se omogućio uvid u razvijene izlazne vrijednosti i kvantitativne pokazatelje izlaznih vrijednosti koje koriste NRM-ovi. U travnju 2012. uključeni NRM-ovi dobili su prve podatke. Naglasak je bio na četiri od šest ključnih elemenata umrežavanja: učinkovita uključenost dionika kroz komunikaciju u mreži, razmjenu relevantnost iskustva i znanja, izgradnju sposobnosti i osposobljavanje i potporu suradnji i zajedničkom djelovanju. Tim se kvantitativnim podacima ističe visoka razina uključenosti dionika i razvoja koji su ostvarili NRM-ovi.

Daljnje informacije koje je moguće preuzeti:

- Sažeto izvješće o zajedničkim statističkim podacima mreže (2013.) [[PDF](#) [en](#)]
- Sažetak rezultata o zajedničkim statističkim podacima (2012.) [[PDF](#) [en](#)]
- Pregled zajedničkih statističkih [[PDF](#) [en](#)]

Izvješće o mapiranju NRM-a

U ovim dokumentima izvješćuje se o aktivnostima mapiranja NRM-a kojima su prikupljanje informacije za svaku državu članica EU-a. U izvješćima se istražuju različite vrste struktura NRM-a i nastoje se utvrditi klasteri mreža na temelju njihovih aktivnosti ili metodologija i akata koje primjenjuju.

Dodatne informacije koje se mogu preuzeti:

- Nalazi aktivnosti mapiranja NRM-a u 2013.: Završno sažeto izvješće [[PDF](#) [en](#)]
- Nalazi aktivnosti mapiranja u 2011. Završno sažeto [[PDF](#) [en](#)]

Radni dokument o programima NRM-a

Svrha radnog dokumenta koji je pripremila [Europska evaluacijska mreža \(EEN\)](#) je podržati razmjenu informacija o evaluaciji, istražiti probleme u evaluaciji mreža i istaknuti korištene pristupe. On se temelji na iskustvu četiri NRM-a. Kliknite ovdje za preuzimanje dokumenta. [[PDF](#) [en](#)].

Pregled literature

U ovom se pregledu daje sinopsis dodane vrijednosti umrežavanja kako je utvrđena u sveučilišnoj literaturi. Istražuju se teme kao što su kako mreže i umrežavanje dodaju vrijednost, prepreke razvoju i razumijevanje te dodane vrijednosti te kako se koristi umrežavanja mogu učinkovitije mjeriti. Kliknite ovdje za preuzimanje pregleda literature [[PDF](#) [en](#)].

Dodana vrijednost umrežavanja – Iskustva iz mreža

U cilju prikupljanja detaljnih informacija o dodanoj vrijednosti umrežavanja, NRM-ovi su dali mnoge primjere aktivnosti koje provode. Te su informacije dostavljene u obliku „Dodane vrijednosti priča o umrežavanju”, koje su mješavina primjera dobre prakse, priča o uspjehu, mjerodavnog iskustva i studija. Te su priče kategorizirane po tipu i ključnim elementima umrežavanja koje su dostavile:

- [Učinkovita uključenost dionika](#)
- [Izgradnja zajedničkog razumijevanja politika](#)
- [Olakšavanje razmjene prakse i iskustva](#)
- [Razmjena iskustva i know-howa](#)
- [Izgradnja sposobnosti i osposobljavanje](#)
- [Potpora za suradnju i zajednička djelovanja](#)

Studije slučaja

- Ruralne mreže u UK-u [[PDF](#) [en](#)]
- Bilateralna suradnja između Mađarske i Poljske [[PDF](#) [en](#)]
- Umrežavanje odozdo prema gore oko Baltičkog mora [[PDF](#) [en](#)]
- Proces samoocjenjivanja u Belgiji, u regiji Walloon [[PDF](#) [en](#)]
- Finski kamp za ruralne inovacije [[PDF](#) [en](#)]
- Putovanje mladih ljudi po Danskoj [[PDF](#) [en](#)]
- Tematske radionice u Škotskoj [[PDF](#) [en](#)]
- Nagrađivanje uspješnih projekata u Estoniji [[PDF](#) [en](#)]

5.8. Komplet alata za NRM

Cilj je ovog internetskog resursa riješiti potrebe za informiranjem/smjernicama jedinica za potporu mreži (NJP), upravljačkih tijela (UT) i drugih relevantnih dionika NRM-a za jačanje ruralnih mreža koje se financiraju iz EPFRR-a.

Načela i praksa umrežavanja

U ovom odjeljku „Kompleta alata za NRMs” riječ je o načelima i praksi umrežavanja. U njemu ćete pronaći objašnjenja, okvire s informacijama i poveznice na izvore i daljnju literaturu o pozadini i ključnim pitanjima u vezi s osnivanjem i upravljanjem ruralnim mrežama koje se financiraju iz EPFRR-a za programsko razdoblje 2007. – 2013. i buduće programsko razdoblje 2014. – 2020. Kliknite bilo koju od poveznica za pristup dodatnim informacijama na internetu.

- [Definicije mreže i različitost](#)

Mreže i umrežavanje česte su teme u našem profesionalnom i privatnom životu. Ali što točno mreže i umrežavanje znače za ruralni razvoj i politiku ruralnog razvoja? U sljedećim pododjeljcima daje se uvodni pregled i nastoje se objasniti neki važni ključni pojmovi o uporabi mreža kao alata politike ruralnog razvoja.

- [Ruralne mreže i umrežavanje](#)
- [Mreže kao alat politike ruralnog razvoja](#)
- [Pokazivanje dodatne vrijednosti ruralnih mreža](#)
- [Nacionalne ruralne mreže – različitost pristupa](#)

- [Uspostava mreže](#)

Uspostavu nacionalne ruralne mreže potrebno je pažljivo planirati i najbolje je usvojiti postupan pristup. U sljedećim pododjeljcima daje se uvodni pregled glavnih pojmova, ključnih strateških odluka i postojećih pitanja upravljanja:

- [Objašnjenja nekih pojmova: NJP, NRM i umrežavanje](#)
- [Struktura i operativni ustroj](#)
- [Razvoj strateškog okvira i intervencijske logike](#)
- [Proračuni i financiranje](#)
- [Upravljanje mrežom i operativna zadaća](#)
- [Sudjelovanje dionika i predstavljanje](#)

Nastavljanje na naučene lekcije

U Europskoj mreži za ruralni razvoj (EMRR) i nacionalnim ruralnim mrežama razvila se u programskom razdoblju 2007. – 2013. znatna različitost i dubina iskustva i mogu se naučiti mnoge važne i korisne pouke na kojima se može zasnivati novo programsko razdoblje 2014. – 2020. Važne se pouke mogu naučiti i iz drugih mreža – koje financira EU ili ne.

U sljedećim pododjeljcima nalaze se podaci o tim naučenim lekcijama:

- [Pouke iz EMRR-a](#)
- [Pouke iz NRM-a](#)
- [Pouke iz drugih mreža](#)

Možda će vam biti korisno pogledati iskustva i prethodne pouke naučene o umrežavanju u okviru programa LEADER+ [[PDF](#) [En](#)].

Priprema za budućnost

Iskustvo ruralnog umrežavanja bilo je pozitivno. Ono je bilo koristan izvor informacija, ideja i kontakata. Podržane su brojne razmjene, suradnja i razvoj znanja na nacionalnoj razini i razini EU-a. Njime je pokrenut nov dijalog za bolju provedbu politike - potaknuto je participativno upravljanje politikom. I sve to uz relativno mali trošak.

Međutim, u programskom razdoblju 2007. – 2013. također se pokazalo da izgradnja trajnih veza između uprava, organizacija i pojedinih dionika traje. Uključivanje dionika u nove oblike dijaloga zahtijeva posvećene ljudske resurse, prilagođene komunikacijske alate i učinkovite organizacijske strukture.

Prema tome, potrebno je nastaviti provoditi i konsolidirati napredak ostvaren nakon osnivanja Europske mreže za ruralni razvoj (EMRR), Europske evaluacijske mreže za ruralni razvoj i nacionalnih ruralnih mreža (NRM) u 2008. i mora se nastaviti i konsolidirati kako bi se umrežavanje kao alat politike ruralnog razvoja iskoristilo u najvećoj mogućoj mjeri.

Nadalje, politika ruralnog razvoja pretvara se u politiku koja je još više usmjerena na rezultate, zajedničke ciljeve EU-a i zajednička postignuća. Budući programi ruralnog razvoja moraju djelovati u vrlo posebnim područjima, kao što su konkurentnost svih oblika poljoprivrede, održivost poljoprivrednih gospodarstava, promicanje organizacije prehrambenog lanca i upravljanje rizikom u poljoprivredi, obnova, očuvanje i jačanje ekosustava, učinkovito korištenje vode i energije, pomak prema gospodarstvu s niskom razinom ugljika otpornom na klimatske promjene, promicanje socijalne uključenosti, smanjenje siromaštva i gospodarski razvoj ruralnih područja. Njima će se morati poticati inovacije i prijenos znanja u tim područjima. Neka od tih područja bit će potpuna nova za EMRR i za NRM-ove.

Ta će ambiciozna očekivanja zahtijevati, više nego ikad prije, dobru komunikaciju i koordinaciju između dionika na svim razinama politike te sposobnost pokazivanja ostvarenih rezultata. Umrežavanje će stoga ostati kao važna funkcija s prijedlozima o proširenju i jačanju njegove uloge kao alata politike ruralnog razvoja.

Saznajte više o [izgledima za umrežavanje u programskom razdoblju 2014. – 2020.](#)

Program osposobljavanja za NJP

Od početka rada prvih nacionalnih ruralnih mreža (NRM) koje se financiraju iz EPFRR-a početkom 2007. stvoreno je bogatstvo znanja i praktičnog iskustva. Mnogo je mreža bilo uspješno, ali bilo je i neuspješnih mreža. Naučene su najvažnije pouke o korištenju umrežavanja kao alata politike ruralnog razvoja i njih je potrebno naglašavati u cilju jačanja upravljanja mrežama i funkcioniranja mreža u programskom razdoblju 2014. – 2020. .

Stoga je kontaktna točka EMR-a organizirala pokusni program osposobljavanja za NJP u razdoblju između siječnja i lipnja 2013. radi pokretanja postupka suradničkog učenja i razmjene u cilju izgradnje sposobnosti Jedinica za potporu mreži (NJP) za učinkovito obavljanje zadaća i aktivnosti Suradničko učenje i razmjena uključuju stjecanje znanja, vještina i iskustva na temelju aktivne pomoći i potpore u okviru skupine jednakih iz sličnog društvenog/profesionalnog konteksta. Proces i aktivnosti osposobljavanja podupire posrednik čija je funkcija pomoći sudionicima da prolaze kroz različite aktivnosti i obrazovna iskustva.

Organizirana su tri pokusna modula za osposobljavanje NRM-a za ispitivanje pristupa i potreba NRM-a za sudjelovanje u daljnjim aktivnostima izgradnje sposobnosti. Za pojedinosti o svakom modulu kliknite poveznice u nastavku:

- [Pokusni modul za osposobljavanje NJP-a br. 1](#)
Tema: *Pitanja strateškog planiranja za NRM-e*
19. – 20. veljače 2013., Budimpešta, Mađarska

- [Pokusni modul za osposobljavanje NJP-a br. 2](#)
Tema: *Primjena metode RICA / Jačanje uključenosti dionika*
14. ožujka 2013., Åre, Švedska
- [Pokusni modul za osposobljavanje NJP-a br. 3](#)
Tema: *Komunikacija u umrežavanju*
7. lipnja 2013., Tomar, Portugal

Evaluacija pokusnog programa za osposobljavanje NJP-a [Hyperlink: http://enrd.ec.europa.eu/app_templates/enrd_assets/pdf/nrn-toolkit/Pilot_NJP_Training_Programme_FINAL_Evaluation_Report.pdf] provedena je u srpnju 2013. Prema evaluaciji, pokusni program osposobljavanja NJP-a, moduli suradničkog osposobljavanja bili su vrlo uspješni i NJP-i su snažno podržali nastavak sličnih aktivnosti. Na temelju tih povratnih informacija, moduli osposobljavanja nastavili su se od rujna 2013. Dodatne pojedinosti o novim modulima osposobljavanja mogu se dobiti klikom na poveznice u nastavku.

- [Modul osposobljavanja NJP-a br. 4](#)
Tema: *Planiranje resursa NRM-a*
13. rujna 2013., Gdansk, Poljska

6. Publikacije i mediji

EMRR ima mnoštvo publikacija i drugih medija u kojima je prikazana politika ruralnog razvoja na djelu. U našoj seriji publikacija koje su namijenjene informiranju brojne publike o onome što se događa u ruralnoj Europi sažeti su nalazi istraživanja, analiziraju se promjene u politici, daju smjernice i preporuke i pričaju priče iz ruralne Europe. Publikacije EMRR-a obično su dostupne na šest jezika (DE, EN, ES, FR, IT, PL). Mogu se preuzeti u PDF formatu s [web-mjesta EMRR-a](#) ili naručiti u tiskanom obliku.

6.1. Revija ruralnog razvoja EU-a

[Revija ruralnog razvoja EU-a](#) tematski je časopis koji sadrži teme i zaključke važne za sve dionike EMRR-a. Ona se bavi najaktualnijim temama u politici ruralnog razvoja EU-a i u njoj se može naći mnoštvo korisnih primjera načina provedbe te politike u EU-u. Na [web-mjestu EMRR-a](#) možete naći detaljne podatke o svakom broju i preuzeti ih u PDF formatu. Revija ruralnog razvoja dostupna je na engleskom, francuskom, njemačkom, talijanskom, španjolskom i poljskom.

Dostupni brojevi.:

- Broj 17 – Obiteljska poljoprivreda - studeni 2013.
- Broj 16 – Prijenos znanja i inovacija u politici ruralnog razvoja - svibanj 2013.
- Broj 15 - Pružanje usluga očuvanja okoliša putem politike ruralnog razvoja - travanj 2013.
- Broj 14 - Mreže i umrežavanja u politici ruralnog razvoja - prosinac 2012.
- Broj 13 - Financijski instrumenti ruralnog razvoja: Novi odgovori na gospodarsku krizu - listopad 2012.
- Broj 12 - Lokalni prehrambeni proizvodi i kratki lanci za opskrbu - srpanj 2012.
- Broj 11 - LEADER i suradnja – travanj 2012.
- Broj 10 – Ruralno poduzetništvo – siječanj 2012.
- Broj 9 – Šumarstvo i ruralni razvoj – studeni 2011.

- Broj 8 – Kvaliteta poljoprivrednih proizvoda: čimbenik uspjeha za ruralna područja EU-a - srpanj 2011.
- Broj 7 – Javna dobra i ruralni razvoj – ožujak 2011.
- Broj 6 – Zapošljavanje i socijalna uključenost - prosinac 2010.
- Broj 5 - Razvoj konkurentnosti poljoprivrednog, agro-prehrambenog i šumarskog sektora u EU-u - listopad 2010.
- Broj 4 - Ruralni razvoj i klimatske promjene - svibanj 2010.
- Broj 3 – Ruralna raznolikost - siječanj 2010.
- Broj 2 – Kreativnost i inovacije u ruralnom razvoju EU-a- prosinac 2009.
- Broj 1 – Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj - listopad 2009.

6.2. Časopis EMRR-a

Časopis EMRR-a šarena je publikacija za sve dionike EMRR-a i sve osobe zainteresirane za ruralni razvoj u Europskoj uniji. U njemu su sadržane sve najnovije vijesti EMRR-a, priče iz nacionalnih ruralnih mreža i lokalnih akcijskih skupina, posebne teme, opsežno pokrivena događanja i inspirativne ilustracije ruralnog razvoja na djelu. Časopis EMRR-a dostupan je na engleskom, francuskom, njemačkom, talijanskom, španjolskom i poljskom jeziku.

Dostupna izdanja:

- Časopis EMRR-a - ljeta 2013., Glavna priča: Događanje LEADER u 2013.
- Časopis EMRR-a - proljeće 2013., Glavna priča: Socijalni mediji i ruralni razvoj
- Časopis EMRR-a - zima 2012./2013., Glavna priča: Dodana vrijednost umrežavanja
- Časopis EMRR-a - jesen 2012. Glavna priča: Slike ruralne Europe – foto natjecanje EMRR-a
- Časopis EMRR-a - proljeće/ljeta 2013. , Glavna priča: Događanje LEADER u 2012 Lokalne razvojne strategije i suradnja
- Časopis EMRR-a - pokusno izdanje, Glavna priča: Komunikacija s građanima o ruralnom razvoju

6.3. Brošure o projektima EPFRR-a

Razmjena informacija o operacijama EPFRR-a važan je aspekt područja djelovanja NRM-ova i EMRR-a. **Brošurama o projektima EMRR-a** potiče se razmjena informacija predstavljanjem primjera različitih vrsta aktivnosti ruralnog razvoja koje su dobile sufinanciranje iz EPFRR-a. Brošure su dostupne na engleskom, francuskom, talijanskom, španjolskom i poljskom.

Dostupna izdanja:

- Socijalna uključenost
- Usluge očuvanja okoliša
- Mladi poljoprivrednici i mlađi ljudi u ruralnoj Europi
- Drugi fondovi EU-a
- Šumarstvo
- Hrana
- Zeleni rast
- LEADER
- Informacijska i komunikacijska tehnologija (IKT)
- EPFRR

6.4. Tematske publikacije

EMRR redovito objavljuje *ad-hoc* i [tematske publikacije](#) o relevantnim temama i najnovijim inicijativama u području politike ruralnog razvoja. Na primjer, u letku „Politika ruralnog razvoja u brojkama” navedene su informacije o pokazateljima praćenja PRR-a. Druge publikacije uključuju publikaciju „Faktori uspješnosti za nove programe ruralnog razvoja”, tablicu s podacima o Zdravstvenom pregledu ZPP-a i Europskom planu za gospodarski oporavak, te brošuru o politici ruralnog razvoja EU-a.

6.5. Medijska galerija

U [Galeriji audiovizualnih medija](#) nalaze se [fotoalbumi](#) i [videozapisi](#) iz ruralne Europe. To uključuje slike sa sastanaka NRM-a, slike s fotografskog natjecanja „Slike ruralne Europe”, videozapise projekata EPFRR-a i medije koje su dostavili dionici EMRR-a.

7. Događanja i mediji

EMRR redovito organizira [događanja i sastanke](#) o nizu tema ruralnog razvoja i sudjeluje na njima, sudjeluje na [sajmovima](#) i pozdravlja [posjetitelje](#) u svojoj Kontaktnoj točki u Bruxellesu. To uključuje godišnje događanje u okviru programa LEADER i [posebne sastanke](#) koji su organizirani za nacionalne ruralne mreže, tematske radne skupine, Koordinacijski odbor EMRR-a i Pododbor za LEADER. Više pojedinosti o svim događanjima i sastancima koje organizira EMRR ili se organiziraju u suradnji s EMRR-om možete naći na [web-mjestu](#).

8. Kontakti

Uspostavljena je kontaktna točka kako bi se Europskoj komisiji (Glavna uprava za poljoprivredu i ruralni razvoj) omogućio razvoj usluga za Europsku mrežu za ruralni razvoj.

U svojoj šestoj godini rada (srpanj 2013. – srpanj 2014.), tajništvo Kontaktna točke predvodio je voditelj Michael Gregory, kojem su pomagali Ilias Papageorgiou, Fiorella Giorgiani i Oana Guth.

Tim za razvoj znanja/analizu politike pružio je potporu za [Tematske radne skupine](#) i stručne sastanke, provodi analize i priprema sažetke programa. Tim je pripremio i [pokazatelje za praćenje](#). Skupina, koju je predvodio Fabio Cossu, sastojala se od Mare Lai, Preslav Petkova i Alexandrosa Papakonstantinoua.

Tim za razmjenu znanja/komunikacije radio je na [web-mjestu](#) EMRR-a i njegovim dinamičnim alatima, informacijama, [seminarima i konferencijama](#), [publikacijama](#) i vijestima o EMRR-u. Članovi skupine predvođene Peterom Tothom bili su Pascale van Doren, Kasia Panfil, Tim Hudson, Eva Soriano, Ryoko Abe, Virginie Sarah Viaene, Ana Nechita i Derek MGlynn.

Tim za razmjenu znanja/umrežavanje i suradnju podržavao je suradnju dionika, [transnacionalnu suradnju](#) i [Vezu s nacionalnom ruralnom mrežom](#). Članice tima, koji je predvođen Edinom Ocsko, bile su Ines Jordana, Elena Maccioni i Marina Brakalova.

Tim za [web-mjesto](#) vodio je Kostas Zapriss, a ostali članovi bili su Sandrine Duquenoy, Stephen Parengkuan, Yves Delangre i Magali Stas.